សុត្តន្តបិដក

៣៩

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ
ឯកាទសមភាគ
៣៩

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

SAṂYUTTANIKĀYA

MAHĀVĀRAVAGGA

EKĀDASAMABHĀGA

39

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាកិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមឆ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammayutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ទំព័រទទេ

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្ដាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះគឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលី: **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (**ជួន-ណាត**) ជាគោល ។ ប៉ុន្ដែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សង្ខឹកច្បាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ឯកាទសមភាគ

៣៩

ព.ស ២៤៩៦

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

ឯកាទសមោ ភាគោ

ឈានសំយុត្តំ

[១] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ឯកាទសមភាគ

ឈានសំយុត្ត

[១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឈាននេះមាន ៤ ប្រការ ។ ឈាន ៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ចូលកាន់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈ និងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ដែលកើតក្នុងសន្ដានជាទីផូរផង់ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ភិក្ខុនោះ ព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានស្មារតីផង ដឹងខ្លួនសោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាន ថាជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះ

វិហរតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឈានាតិ ។

[២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

[៣] កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ

ភិក្ខុនោះ ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង លះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង មានសោមនស្សនិងទោមនស្សអស់ទៅ ក្នុងកាលមុនផង ក៏ចូលកាន់ចតុត្ថ-ជ្ឈាន ជាធម្មជាតមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឈានមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើតយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចម្រើននូវឈានទាំង ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឈានទាំង ៤ រមែងបង្អោនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចម្រើននូវឈានទាំង ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឈានទាំង ៤ រមែងបង្អោនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសល-ធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានប្បោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។ (ឯវំ យាវ ឯសនា ចាលិ វិត្ថារេតព្វា)[១] ។

[៤] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោ-ជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភា-គិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

[៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ ឈានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិ-សុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ

---

១ ឱ. ឈានសញ្ញុតស្ស បឋមសុទ្ធិយំ សុត្តន្តំ យទបិ សតិប្បដ្ឋានំ តទបិ វិត្ថារេតព្វំ ។

កាលភិក្ខុចម្រើននូវឈានទាំង ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឈានទាំង ៤ រមែងបង្អោនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីដរាបដល់ឯសនាបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះផងចុះ) ។

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោជនៈនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ចុះឧទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោជនៈ ៥ ប្រការតើអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោជនៈ មាន ៥ ប្រការនេះឯង ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចម្រើនឈាន ៤ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវឧទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោ-ជនៈ ៥ ប្រការនេះឯង ។ ឈាន ៤ ប្រការតើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសល-ធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ដែលកើតក្នុងសន្តានជាទីផូរផង់ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក

៤

ឈានសំយុត្តំ

អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ ឈានា ភាវេតព្វាតិ ។ (គង្គាបេយ្យាលោ ។ យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្ថារិតំ ឯវំ ឈានសំយុត្តំ វិត្ថារេតព្វំ យាវ ឯសនា ចាលិ) ។

ឈានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

៤

ឈានសំយុត្ត

គ្មានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ។ តតិយជ្ឈាន ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចម្រើននូវឈានទាំង ៤ នេះ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវឧទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោជនៈទាំង ៥ ប្រការនេះឯង ។ (គង្គាបេយ្យាល ។ មគ្គសំយុត្តដែលយើងឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា ឈានសំយុត្តបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ ដរាបដល់បាលីឯសនា) ។

ចប់ ឈានសំយុត្ត

អានាបានស្សតិសំយុត្តំ

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ បេ ។ ឯតទវោច ឯកធម្មោ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។ កតមោ ឯកធម្មោ ។ អានាបានស្សតិ ។

[៧] កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ[១] បស្សសតិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។

---

១ ឱ. ម. សតោ វ ។

អានាបានស្សតិសំយុត្ត

ឯកធម្មវគ្គទី ១

[៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ធម៌ ១ តើដូចម្ដេច ។ គឺអានាបានស្សតិ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តើដូចម្ដេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្ដី នៅទៀបគល់ឈើក្ដី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្ដី អង្គុយពែនភ្នែនតាំងកាយឲ្យត្រង់ផ្ចង់ស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថាអាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ដឹងច្បាស់ថាអាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ដឹងច្បាស់ថាអាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លីឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺដកដង្ហើមចេញទាំងពួង នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងនូវកាយ គឺដកដង្ហើមចូលទាំងពួង នឹងដកដង្ហើមចូល ។

៦

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បីតិប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បីតិប្បដិសំ-វេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុខប្បដិសំវេទី អស្ស-សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុខប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អភិប្បមោ-ទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សមាទហំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សមាទហំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វិមោចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ វិមោចយំ ចិត្តំ

សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចេញ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចូល នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវបីតិ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវបីតិ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដីសុខ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដីសុខ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ គឺសញ្ញានិងវេទនា នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ គឺសញ្ញានិងវេទនា នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់នូវចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយចំពោះ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយចំពោះ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញតម្កល់ចិត្តឲ្យស្មើ (ក្នុងអារម្មណ៍) នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញតម្កល់ចិត្តឲ្យស្មើ (ក្នុងអារម្មណ៍) នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញដោះចិត្តឲ្យរួច (ចាកនីវរណធម៌ជាដើម) នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញដោះចិត្តឲ្យរួចស្រឡះ

បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អនិច្ចានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ អនិច្ចានុបស្សី បស្សសិ-ស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វិរាគានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ វិរាគានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ និរោធានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ និរោធានុ-បស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បដិនិស្សគ្គានុប-ស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[៨] អានាបានស្សតិ ភិក្ខវេ ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[៩] កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវបញ្ចក្ខន្ធថាមិនទៀង នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវបញ្ចក្ខន្ធថាមិនទៀង នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ដែលធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចាកតម្រេក នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ដែលធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចាកតម្រេក នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរំលត់ទុក្ខ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរំលត់ទុក្ខ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូចម្តេច ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អានាបានស្សតិសហគតំ សតិស-
ម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិ-
ស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ អានាបានស្សតិសហគតំ
ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ វីរិយ បីតិ បស្សទ្ធិ សមាធិ
អានាបានស្សតិសហគតំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ
វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិ-
ណាមឹ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ
ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[១០] អានាបានស្សតិ ភិក្ខវេ ភាវិតា ពហុលីកតា
មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១១] កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ កថំ
ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។ ឥធ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា
សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា
ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេ-
ត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្ស-
សតិ (វិត្ថារេតព្វា យាវ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលប្រកបដោយអានាបានស្សតិ អាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលប្រកបដោយអានាបានស្សតិ ។ ភិក្ខុចម្រើន វីរិយៈ បីតិ បស្សទ្ធិ សមាធិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលប្រកបដោយអានាបានស្សតិ អាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែនតាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារ-តីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតី ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីដកដង្ហើមចូល (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារហូតដល់ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌ដែលសម្រាប់លះ

អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្ស-សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[១២] អានាបានស្សតិ ភិក្ខវេ ភាវិតា ពហុលី-កតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៣] កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ (វិត្ថារោ យាវ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ អានាបាន-ស្សតិ ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

បោលនូវកិលេស នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះបោលនូវកិលេស នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែនតាំងកាយឲ្យត្រង់ផ្ចង់ស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះ មានស្មារតី ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតី ដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្តីពិស្តារមានរហូតដល់ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះបង់កិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះបង់កិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[១៤] ឯវំ ភាវិតាយ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ ។

[១៥] អានាបានស្សតិ ភិក្ខវេ ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៦] កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ (វិត្ថារោ យាវ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បណ្ដាផលទាំង ២ បុគ្គលនោះ រមែងបានផលណាមួយ គឺអរហត្តផល ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ឬ បើមានឧបាទានក្ខន្ធសល់នៅឡើយ នឹងបានសម្រេចនូវភាពជាអនាគាមិបុគ្គល ។

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្ដី នៅទៀបគល់ឈើក្ដី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្ដី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្ដីពិស្ដារមានរហូតដល់ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។

ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ ឯវំ ពហុលី-
កតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៧] ឯវំ ភាវិតាយ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ-
យា ឯវំ ពហុលីកតាយ សត្តផលា សត្តានិសំសា
បាដិកង្ខា ។ កតមេ សត្តផលា សត្តានិសំសា ។
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ អថ មរណកាលេ
អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ
អារាធេតិ នោ ចេ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធេតិ ។
អថ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា
អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ
អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ
ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី ។ ឯវំ ភាវិតាយ
ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ
ឥមេ សត្តផលា សត្តានិសំសា បាដិកង្ខាតិ ។

[១៨] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ខោ ភគវា ។ បេ ។ ឯតទវោច
ភាវេថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិន្តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងបានសម្រេចផល ៧ ប្រការ និងអានិសង្ស ៧ ប្រការ ។ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ភិក្ខុនោះបានសម្រេចអរហត្តផលជាមុន បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះមិនបានសម្រេចអរហត្តផលជាមុនទេ នឹងបានសម្រេចអរហត្តផលក្នុងកាលដែលស្លាប់ បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ មិនបានសម្រេចអរហត្តផលជាមុន ទាំងមិនបានសម្រេចអរហត្តផលក្នុងកាលដែលស្លាប់ទេ ។ បុគ្គលនោះ ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមី ព្រោះកិរិយាអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសញ្ញោជនៈ ៥ ប្រការដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះនឹងបាននូវផល ៧ ប្រការនិងអានិសង្ស ៧ ប្រការនេះឯង ។

[១៨] ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចម្រើនអានាបានស្សតិឬទេ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[១៩] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អរិដ្ឋោ ភគវន្តំ ឯត-ទវោច អហំ ខោ ភន្តេ ភាវេមិ អានាបានស្សតិន្តិ ។ យថាកថំ បន ត្វំ អរិដ្ឋ ភាវេសិ អានាបានស្សតិន្តិ ។

[២០] អតីតេសុ មេ ភន្តេ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ បហីនោ អនាគតេសុ មេ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ វិគតោ អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ច មេ ធម្មេសុ បដិឃ-សញ្ញា សុប្បដិវិនីតា សោ សតោ វ អស្សសិស្សាមិ សតោ បស្សសិស្សាមិ ។ ឯវំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភាវេមិ អានាបានស្សតិន្តិ ។

[២១] អត្ថេសា អរិដ្ឋ អានាបានស្សតិ នេសា នត្ថីតិ វទាមិ ។ អបិច អរិដ្ឋ យថា អានាបា-នស្សតិ វិត្ថារេន បរិបុណ្ណា ហោតិ តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អរិដ្ឋោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។ ភគវា ឯតទវោច កថញ្ច អរិដ្ឋ អានាបានស្សតិ វិត្ថារេន បរិបុណ្ណា ហោតិ ។ ឥធ អរិដ្ឋ ភិក្ខុ

[១៩] កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអរិដ្ឋមានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចម្រើនអានាបានស្សតិ ។ ម្នាលអរិដ្ឋ ចុះអ្នកចម្រើនអានាបានស្សតិ ដូចម្ដេចទៅ ។

[២០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាមច្ឆន្ទៈក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអតីត ខ្ញុំព្រះអង្គបានលះបង់ហើយ កាមច្ឆន្ទៈក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអនាគត ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រាសចេញហើយ បដិឃសញ្ញាក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្នុងក្ដី ខាងក្រៅក្ដី ខ្ញុំព្រះអង្គបានកម្ចាត់ចោលហើយដោយប្រពៃ ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចម្រើនអានាបានស្សតិ យ៉ាងនេះឯង ។

[២១] ម្នាលអរិដ្ឋ អានាបានស្សតិនុ៎ះមានមែន តថាគតមិនមែនពោលថា អានាបានស្សតិនុ៎ះមិនមានដូច្នេះទេ ។ ម្នាលអរិដ្ឋ ប៉ុន្តែអានាបានស្សតិ ដែលពេញបរិបូណ៌ដោយពិស្ដារបែបណា ចូរអ្នកស្ដាប់បែបនោះ យកចិត្តទុកដាក់ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសម្ដែង ។ ព្រះអរិដ្ឋដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអរិដ្ឋ ចុះអានាបានស្សតិដែលបរិបូណ៌ដោយសេចក្ដីពិស្ដារតើដូចម្ដេច ។ ម្នាលអរិដ្ឋ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ បេ ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ឯវំ ខោ អរិដ្ឋ អានាបានស្សតិ វិត្ថារេន បរិបុណ្ណា ហោតីតិ ។

[២២] សាវត្ថី ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកប្បិនោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។

[២៣] អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មហាកប្បិនំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតស្ស ភិក្ខុនោ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ផន្ទិតត្តំ វាតិ ។

នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ។ បេ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអរិដ្ឋ អានាបានស្សតិ ពេញបរិបូណ៌ ដោយសេចក្តីពិស្តារយ៉ាងនេះឯង ។

[២២] ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកប្បិនមានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។

[២៣] ព្រះមានព្រះភាគ បានឃើញមហាកប្បិន មានអាយុ កំពុងអង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីមិនឆ្ងាយ (អំពីព្រះអង្គ) លុះឃើញហើយ ទើបត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញសេចក្តីញាប់ញ័រ ឬសេចក្តីអន្ទះអន្ទែងកាយ របស់ភិក្ខុនោះឬទេ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[២៤] យថាបិ មយំ ភន្តេ តំ អាយស្មន្តំ បស្សាម សង្ឃមជ្ឈេ វា និសិន្នំ ឯកកំ វា រហោ និសិន្នំ តថាបិ មយំ តស្ស អាយស្មតោ ន បស្សាម កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ផន្ទិតត្តំ វាតិ ។

[២៥] យស្ស ភិក្ខវេ សមាធិស្ស ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា នេវ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ន ចិត្តស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា តស្ស សោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សមាធិស្ស និកាមលាភី អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី ។

[២៦] កតមស្ស ច ភិក្ខវេ សមាធិស្ស ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា នេវ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ន ចិត្តស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ។ អានាបានស្សតិសមាធិស្ស ភិក្ខវេ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា នេវ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ន ចិត្តស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ។

ឯកធម្មវគ្គទី ១

[២៤] ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលណាយើងខ្ញុំព្រះអង្គឃើញលោកមានអាយុនោះកំពុងអង្គុយកណ្តាលជំនុំសង្ឃក្តី អង្គុយស្ងាត់តែម្នាក់ឯងក្តី ក្នុងកាលនោះ យើងខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញ លោកមានអាយុនោះ មានកាយញាប់ញ័រ ឬអន្ទះអន្ទែងទេ ។

[២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវសមាធិហើយ រមែងមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអន្ទែង មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអន្ទែង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះរមែងបាននូវសមាធិដោយងាយ បានមិនលំបាក បានមិនក្រឡើយ ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយតើដូចម្តេច រមែងមានកាយមិនញាប់ញ័រឬមិនអន្ទះអន្ទែង មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអន្ទែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិ-សមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអន្ទែង មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអន្ទែងឡើយ ។

[២៧] កថំ ភាវិតេ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ-សមាធិម្ហិ កថំ ពហុលីកតេ នេវ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ន ចិត្តស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ (វិត្ថារេតព្វា យាវ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។ ឯវំ ភាវិតេ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិម្ហិ ឯវំ ពហុលីកតេ នេវ កាយស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិ-តត្តំ វា ន ចិត្តស្ស ឥញ្ជិតត្តំ វា ហោតិ ផន្ទិតត្តំ វាតិ ។

[២៨] អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយតើដូចម្តេច ទើបបុគ្គលនោះមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអន្ទែង មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមានចិត្តមិនអន្ទះអន្ទែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ រហូតដល់ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះបង់កិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ រមែងមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអន្ទែង មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមានចិត្តមិនអន្ទះអន្ទែង ។

[២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[២៩] កថំ ភាវិតោ ច ភិក្ខវេ អានាបា-នស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ (វិត្ថារេតព្វា យាវ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។

[៣០] អហម្បិ សុទំ ភិក្ខវេ បុព្វេវ សម្ពោធា អនភិសម្ពុទ្ធោ ពោធិសត្តោ វ សមានោ ឥមិនា វិហារេន ពហុលំ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឥមិនា វិហារេន ពហុលំ វិហារតោ

ឯកធម្មវគ្គ

[២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល ។ កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តាររហូតដល់ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលមុនដែលតថាគត នៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវសម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ តែងសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយច្រើន ដោយវិហារធម៌នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយច្រើន ដោយវិហារធម៌នេះ

នេវ កាយោ កិលមតិ ន ចក្ខូនិ អនុបាទាយ ច មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ(១) ។

[៣១] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ នេវ មេ កាយោបិ កិលមេយ្យ ន ចក្ខូនិ អនុបាទាយ ច មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចេយ្យាតិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៣២] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ យេមេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយេយ្យុន្តិ(២) អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៣៣] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ អប្បដិកូលេ បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

១ ម. វិមុច្ចិ ។ ២ ឱ. បហីហេយ្យុន្តិ ។

កាយមិនលំបាក ចក្ខុទាំងឡាយក៏មិនលំបាក ទាំងចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ។

[៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កាយរបស់អាត្មាអញ កុំលំបាក ចក្ខុទាំងឡាយក៏កុំលំបាក ទាំងចិត្តរបស់អាត្មាអញក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា សេចក្តីត្រិះរិះដោយសេចក្តីវៀកអាស្រ័យនូវកាមគុណដែលជារបស់អាត្មាអញ សេចក្តីត្រិះរិះដោយសេចក្តីវៀកនោះ អាត្មាអញគួរលះបង់ចោល ព្រោះហេតុនោះ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគួរសម្គាល់ក្នុងរបស់ដែលមិនមែនជាបដិកូលថាជាបដិកូល អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[៣៤] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ បដិក្កូលេ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៣៥] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ អប្បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៣៦] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៣៧] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ អប្បដិក្កូលញ្ច បដិក្កូលញ្ច តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរេយ្យំ សតោ សម្បជានោតិ អយមេវ អាណាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

ឯកធម្មវគ្គទី ១

[៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគប្បីសម្គាល់ក្នុងរបស់ជាបដិកូលថាមិនមែនជាបដិកូល អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគួរសម្គាល់ក្នុងរបស់មិនមែនជាបដិកូលផង ក្នុងរបស់ជាបដិកូលផង ថាជារបស់បដិកូល អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគួរសម្គាល់ក្នុងរបស់ជាបដិកូលផង មិនមែនជាបដិកូលផង ថាជារបស់មិនមែនជាបដិកូល អានាបានស្សតិ-សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសា-សនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគប្បីវៀរនូវរបស់ទាំង ២ គឺរបស់មិនមែនជាបដិកូល ១ របស់ជាបដិកូល ១ ជាអ្នកព្រងើយកន្តើយ ជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៨] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្ពោ ។

[៣៩] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្ពោ ។

[៤០] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរេយ្យំ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេយ្យំ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្ពោ ។

[៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញគប្បីស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានដែលកើតមានក្នុងសន្ដាននៃខ្លួន ជាទីផូរផង់មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានស្មារតីដឹងខ្លួនផង សោយសេចក្ដីសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈានថា ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា គប្បីចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[៤១] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៤២] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៤៣] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

ឯកធម្មវគ្គ ទី ១

[៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះលះបង់នូវសុខផង ព្រោះលះបង់នូវទុក្ខផង មានសោមនស្សនិងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង គប្បីចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានជាធម្មជាតមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះអស់បដិឃសញ្ញា ហើយលែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា គប្បីចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង គប្បីចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៤] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៤៥] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៤៦] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ សព្វសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អានាបានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតព្វោ ។

[៤៧] ឯវំ ភាវិតេ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិម្ហិ ឯវំ ពហុលីកតេ សុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បជានាតិ អនជ្ឈោសិតាតិ បជានាតិ

[៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង គប្បីចូលកាន់អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង គប្បីចូលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង គប្បីចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលភិក្ខុចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បើភិក្ខុនោះសោយនូវវេទនាជាសុខដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរ

អនភិនន្ទិតាតិ បជានាតិ ។ ទុក្ខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បជានាតិ អនជ្ឈោសិតាតិ បជានាតិ អនភិនន្ទិតាតិ បជានាតិ ។ អទុក្ខមសុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បជានាតិ អនជ្ឈោសិតា-តិ បជានាតិ អនភិនន្ទិតាតិ បជានាតិ ។ សោ សុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ នំ វេទយតិ ។ ទុក្ខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ នំ វេទយតិ ។ អទុក្ខមសុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ នំ វេទយតិ ។ សោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយ-មានោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា ឥធេវ សព្វវេទយិតានិ អនភិ-នន្ទិតានិ សីតីភវិស្សន្តីតិ បជានាតិ ។

[៤៨] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ តេលញ្ច បដិច្ច វដ្ដិញ្ច បដិច្ច តេលប្បទីបោ ឈាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស ច វដ្ដិយា ច បរិយាទានា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ។

ប្រកាន់មាំ ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរត្រេកអរ ។ បើភិក្ខុនោះសោយវេទនាជាទុក្ខដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាន់មាំ ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរត្រេកអរ ។ បើភិក្ខុនោះសោយវេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាន់មាំ ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរត្រេកអរ ។ បើភិក្ខុនោះ សោយវេទនាជាសុខ មិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះ ។ បើភិក្ខុនោះ សោយវេទនាជាទុក្ខ ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះ ។ បើភិក្ខុនោះសោយវេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទ-នានោះ ។ កាលភិក្ខុនោះសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត លុះទម្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ដឹងច្បាស់ថា ការសោយនូវវេទនាទាំងអស់ក្នុងលោកនេះ មិនគួរត្រេកអរ នឹងរលត់ទៅវិញ ។

[៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រេង ដែលឆេះទៅបាន ព្រោះអាស្រ័យប្រេងនិងប្រឆេះ ដែលមិនមានអាហារគប្បីរលត់ទៅ ព្រោះអស់ទៅនៃប្រេងនិងប្រឆេះនោះឯង យ៉ាងណា ។

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា ឥធេវ សព្វវេទយិតានិ អនភិនន្ទិតានិ សីតីភវិស្សន្តីតិ បជានាតីតិ ។

[៤៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូនំ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ ។ អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឥច្ឆាមហំ ភិក្ខវេ អឌ្ឍមាសំ បដិសល្លីយិតុំ នម្ហិ កោចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេនាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា នាស្សុធ កោចិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ សោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត លុះទម្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ដឹងច្បាស់ថា ការសោយនូវវេទនាទាំងអស់ ក្នុងលោកនេះ មិនគួរត្រេកអរ នឹងរលត់ទៅវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៩] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលានាព្រៃមហាវ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងអសុភកថា ទ្រង់សម្តែងគុណនៃអសុភ ទ្រង់សម្តែងគុណនៃការចម្រើនអសុភ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតចង់គេចចាកអារម្មណ៍សម្ងំនៅតែម្នាក់ឯង អស់កន្លះខែ កុំឲ្យអ្នកណាមួយចូលទៅរកតថាគតឡើយ វៀរលែងតែភិក្ខុមួយរូបអ្នកនាំចង្ហាន់បិណ្ឌបាតទៅថ្វាយតថាគត ។ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នេះ ក៏ឥតមានភិក្ខុណាមួយ ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគឡើយ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំចង្ហាន់បិណ្ឌបាតទៅថ្វាយ ព្រះមានព្រះភាគ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

[៥០] អថខោ តេ ភិក្ខូ ភគវា អនេក-
បរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ អសុភាយ វណ្ណំ
ភាសតិ អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតីតិ អនេកា-
ការវោការំ អសុភភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ
តេ ឥមិនា កាយេន អដ្ដិយមានា ហរាយមានា
ជិគុច្ឆមានា សត្ថហារកំ បរិយេសន្តិ ទសបិ ភិក្ខូ
ឯកាហេន សត្ថំ អាហរន្តិ វីសតិបិ ។ បេ ។
តឹសតិបិ ភិក្ខូ ឯកាហេន សត្ថំ អាហរន្តិ ។

[៥១] អថខោ ភគវា តស្ស អទ្ធមាសស្ស
អច្ចយេន បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
អានន្ទំ អាមន្តេសិ កិន្នុ ខោ អានន្ទ
តនុភូតោ វិយ ភិក្ខុសង្ឃោតិ ។ តថា ហិ បន
ភន្តេ ភគវា ភិក្ខូនំ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ
កថេតិ អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភ-
ភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ ។ តេ ភន្តេ ភិក្ខូ

ឯកធម្មវគ្គ ទី ១

[៨០] លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏គិតគ្នាថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សម្តែងអសុភកថា ពោលសរសើរគុណនៃអសុភ ពោលសរសើរគុណនៃការចម្រើនអសុភដោយបរិយាយដ៏ច្រើន លុះគិតដូច្នេះហើយ ក៏នាំគ្នាប្រកបសេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចម្រើនអសុភជាច្រើនបែបច្រើនវិធី ភិក្ខុទាំងនោះក៏នឿយណាយ ធុញទ្រាន់ ខ្ពើមឆ្អើម នឹងរាងកាយនេះ នាំគ្នាស្វែងរកគ្រឿងសស្ត្រា[១] ភិក្ខុ ១០ រូបនាំគ្រឿងសស្ត្រាមកតែ១ថ្ងៃក៏មាន ២០ រូប ។ បេ ។ ពួកភិក្ខុ ៣០ រូបនាំគ្រឿងសស្ត្រាមកតែ១ថ្ងៃក៏មាន ។

[៨១] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ចេញចាកផលសមាបត្តិដោយកាលកន្លះខែកន្លងទៅ ក៏ហៅព្រះអានន្ទមានអាយុមកថា ម្នាលអានន្ទ ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាពួកភិក្ខុហាក់ដូចជាស្តួចស្តើងទៅ ។ ទើបព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតដូចជាព្រះពុទ្ធដីកាណាស់ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សម្តែងអសុភកថា ទ្រង់ពោលសរសើរអសុភ ទ្រង់ពោលសរសើរការចម្រើននូវអសុភ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដោយបរិយាយដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះពួកភិក្ខុនោះគិតគ្នាថា

---

១ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនមែនគ្រាន់តែស្វែងរកគ្រឿងសស្ត្រាមកតែប៉ុណ្ណោះទេ ក៏បានផ្តាច់ជីវិតខ្លួនដោយខ្លួនឯងក៏មាន បានចូលទៅរកសមណកុត្តកៈឈ្មោះមិគលណ្ឌិក ឲ្យផ្តាច់ជីវិតខ្លួនក៏មាន (ដូចមានសេចក្តីដំណាលក្នុងវិន័យបិដកភាគទី ១ ទំព័រ ២២៣) អដ្ឋកថា ។

ភគវា ខោ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតីតិ អនេកាការវោការំ អសុភភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ តេ ឥមិនា កាយេន អដ្ដិយមានា ហរាយមានា ជិគុច្ឆមានា សត្ថហារកំ បរិយេសន្តិ ទសបិ ភិក្ខូ ឯកាហេន សត្ថំ អាហរន្តិ វីសតិបិ ។ បេ ។ តឹសតិបិ ភិក្ខូ ឯកាហេន សត្ថំ អាហរន្តិ ។ សាធុ ភន្តេ ភគវា បរិយាយំ[១] អាចិក្ខតុ យថាយំ[២] ភិក្ខុសង្ឃោ អញ្ញាយ សណ្ឋហេយ្យាតិ ។

[៤២] តេនហានន្ទ យាវតិកា ភិក្ខូ វេសាលឹ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ តេ សព្វេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និចាតេហីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យាវតិកា ភិក្ខូ វេសាលឹ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ តេ សព្វេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និចាតេត្វា

---

១ ឱ. ម. អញ្ញម្បរិយាយំ ។ ២ ឱ. តថា យថាយំ ។

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សម្តែងអសុភកថា ពោលសរសើរអសុភ ពោលសរសើរការចម្រើននូវអសុភ ដោយបរិយាយដ៏ច្រើន លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នេះហើយ ក៏នាំគ្នាប្រកបសេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចម្រើនអសុភ ជាច្រើនបែបច្រើនវិធី ពួកភិក្ខុនោះនឿយណាយ ធុញទ្រាន់ ខ្ពើមឆ្អើមនឹងរាងកាយនេះ ក៏នាំគ្នាស្វែងរកគ្រឿងសស្ត្រា ភិក្ខុ ១០ រូប នាំគ្រឿងសស្ត្រាមកតែ ១ ថ្ងៃក៏មាន ២០ រូប ។ បេ ។ ៣០ រូប នាំគ្រឿងសស្ត្រាមកតែ ១ ថ្ងៃក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃនេះ ស្ថិតនៅបានដោយហេតុឯណាដទៃទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គសូមអង្វរ សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងនូវហេតុនោះឲ្យទាន ។

[៥២] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ ពួកភិក្ខុទាំងអម្បាលមាណ ដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី ចូរឲ្យពួកភិក្ខុអម្បាលនោះទាំងអស់ ប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលាចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គដូច្នេះហើយ ពួកភិក្ខុទាំងអម្បាលមាណដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី ក៏ឲ្យពួកភិក្ខុអម្បាលនោះ ទាំងអស់ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបដ្ឋានសាលារួចហើយ

យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច សន្និបតិតោ ភន្តេ ភិក្ខុសង្ឃោ យស្ស-ទានិ ភគវា កាលំ មញ្ញតីតិ ។

[៤៣] អថខោ ភគវា យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អយំបិ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិ-តោ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នុប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្ត-រធាបេតិ វូបសមេតិ ។

[៤៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គិម្ហានំ បច្ឆិមេ មាសេ ឩហតំ រជោជល្លំ តមេនំ មហា-អកាលមេឃោ ឋានសោ អន្តរធាបេតិ វូបសមេតិ ។

ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃប្រជុំគ្នាស្រេចហើយ សូមព្រះមានព្រះភាគសម្គាល់កាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

[៥៣] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅកាន់ឧបដ្ឋានសាលា លុះចូលទៅដល់ហើយ គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទើបត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិនេះឯងដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ឧត្តមផង ជាធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំដោយ (តណ្ហានិងឧបាទាន) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងនៅនាំមកនូវសេចក្តីសុខផង តែងញុំាងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយៗ ឲ្យសាបសូន្យទៅ ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយហេតុដ៏សមគួរផង ។

[៥៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចកម្ទេចធូលី ដែលខ្យល់បក់ក្ជួចឡើងក្នុងខែជាខាងចុងនៃគិម្ហរដូវ (ខែអាសាឍ្ហ) មហាអកាលមេឃ (ភ្លៀងធំបង្អុរចុះខុសកាលវេលា) តែងញុំាងកម្ទេចធូលីនោះឲ្យអន្តរធានឲ្យស្ងប់ទៅបានដោយទំនងដ៏សមគួរ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេ-ចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នុប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរធាបេតិ វូបសមេតិ ។

[៥៥] កថំ ភាវិតោ ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ-សមាធិ កថំ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នុប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរធាបេតិ វូបសមេតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ (វិត្ថារេតព្វំ) ។ បដិ-និស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិ-និស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ដ៏ឧត្តមផង ជាធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំដោយ (តណ្ហានិងឧបាទាន) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងនៅ នាំមកនូវសេចក្តីសុខផង តែងញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយៗ ឲ្យអន្តរធាន ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ដ៏ឧត្តមផង ជាធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំដោយ (តណ្ហានិងឧបាទាន) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងនៅ នាំមកនូវសេចក្តីសុខផង តែងញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយៗ ឲ្យអន្តរធានទៅ ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ទៅដោយហេតុដ៏សមគួរតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែនតាំងកាយឲ្យត្រង់ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល ។ (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោលហើយ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូល ។

ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេ-ចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នុប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរធាបេតិ វូបសមេតីតិ ។

[៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កិមិលាយំ វិហរតិ វេឡុវនេ ។ តត្រ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ កិមិលំ អាមន្តេសិ កថំ ភាវិតោ នុ ខោ កិមិល អានាបានស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា កិមិលោ តុណ្ហី អហោសិ ។

[៤៧] ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ កិមិលំ អាមន្តេសិ កថំ ភាវិតោ នុ ខោ កិមិល អានាបានស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា កិមិលោ តុណ្ហី អហោសិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ឧត្តមផង ជាធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំដោយ (តណ្ហានិងឧបាទាន) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងនៅ នាំមកនូវសេចក្តីសុខផង រមែងញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយៗ ឲ្យអន្តរធានទៅ ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ទៅដោយហេតុដ៏សមគួរផង ។

[៥៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័នទៀបក្រុងកិមិលា ។ ក្នុងទីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់នឹងព្រះកិមិលៈមានអាយុថា ម្នាលកិមិលៈ អានាបានស្សតិសមាធិ បុគ្គលចម្រើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះកិមិលៈមានអាយុក៏នៅស្ងៀម ។

[៥៧] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ជាគម្រប់ ២ ដងទៀត ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះកិមិលៈមានអាយុជាគម្រប់ ៣ ដងទៀតថា ម្នាលកិមិលៈ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ព្រះកិមិលៈមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀមជាគម្រប់ ៣ ដងទៀត ។

២៩

[៤៨] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯតស្ស ភគវា កាលោ ឯតស្ស សុគត កាលោយំ ភគវា អានាបានស្សតិសមាធឹ ភាសេយ្យ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តីតិ ។ តេនហានន្ទ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។ ភគវា ឯតទវោច កថំ ភាវិតោ ច អានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ ។ បេ ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។

[៩៨] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស កាលនេះជាកាលគួរ ដល់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះសុគត កាលនេះជាកាលគួរដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគគួរសម្តែងអានាបានស្សតិសមាធិ កាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងបានចាំទុក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកស្តាប់ចុះ យកចិត្តទុកដាក់ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសម្តែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គដូច្នេះ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដោយពាក្យដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិដែលបុគ្គលចម្រើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែនតាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីដកដង្ហើមចេញ ។ បេ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថាអាត្មាអញឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចូល ។

ឯវំ ភាវិតោ ខោ អានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។

[៨៩] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ កាយេ កាយានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ញតរាហំ អានន្ទ ឯតំ វទាមិ យទិទំ អស្សាសបស្សាសំ ។ តស្មាតិហានន្ទ កាយេ កាយានុបស្សី ភិក្ខុ

ម្នាលអានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៤៩] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា ដែលភិក្ខុដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី ឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺដកដង្ហើមចេញទាំងពួង នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺដកដង្ហើមចូលទាំងពួង នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចេញ ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចូល ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតពោលនូវកាយថា ជាខ្យល់ចេញចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៦០] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ បីតិប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បីតិប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុខប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុខប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ វេទនាញ្ញតរាហំ អានន្ទ ឯតំ វទាមិ យទិទំ អស្សាសបស្សាសានំ សាធុកំ មនសិការំ ។

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៦០] ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យណា ដែលភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងនូវបីតិ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងនូវបីតិ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ គឺសញ្ញានិងវេទនា នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេសជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាតថាគតពោលនូវវេទនាណាមួយ គឺការយកចិត្តទុកដាក់ដ៏ប្រពៃចំពោះអស្សាសៈនិងបស្សាសៈទាំងឡាយ ។

តស្មាតិហានន្ទ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៦១] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្ត-ប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អភិប្ប-មោទយំ ចិត្តំ ។ បេ ។ សមាទហំ ចិត្តំ ។ វិមោចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ វិមោចយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នាហំ អានន្ទ មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អានាបានស្សតិសមាធិភាវនំ វទាមិ ។ តស្មាតិហានន្ទ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៦១] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា ភិក្ខុសិក្សាថាអាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនឹងដកដង្ហើមចូល ។ នឹងធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ។ បេ ។ ធ្វើចិត្តឲ្យតាំងនៅក្នុងអារម្មណ៍ដ៏ស្មើ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញធ្វើចិត្តឲ្យរួចស្រឡះ (ចាកនីវរណធម៌ជាដើម) នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញធ្វើចិត្តឲ្យរួចស្រឡះនឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាតថាគតមិនបានពោលនូវកិរិយាចម្រើននូវអានាបានស្សតិសមាធិ របស់បុគ្គល ជាអ្នកភ្លេចស្មារតី ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៦២] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ អនិច្ចា-នុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បេ ។ វិរាគា-នុបស្សី និរោធានុបស្សី បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្ស-សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្ស-សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ សោ យន្តំ ហោតិ អភិជ្ឈាទោមនស្សានំ បហានំ តម្បញ្ញាយ ទិស្វា សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ។ តស្មាតិហានន្ទ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៦៣] សេយ្យថាបិ អានន្ទ ចាតុម្មហាបថេ មហាបំសុបុញ្ជោ បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ សកដំ វា រថោ វា ឧបហនតេវ តំ បំសុបុញ្ជំ ។ បច្ឆិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ។

[៦២] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងពិចារណាឃើញនូវបញ្ចក្ខន្ធថាមិនទៀងដកដង្ហើមចេញ ។ បេ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងពិចារណាឃើញនូវធម៌ប្រាសចាកតម្រេក ពិចារណាឃើញនូវធម៌សម្រាប់រំលត់ទុក្ខ ពិចារណាឃើញធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ការលះបង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សឯណា ភិក្ខុនោះឃើញការលះបង់នោះ ដោយប្រាជ្ញាហើយ សម្លឹងមើលដោយប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៣] ម្នាលអានន្ទ ដូចគំនរអាចម៍ដីដ៏ច្រើន មានក្នុងផ្លូវធំបែកជា ៤ ប្រសិនបើរទេះក្តី រថក្តី មកអំពីទិសខាងកើត រមែងកិននូវគំនរអាចម៍ដីនោះពុំខានឡើយ ។ ប្រសិនបើមកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។

៣៤

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ

ឧត្តរាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ។ ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ សកដំ វា រថោ វា ឧបហនតេវ តំ បំសុបុញ្ជំ ។ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរន្តោបិ ឧបហនតេវ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរន្តោបិ ឧបហនតេវ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ។

ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឯកធម្មោ ច ពោជ្ឈង្គោ
សុទ្ធិកំ ច ទ្វេ ផលា
អរិដ្ឋោ កប្បិនោ ទីបោ
វេសាលី កិមិលេន ចាតិ ។

មកអំពីទិសខាងជើងក្តី ។ ប្រសិនបើវេទេះក្តី វេចក្តី មកអំពីទិសខាងត្បូង រមែងកិននូវគំនរអាចម៍ដីនោះពុំខានឡើយ យ៉ាងណា ។ ម្នាលអានន្ទ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី រមែងកម្ចាត់បង់នូវពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកពុំខានឡើយ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី រមែងកម្ចាត់បង់នូវពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកពុំខានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឯកធម្មវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃឯកធម្មវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីការទ្រទ្រង់សម្តែងធម៌ ១ ដែលជាអង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ១ អំពីអានាបានស្សតិសុទ្ធិមានផល ២ ប្រការ ១ អំពីអរិដ្ឋភិក្ខុ ១ អំពីព្រះមហាកប្បិន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដោយប្រទីបប្រេង ១ អំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅទៀបក្រុងវេសាលី ១ អំពីព្រះកិមិលៈមានអាយុ ១ ។

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[៦៤] ឯកំ សមយំ ភគវា ឥច្ឆានង្គលេ វិហរតិ ឥច្ឆានង្គលវនសណ្ឌេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឥច្ឆាមហំ ភិក្ខវេ តេមាសំ បដិសល្លីយិតុំ នម្ហិ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេនាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា នាស្សុធ កោចិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន ។

[៦៥] អថខោ ភគវា តស្ស តេមាសស្ស អច្ចយេន បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ សចេ ភោ[១] ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កតមេនាវុសោ វិហារេន សមណោ គោតមោ វស្សាវាសំ ពហុលំ វិហាសីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ អានាបា-នស្សតិសមាធិនា ខោ អាវុសោ ភគវា វស្សា-វាសំ ពហុលំ វិហាសីតិ ។

១. ម. សចេ ខោ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៦៤] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងដងព្រៃ ឈ្មោះឥច្ឆានង្គល ជិតស្រុកឥច្ឆានង្គល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្រាថ្នានឹងសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ អស់ ៣ ខែ កុំឲ្យភិក្ខុណាមួយចូលមករកតថាគតឡើយ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំមកនូវចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្ដាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ឥតមានភិក្ខុណាមួយ ហ៊ានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីនោះទេ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំមកនូវចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។

[៦៥] លុះកន្លងកាល ៣ ខែនោះទៅហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគក៏ចេញចាកទីសម្ងំហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើមានពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយ សួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណគោតមគង់ចាំវស្សាច្រើនដោយវិហារធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅ) ដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយសួរយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដោះស្រាយ ចំពោះបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះយ៉ាងនេះវិញថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំវស្សាច្រើនដោយអានាបានស្សតិសមាធិ ។

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[៦៦] ឥធាហំ ភិក្ខវេ សតោ អស្សសាមិ សតោ បស្សសាមិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាមិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាមិ ។ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាមិ រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាមិ ។ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ បជានាមិ (វិត្ថារោ) ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ បជានាមិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ បជានាមិ ។

[៦៧] យញ្ហិ តំ ភិក្ខវេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ អានាបានស្សតិសមាធឹ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនេះ តថាគតមានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី កាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី ។ តថាគតដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវកាយទាំងពួង ទើបដកដង្ហើមចេញ (សេចក្ដីពិស្ដារ) ។ តថាគតដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ទើបដកដង្ហើមចេញ ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ដកដង្ហើមចូល ។

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលនូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះអរិយៈ) ដូច្នេះក្ដី ថា ព្រហ្មវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រហ្ម) ដូច្នេះក្ដី ថា តថាគតវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះតថាគត) ដូច្នេះក្ដី បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលនូវអានាបានស្សតិសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក៏បាន ។

យេ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ សេក្ខា អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា[១] វិហរន្តិ តេសំ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តតិ ។

[៦៨] យេ ច ខោ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា សម្ម-ទញ្ញា វិមុត្តា តេសំ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ចេវ សំវត្តតិ សតិសម្បជញ្ញាយ ច ។

[៦៩] យញ្ហិ តំ ភិក្ខវេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ អានាបានស្សតិសមាធឹ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្ម-វិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបីតិ ។

---

១ បដ្ឋយមានាតិបិ ។ តទុភយំ ឯកសទិសមេវ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាសេក្ខៈ មិនទាន់បានសម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នានូវព្រះនិព្វាន ជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ អានាបានស្សតិសមាធិដែលភិក្ខុទាំងនោះ បានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយបាន ។

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណា ជាអរហន្តមានអាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ អានាបានស្សតិសមាធិដែលភិក្ខុទាំងនោះបានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិនិងសម្បជញ្ញៈផង ។

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោលនូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារដូច្នេះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តី ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក្តី បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលនូវអានាបានស្សតិសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក៏បាន ។

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[៧០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា លោមសកំភិយោ[១] សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេនាយស្មា លោមសកំភិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ លោមសកំភិយំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ អាយស្មន្តំ លោមសកំភិយំ ឯតទវោច ស្វេវ នុ ខោ ភន្តេ សេក្ខោ វិហារោ សោ តថាគតវិហារោ ។ ឧទាហុ អញ្ញោ សេក្ខោ វិហារោ អញ្ញោ តថាគតវិហារោតិ ។ ន ខោ អាវុសោ មហានាម ស្វេវ សេក្ខោ វិហារោ សោ តថាគតវិហារោ ។ អញ្ញោ ខោ អាវុសោ មហានាម សេក្ខោ វិហារោ អញ្ញោ តថាគតវិហារោ ។

[៧១] យេ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខូ សេក្ខា អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ តេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ វិហរន្តិ ។

១ ឱ. លោមសវង្គសោ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៧០] សម័យមួយ ព្រះលោមសកំភិយៈមានអាយុ គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ជិតក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះ ស្តេចសក្យឈ្មោះមហានាម ចូលទៅរកព្រះលោមសកំភិយៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះលោមសកំភិយៈមានអាយុ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមហានាមសក្យ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះលោមសកំភិយៈមានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សេក្ខវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់សេក្ខៈ) នោះឯង គឺជា តថាគតវិហារនោះឬហ្ន៎ ។ ឬថាសេក្ខវិហារដោយឡែក តថាគត-វិហារដោយឡែក ។ ម្នាលអាវុសោ មហានាម សេក្ខវិហារនោះឯង មិនមែនជាតថាគតវិហារនោះទេ ។ ម្នាលអាវុសោមហានាម សេក្ខ-វិហារដោយឡែក តថាគតវិហារដោយឡែក ។

[៧១] ម្នាលអាវុសោមហានាម ពួកភិក្ខុឯណា ជាសេក្ខៈមិនទាន់បានសម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នានូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ភិក្ខុទាំងនោះលះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ចេញ ។

កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ បហាយ វិហរន្តិ ព្យាបាទនីវរណំ ។ បេ ។ ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ បហាយ វិហរន្តិ ។ យេ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខូ សេក្ខា អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ តេ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ វិហរន្តិ ។

[៧២] យេ ច ខោ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេសំ បញ្ច នីវរណា បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា[១] អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ បហីនំ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ព្យាបាទនីវរណំ បហីនំ ។ បេ ។

---

១ អនភាវង្គតា តិប្បត្តិ ។

នីវរណៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុទាំងនោះលះបង់កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ១ ព្យាបាទនីវរណៈ ១ ។ បេ ។ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ១ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ ១ លះបង់វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ១ ។ ម្នាលអាវុសោមហានាម ពួកភិក្ខុឯណា ជាសេក្ខៈ មិនទាន់បានសម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នានូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងលះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។

[៧២] ម្នាលអាវុសោ មហានាម ពួកភិក្ខុឯណា ជាអរហន្ត មានអាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះ បានលះបង់នីវរណៈ ៥ ហើយបានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ នីវរណៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុទាំងនោះបានលះបង់កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាពជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ បានលះបង់ព្យាបាទនីវរណៈ ។ បេ ។

ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ បហីនំ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ។ យេ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេសំ ឥមេ បញ្ច នីវរណា បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។

[៧៣] តទមិនាបេតំ អាវុសោ មហានាម បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា អញ្ញោ ច សេក្ខោ វិហារោ អញ្ញោ តថាគតវិហារោ ។

[៧៤] ឯកមិទំ អាវុសោ មហានាម សមយំ ភគវា ឥច្ឆានង្គលេ វិហរតិ ឥច្ឆានង្គលវនសណ្ឌេ ។ តត្រ ខោ អាវុសោ[១] ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ មហានាម ឥតិ បទំ អត្ថិ ។

ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ បានលះបង់វិចិកិច្ឆានីវរណៈហើយ បានផ្ដាច់ផ្ដិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោមហានាម ពួកភិក្ខុឯណាជាអរហន្តមានអាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះបានលះបង់នីវរណៈទាំង ៥ នេះ បានផ្ដាច់ផ្ដិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាពជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។

[៧៣] ម្នាលអាវុសោ មហានាម អ្នកគប្បីដឹងនូវសេចក្ដីនោះដោយបរិយាយនេះចុះ តាមទំនងថា សេក្ខវិហារដោយឡែក តថាគតវិហារដោយឡែក ។

[៧៤] ម្នាលអាវុសោ មហានាម សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងដងព្រៃឥច្ឆានង្គល ជិតដែនឥច្ឆានង្គល ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា

ឥច្ឆាមហំ ភិក្ខវេ តេមាសំ បដិសល្លីយិតុំ ឧម្ហិ កោចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេនាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាវុសោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា នាស្សុធ កោចិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនី-ហារកេន ។

[៧៥] អថខោ អាវុសោ ភគវា តស្ស តេមាសស្ស អច្ចយេន បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ សចេ វោ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កតមេនាវុសោ វិហារេន សមណោ គោតមោ វស្សា-វាសំ ពហុលំ វិហាសីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ អានាបានស្សតិសមាធិនា ខោ អាវុសោ ភគវា វស្សាវាសំ ពហុលំ វិហាសីតិ ។

[៧៦] ឥធាហំ ភិក្ខវេ សតោ អស្សសាមិ សតោ បស្សសាមិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាមិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្រាថ្នាដើម្បីសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់អស់ ៣ ខែ កុំឲ្យភិក្ខុណាមួយចូលមករកតថាគតឡើយ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំទៅនូវចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះ-ពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ឥតមានភិក្ខុណាមួយហ៊ានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគក្នុងទីនោះទេ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំទៅនូវចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។

[៧៥] ម្នាលអាវុសោ លុះកន្លង ៣ ខែនោះទៅ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកទីសម្ងំហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយសួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណគោតមគង់ចាំវស្សាច្រើនដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយសួរយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដោះស្រាយចំពោះពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ចាំវស្សា ច្រើនដោយអានាបានស្សតិសមាធិ ។

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនេះ តថាគតមានស្មារតីចាំដាក់ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំដាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង

ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាមិ (វិត្ថារេតព្វំ) ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ បជានាមិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ បជានាមិ ។

[៧៧] យញ្ហិ តំ ភិក្ខវេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ អានាបានស្សតិសមាធឹ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ ។ យេ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ សេក្ខា អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ តេសំ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តតិ ។

[៧៨] យេ ច ខោ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង (បណ្ឌិតគប្បីសម្តែងឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។ តថាគតដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ទើបដកដង្ហើមចេញ ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ទើបដកដង្ហើមចូល ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលបើពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោលនូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារដូច្នេះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តី ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក្តី បុគ្គលកាលបើពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោលនូវអានាបានស្សតិសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាសេក្ខៈ មិនទាន់បានសម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នានូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ អានាបានស្សតិសមាធិដែលភិក្ខុទាំងនោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយបាន ។

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណា ជាអរហន្តមានអាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភពអស់រលីងហើយ

សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេសំ អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារាយ ចេវ សំវត្តតិ សតិសម្បជញ្ញាយ ច ។

[៧៩] យញ្ហិ តំ ភិក្ខវេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ អានាបានស្សតិសមាធឹ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបីតិ ។

[៨០] ឥមិនា ខោ ឯតំ អាវុសោ មហានាម បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា អញ្ញោ ច សេក្ខោ វិហារោ អញ្ញោ តថាគតវិហារោតិ ។

[៨១] សាវត្ថិយំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ

មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះ បានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវអានាបានស្សតិសមាធិហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសេចក្តីរលឹកនិងសេចក្តីដឹងច្បាស់ផង ។

[៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលបើពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោលនូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារដូច្នេះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តី ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក្តី បុគ្គលកាលបើពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោលនូវអានាបាន-ស្សតិសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា តថាគតវិហារដូច្នេះក៏បាន ។

[៨០] ម្នាលអាវុសោមហានាម អ្នកគប្បីដឹងនូវសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបរិយាយនេះចុះ តាមទំនងថា សេក្ខវិហារដោយឡែក តថាគត-វិហារដោយឡែក ។

[៨១] ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ អត្ថិ ខោ អានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។

[៨២] កតមោ បន ភន្តេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ អានាបានស្សតិសមាធិ ខោ អានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញុំាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញុំាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញបានដែរឬ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញបានដែរ ។

[៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញបានតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ ១ គឺអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាំងពោជ្ឈង្គ ៧ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈង្គ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងញុំាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

[៨៣] កថំ ភាវិតោ ច អានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ (វិត្ថារេតព្វំ) ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ ។ រស្សំ វា ។ បេ ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ កាយេ កាយានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ

[៨៣] ម្នាលអានន្ទ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច រមែងញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែនតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ ប្រុងស្មារតីឆ្ពោះទៅរកកម្មដ្ឋាន ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីចាំជាក់ ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។ ភិក្ខុនោះសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបោលនូវកិលេស ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យណា ភិក្ខុកាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ។ បេ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារគឺដកដង្ហើមចេញ ទើបដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចូល ទើបដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ភិក្ខុឈ្មោះថា ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ញ-តរាហំ អានន្ទ ឯតំ វទាមិ យទិទំ អស្សាសប្ប-ស្សាសំ ។ តស្មាតិហានន្ទ កាយេ កាយានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៨៤] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ បីតិប្បដិ-សំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុខប្បដិ-សំវេទី ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី ។ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ វេទនាញ្ញតរាហំ អានន្ទ ឯតំ វទាមិ យទិទំ

ទុតិយវគ្គ ទី ២

មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ (ព្រោះ) តថាគតពោលនូវកាយ[១] ណាមួយនុ៎ះ ថាបានដល់ខ្យល់ដកដង្ហើមចេញ និងដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៤] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវបីតិ ដកដង្ហើមចេញ ។ ដឹងច្បាស់នូវសុខ ។ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ (ព្រោះ) តថាគតពោលនូវវេទនាណាមួយនុ៎ះ

១- កាយ ៤ យ៉ាងគឺ បឋវីកាយ ១ អាបោកាយ ១ តេជោកាយ ១ វាយោកាយ ១ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកវាយោកាយ (អដ្ឋកថា) ។

អស្សាសប្បស្សាសានំ សាធុកំ មនសិការំ ។ តស្មាតិហានន្ទ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៨៤] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្ត-ប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សមាទហំ ចិត្តំ ។ វិមោចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ វិមោចយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នាហំ អានន្ទ មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អានាបានស្សតិសមាធិភាវនំ វទាមិ ។

ថាបានដល់ការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃ នូវខ្យល់ដកដង្ហើមចេញ និងខ្យល់ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៥] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្ត ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្ត ដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ដកដង្ហើមចេញ ។ នឹងតម្កល់ចិត្តឲ្យស្មើក្នុងអារម្មណ៍ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងដោះចិត្តឲ្យរួចស្រឡះ (ចាកនីវរណធម៌ជាដើម) ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងដោះចិត្តឲ្យរួចស្រឡះ (ចាកនីវរណធម៌ជាដើម) ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ (ព្រោះ) តថាគតមិនពោលចំពោះការចម្រើននូវអានាបានស្សតិសមាធិ របស់បុគ្គលអ្នកភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួនទេ ។

តស្មាតិហានន្ទ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៨៦] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ អនិច្ចា-នុបស្សី ។ បេ ។ វិរាគានុបស្សី ។ និរោធានុបស្សី ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិ-និស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី អានន្ទ ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ សោ យន្តំ ហោតិ អភិជ្ឈា-ទោមនស្សានំ បហានំ តំ បញ្ញាយ ទិស្វា សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ។ តស្មាតិហានន្ទ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី ភិក្ខុ តស្មឹ សមយេ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៦] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងប្រាសចាកតម្រេក ។ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេសដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេស ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកសំឡឹងដោយប្រពៃ ព្រោះបានឃើញនូវការលះបង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សនោះដោយបញ្ញា ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនេះបានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៧] ឯវំ ភាវិតោ ខោ អានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ។

[៨៨] កថំ ភាវិតា ចានន្ទ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា កថំ ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ ។ យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ឧបដ្ឋិតស្ស តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា ។ យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ សោ តថា សតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចរតិ បរិវីមំសមាបជ្ជតិ ។

[៨៩] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ តថា សតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចរតិ បរិវីមំសមាបជ្ជតិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ

[៨៧] ម្នាលអានន្ទ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងញុំាងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបាន ។

[៨៨] ម្នាលអានន្ទ ចុះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបញុំាងពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ឲ្យពេញបាន ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុបានពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវកាយក្នុងកាយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅខ្ជាប់ មិនភ្លាំងភ្លេច ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅខ្ជាប់ មិនភ្លាំងភ្លេច សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺស្មារតី) ឈ្មោះថា ភិក្ខុ បានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា សតិសម្ពោជ្ឈង្គបានដល់នូវការពេញ ដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុនោះ មានស្មារតីដូច្នោះ ក៏ស្រាវជ្រាវ ពាររក ពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា ។

[៨៩] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីដូច្នោះបានស្រាវជ្រាវ ពាររក ពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សម័យនោះ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺសេចក្តីត្រិះរិះធម៌)

តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ ធម្មវិចយ-សម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ ធម្មវិចយ-សម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ តស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចរតោ បរិវីមំសមាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ ។

[៩០] យស្មិំ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចរតោ បរិវីមំសមាបជ្ជ-តោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ វីរិយសម្ពោ-ជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនា-បារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា ។

[៩១] យស្មិំ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ អារទ្ធ-វីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ

ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គបានដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុនោះស្រាវជ្រាវ ពារក ពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សេចក្ដីព្យាយាមមិនធូរថយ ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ ។

[៩០] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ដែលភិក្ខុស្រាវជ្រាវ ពារក ពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សេចក្ដីព្យាយាមមិនធូរថយ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺសេចក្ដីព្យាយាម) ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានចម្រើននូវវីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុមានសេចក្ដីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ បីតិប្រាសចាកអាមិសគឺកិលេសក៏កើតឡើង ។

[៩១] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានសេចក្ដីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ បីតិប្រាសចាកអាមិសក៏កើតឡើង សម័យនោះ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺបីតិ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ បីតិ-សម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ ។

[៩២] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធិសម្ពោ-ជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ បស្សទ្ធិ-សម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ បស្សទ្ធិសម្ពោ-ជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។

[៩៣] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ បស្សទ្ធ-កាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាធិ-សម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ សោ តថា សមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ។

សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវបីតិសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុមានចិត្តត្រេកអរហើយ កាយក៏រម្ងាប់ ចិត្តក៏រម្ងាប់ ។

[៩២] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏រម្ងាប់ ចិត្តក៏រម្ងាប់ សម័យនោះ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺសេចក្ដីរម្ងាប់) ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុមានកាយរម្ងាប់ដល់នូវសេចក្ដីសុខហើយ ចិត្តក៏តម្កល់ខ្ជាប់ ។

[៩៣] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានកាយរម្ងាប់ដល់នូវសេចក្ដីសុខហើយ ចិត្តក៏តម្កល់មាំ សម័យនោះ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺការតម្កល់ចិត្តមាំ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកសំឡឹង ដោយប្រពៃនូវចិត្តដែលតម្កល់មាំដូច្នោះ ។

៥២

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[៩៤] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ តថា សមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។

[៩៥] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ឧបដ្ឋិតស្ស តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា ។

[៩៦] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។ (យថា បឋមំ សតិប្បដ្ឋានំ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ) ។ សោ តថា សមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៩៤] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុជាអ្នកសំឡឹងដោយប្រពៃនូវចិត្តដែលតម្កល់មាំដូច្នោះ សម័យនោះ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងគឺសេចក្ដីព្រងើយកន្តើយ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។

[៩៥] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុមានស្មារតីតម្កល់មាំមិនបានភ្លាំងភ្លេចឡើយ ។

[៩៦] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីតម្កល់មាំមិនភ្លាំងភ្លេច សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះឈ្មោះថា សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។ (សតិប្បដ្ឋានមុនយ៉ាងណាបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្ដារយ៉ាងនោះផងចុះ) ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកសំឡឹង ដោយប្រពៃនូវចិត្តដែលតម្កល់មាំដូច្នោះ ។

[៩៧] យស្មឹ សមយេ អានន្ទ ភិក្ខុ តថា សមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មឹ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។

[៩៨] ឯវំ ភាវិតា ខោ អានន្ទ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ឯវំ ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ ។

[៩៩] កថំ ភាវិតា ចានន្ទ សត្ត ពោជ្ឈង្គា កថំ ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តិ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ ធម្មវិចយវីរិយបីតិបស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ អានន្ទ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ឯវំ ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តីតិ ។

[៩៧] ម្នាលអានន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុជាអ្នកសំឡឹងដោយប្រពៃ ចំពោះចិត្តដែលតម្កល់មាំដូច្នោះ សម័យនោះ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចម្រើននូវឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដល់នូវការពេញដោយការចម្រើនរបស់ភិក្ខុ ។

[៩៨] ម្នាលអានន្ទ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងញ៉ាំងពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ប្រការឲ្យពេញបាន ។

[៩៩] ម្នាលអានន្ទ ចុះពោជ្ឈង្គទាំង ៧ បុគ្គលចម្រើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបញ៉ាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងាត់ អាស្រ័យនូវការប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់នូវកិលេស ។ ចម្រើននូវធម្មវិចយៈ វីរិយៈ បីតិ បស្សទ្ធិ សមាធិនិងឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់ អាស្រ័យការប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់កិលេស ។ ម្នាលអានន្ទ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងញ៉ាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

៥៤

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[១០០] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវា-ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ អានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុ-លីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ អត្ថានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[១០១] កតមោ ចានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[១០០] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញមានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញមានដែរ ។

[១០១] ម្នាលអានន្ទ ចុះធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញបានតើដូចម្តេច ។

អានាបានស្សតិសមាធិ អានន្ទ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តីតិ ។

[១០២] កថំ ភាវិតោ ចានន្ទ អានាបានស្សតិ-សមាធិ កថំ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា ។ បេ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ អានន្ទ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ឯវំ ពហុ-លីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តីតិ[១] ។

[១០៣] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯក-ធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ

១ ឱ. ឥតោ បរំ យថា បុរិមសុត្តន្តោ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ ឥតិ បាឋា ហោន្តិ ។

ម្នាលអានន្ទ ធម៌ ១ គឺអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈង្គ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

[១០២] ម្នាលអានន្ទ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យពេញបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងញ៉ាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

[១០៣] គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញ៉ាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ

៨៦

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។

[១០៤] កតមោ បន ភន្តេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ អានាបានស្សតិសមាធិ ខោ ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិ-តោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុ-លីកតា វិជ្ជាវិមុត្តឹ បរិបូរេន្តីតិ ។ យថា ភូតមយំ វេយ្យាករណំ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ ។

ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញ មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញមានដែរ ។

[១០៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងធម៌ ២ ឲ្យពេញ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ គឺអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងពោជ្ឈង្គ ៧ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈង្គ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុំាងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញ ។

(វេយ្យាករណ៍ ដែលបានពោលហើយយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះផងចុះ) ។

[១០៥] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវា ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តីតិ ។ អត្ថិ ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីក-តា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[១០៦] កតមោ ច ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[១០៥] គ្រានោះភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញុាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញមានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំមានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចងចាំទុក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញមានដែរ ។

[១០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញុាំងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងញុាំងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងញុាំងធម៌ ២ ឲ្យពេញតើដូចម្តេច ។

អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ឯកធម្មោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិ-មុត្តឹ បរិបូរេន្តីតិ ។ បេ ។ (យថា ឧតិយំ វេយ្យាករណំ តថា ភិក្ខូនំ កាតព្វំ) ។ បេ ។

[១០៧] អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តតិ ។

[១០៨] កថំ ភាវិតោ ច ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិ-សមាធិ កថំ ពហុលីកតោ សញ្ញោជនានំ បហា-នាយ សំវត្តតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា ។ បេ ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ គឺអានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងពោជ្ឈង្គ ៧ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈង្គ ៧ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងញ៉ាំងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។ បេ ។

(វេយ្យាករណ៍ទី ២ យ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនោះផងចុះ) ។ បេ ។

[១០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈបាន ។

[១០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអានាបានស្សតិសមាធិដែលបុគ្គលបានចម្រើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់សញ្ញោជនៈបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី ។ បេ ។ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេសដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេសដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ

ឯវំ ពហុលីកតោ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តតីតិ ។ បេ ។

[១០៩] អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អនុសយសមុគ្ឃាតាយ សំវត្តតិ ។ (វិត្ថារេតព្វំ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបា-នស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ អនុសយសមុគ្ឃា-តាយ សំវត្តតីតិ ។

[១១០] អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តតីតិ ។ (វិត្ថារោ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តតីតិ ។

បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈបាន ។ បេ ។

[១០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលនូវអនុសយក្កិលេសបាន ។ (បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផង់ចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដកចោលនូវអនុសយក្កិលេសបាន ។

[១១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវផ្លូវឆ្ងាយគឺសង្សារបាន ។ (សេចក្តីពិស្តារ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវផ្លូវឆ្ងាយគឺសង្សារបាន ។

ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ

[១១១] អានាបានស្សតិសមាធិ ភិក្ខវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តតីតិ ។ (វិត្ថារេ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ ភិក្ខវេ អានាបា-នស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តតីតិ ។

ទុតិយោ វគ្គោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឥច្ឆានង្គលំ សកាំភិយំ អានន្ទេ អបរេ ទុវេ
ភិក្ខុហិ ទ្វេ វុត្តា សញ្ញោជនំ អនុសយំ
អទ្ធានំ អាសវក្ខយាតិ ។

អានាបានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[១១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយបាន ។ (សេចក្តីពិស្តារ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់រលីងទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយបាន ។

ចប់ វគ្គទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គ ទី ២ នោះ គឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្នុងដងព្រៃឥច្ឆានង្គល ១ អំពីព្រះលោមសកំភិយៈមានអាយុ ១ អំពីព្រះអានន្ទមានអាយុ មាន ពីរលើក អំពីភិក្ខុច្រើនរូបមានពីរលើក អំពីចម្រើនអានាបានស្សតិសមាធិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះសញ្ញោជនៈ ១ ដើម្បីដកចោលនូវអនុសយក្កិលេស ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវផ្លូវឆ្ងាយគឺសង្សារ ១ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ ។

ចប់ អានាបានសំយុត្ត ។

សោតាបត្តិសំយុត្តំ

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១១២] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ខោ ភគវា ឯតទវោច កិញ្ចាបិ ភិក្ខវេ រាជា ចក្កវត្តិ ចតុន្នំ ទីបានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ទេវានំ តាវតឹសានំ សហព្យតំ ។ សោ តត្ថ នន្ទនវនេ អច្ឆរាសង្ឃបរិវុតោ ទិព្វេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ ។ សោ ចតូហិ ធម្មេហិ អសមន្នាគតោ ។ អថខោ សោ អបរិមុត្តោ ច និរយា អបរិមុត្តោ ច តិរច្ឆានយោនិយា អបរិមុត្តោ ច បិត្តិវិសយា អបរិមុត្តោ ច អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[១១៣] កិញ្ចាបិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ បិណ្ឌិយាលោបេន យាបេតិ នន្តកានិ[១] ធារេតិ ។

---

១ ម. អនន្តកានិ ច ។

សោតាបត្តិសំយុត្ត

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១១២] ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតមែនថាស្តេចចក្រពត្តិ សោយរាជសម្បត្តិ មានសភាពជាឥស្សរៈ ជាធំជាងទ្វីបទាំង ៤ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាក្នុងស្ថានតាវត្តិង្ស ។ ទេវបុត្រនោះ មានពួកស្រីអប្សរចោមរោមក្នុងនន្ទនវនឧទ្យាន ក្នុងស្ថានតាវត្តិង្សនោះ ទ្រង់ឆ្អែតស្កប់ស្កល់មូលមិត្តដោយកាមគុណទាំង ៥ ជាទិព្វ ។ បើទេវបុត្រនោះមិនបានប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ។ ទេវបុត្រនោះ ក៏គង់មិនរួចស្រឡះចាកនរក មិនរួចស្រឡះចាកកំណើតតិរច្ឆាន មិនរួចស្រឡះចាកប្រេតវិស័យ មិនរួចស្រឡះចាកអសុរកាយបានឡើយ ។

[១១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក រមែងញ៉ាំងអត្តភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភោជនជាពំនូតដែលបានមក ដោយកម្លាំងកំភួនជើង ប្រើប្រាស់នូវសំពត់គ្មានជាយក៏ពិតមែនហើយ ។

៦២

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

សោ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ។ អថខោ សោ បរិមុត្តោ ច និរយា បរិមុត្តោ ច តិរច្ឆាន-យោនិយា បរិមុត្តោ ច បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ ច អ-បាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា-គតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិ-សទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ស្វាក្ខា-តោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិប-ស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ

តែថាអរិយសាវ័កនោះប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ។ ទើបអរិយសាវ័កនោះរួចស្រឡះចាកនរក រួចស្រឡះចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចស្រឡះចាកប្រេត-វិស័យ រួចស្រឡះចាកអសុរកាយបាន ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រ-កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណរកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដូចជានាយសារថី ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ចាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ១ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះបរិយត្តិធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះនពលោកុត្តរធម៌ ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តនៃខ្លួន ១ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា

សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ឧជុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ សាមីចិប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ អច្ឆិទ្ទេហិ អសពលេហិ អកម្មាសេហិ ភុជិស្សេហិ វិញ្ញុប្បសត្ថេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ។

[១១៤] យោ ច ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ទីបានំ បដិលាភោ យោ ច ចតុន្នំ ធម្មានំ បដិលាភោ ចតុន្នំ ទីបានំ បដិលាភោ ចតុន្នំ ធម្មានំ បដិលាភស្ស កលំ នាគ្ឃតិ សោឡសិន្តិ ។

ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរដល់សាមីចិកម្ម ។ ព្រះសង្ឃរូបណា បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ បើរាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ពួក នុ៎ះជាសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចតុប្បច្ច័យ ដែលបង្អោនចូលមកបូជា គួរទទួលនូវអាគន្តុកទាន គួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនិងផលនៃកម្មហើយបូជា គួរដល់អញ្ជលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញក្ខេត្តនៃសត្វលោក រកខេត្តដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ១ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនធ្លុះ មិនពព្រុស មិនពពាល ជាសីលជាទាដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីសរសើរ មិនបានប៉ះពាល់ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ១ ។ អរិយសាវ័កជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដែលបាននូវទ្វីបទាំង ៤ ហើយនិងការដែលបាននូវធម៌ទាំង ៤ ឯការបាននូវទ្វីបទាំង ៤ មិនដល់នូវចំណិតដែលចែកជាចំណែក ១៦ ដងនៃការបាននូវធម៌ទាំង ៤ ឡើយ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១១៤] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកដល់នូវសោតៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដូចជានាយសារថី ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ១ ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ១ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកបានដល់នូវសោតៈ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯត-
ទវោច សត្ថា

[១១៦] យេសំ សទ្ធា ច សីលញ្ច
បសាទោ ធម្មទស្សនំ
តេ វេ កាលេន បច្ចេន្តិ
ព្រហ្មចរិយោគធំ សុខន្តិ ។

[១១៧] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ទីឃាវុ ឧបាសកោ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ ទីឃាវុ ឧបាសកោ បិតរំ ជោតិយំ[១] គហបតឹ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទ

១ ឱ. ម. ជោតិកំ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះ លុះព្រះសុគតទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះសាស្តា ក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះតទៅទៀតថា

[១១៦] *ពួកជនណាមានសទ្ធា*[១] *១ មានសីល*[២] *១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លា*[៣] *១ មានការឃើញនូវធម៌*[៤] *១ ជនទាំងនោះឯង រមែងដល់នូវសេចក្តីសុខ*[៥] *ជាគ្រឿងប្រជុំចុះក្នុងព្រហ្មចរិយៈ តាមកាលដ៏គួរ ។*

[១១៧] *សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ឧបាសកឈ្មោះទីឃាវុ មានអាពាធដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ វេលានោះ ទីឃាវុឧបាសកហៅគហបតីឈ្មោះជោតិយៈជាបិតាមកថា បពិត្រគហបតី ចូរអ្នកទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរអ្នកក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរសាតាមពាក្យនៃខ្ញុំថា*

១- សំដៅសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ។

២- សំដៅយកអរិយកន្តសីល គឺសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ។

៣- សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ។

៤- សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ។

៥ សុខប្រកបដោយមគ្គទាំង ៣ ខាងដើម គឺសោតាបត្តិមគ្គ សកទាគាមិមគ្គ អនាគាមិមគ្គ (អដ្ឋកថា) ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

ទីឃាវុ ភន្តេ ឧបាសកោ អាពាធិកោ[១] ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវញ្ច វទេហិ សាធុ កិរ ភន្តេ ភគវា យេន ទីឃា-វុស្ស ឧបាសកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ តាតាតិ ខោ ជោតិ-យោ គហបតិ ទីឃាវុស្ស ឧបាសកស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[១១៨] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ជោតិយោ គហ-បតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទីឃាវុ ភន្តេ ឧបាសកោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ ។ ឯវញ្ច វទេតិ សាធុ កិរ ភន្តេ ភគវា យេន ទីឃាវុស្ស ឧបាសកស្ស និវេសនំ តេ-នុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ ហោតីតិ បទំ អត្ថិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទីឃាវុឧបាសក មានអាពាធដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ទីឃាវុឧបាសកនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរសា ។ អ្នកចូរក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគធ្វើនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ យាងចូលទៅកាន់លំនៅនៃទីឃាវុឧបាសក ។ ជោតិយគហបតី ទទួលស្តាប់ពាក្យទីឃាវុឧបាសកថា អើកូន ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១១៨] លុះជោតិយគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទីឃាវុឧបាសក មានអាពាធដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ទីឃាវុឧបាសកនោះថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរសា ។ ឧបាសកនោះពោលយ៉ាងនេះផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ យាងចូលទៅកាន់លំនៅនៃទីឃាវុឧបាសក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។

[១១៩] អថខោ ភគវា[១] និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ទីឃាវុស្ស ឧបាសកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ទីឃាវុំ ឧបាសកំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ ទីឃាវុ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

[១២០] តស្មាតិហ តេ ទីឃាវុ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ភវិស្សាមិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ

១ ម. ឯត្ថន្តរេ អន្តរវាសកំ ឥតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

[១១៩] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ យាងចូលទៅកាន់លំនៅនៃទីឃាវុឧបាសក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ក៏ត្រាស់សួរទីឃាវុឧបាសកដូច្នេះថា ម្នាលទីឃាវុ អ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនា ធូរថយទៅមិនចម្រើនឡើង ការថយទៅ (នៃទុក្ខវេទនា) រមែងប្រាកដ ការចម្រើនឡើងមិនប្រាកដទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គធ្ងន់ណាស់ រមែងចម្រើនឡើង មិនធូរថយទេ ការចម្រើនឡើង រមែងប្រាកដ ការធូរថយមិនប្រាកដទេ ។

[១២០] ម្នាលទីឃាវុ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណរកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដូចជានាយសារថី

សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ភវិស្សាមិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-និកេហីតិ ។ ឯវញ្ហិ តេ ទីឃាវុ សិក្ខិតព្វន្តិ ។

[១២១] យានិមានិ ភន្តេ ភគវតា ចត្តារិ សោតា-បត្តិយង្គានិ ទេសិតានិ សំវិជ្ជន្តេ តេ ធម្មា មយិ អហញ្ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមិ ។ អហញ្ហិ ភន្តេ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នា-គតោ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហីតិ ។

ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលទីឃាវុ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

[១២១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ឯណា ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ ធម៌ទាំងនោះ សឹងមានព្រមក្នុងខ្លួនខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃ-ភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។

តស្មាតិហ ត្វំ ទីឃាវុ ឥមេសុ ចតូសុ សោតា-
បត្តិយង្គេសុ បតិដ្ឋាយ ឆ វិជ្ជាភាគិយេ ធម្មេ ឧត្តរឹ
ភាវេយ្យាសិ ។

[១២២] ឥធ ត្វំ ទីឃាវុ សព្វសង្ខារេសុ អនិច្ចា-
នុបស្សី វិហរាហិ អនិច្ចេ ទុក្ខសញ្ញី ទុក្ខេ អនត្ត-
សញ្ញី បហានសញ្ញី វិរាគសញ្ញី និរោធសញ្ញីតិ ។
ឯវញ្ហិ តេ ទីឃាវុ សិក្ខិតព្វន្តិ ។

[១២៣] យេមេ ភន្តេ ភគវតា ឆ វិជ្ជាភាគិយា
ធម្មា ទេសិតា សំវិជ្ជន្តេ តេ ធម្មា មយិ អហញ្ច
តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមិ ។ អហញ្ហិ ភន្តេ សព្វសង្ខា-
រេសុ អនិច្ចានុបស្សី វិហរាមិ អនិច្ចេ ទុក្ខសញ្ញី ទុក្ខេ
អនត្តសញ្ញី បហានសញ្ញី វិរាគសញ្ញី និរោធសញ្ញី ។

ម្នាលទីឃាវុ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគួរតម្កល់នៅក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ នេះ ហើយចម្រើននូវធម៌ជាចំណែកនៃវិជ្ជា ៦ យ៉ាងតទៅទៀត ។

[១២២] ម្នាលទីឃាវុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណានូវសេចក្តីមិនទៀងក្នុងសង្ខារទាំងពួង ចូរសម្គាល់ថាជាទុក្ខ ក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង សម្គាល់ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សម្គាល់នូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់ សម្គាល់នូវធម៌ជាគ្រឿងប្រាសចាកតម្រេក សម្គាល់នូវធម៌ជាគ្រឿងរលត់ ។ ម្នាលទីឃាវុ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

[១២៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ជាចំណែកនៃវិជ្ជា ៦ ឯណា ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ ធម៌ទាំងនោះឯង សឹងមានព្រមក្នុងខ្លួនខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ តែងពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀងក្នុងសង្ខារទាំងពួង សម្គាល់ថាជាទុក្ខក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង សម្គាល់ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួនក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សម្គាល់នូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់ សម្គាល់នូវធម៌ដែលជាគ្រឿងប្រាសចាកតម្រេក សម្គាល់នូវធម៌ជាគ្រឿងរលត់ ។

អបិច មេ ភន្តេ ឯវំ ហោតិ មា ហេវាយំ ជោតិយោ គហបតិ មមច្ចយេន វិឃាតំ អាបជ្ជតីតិ[១] ។ មា ត្វំ តាត ទីឃាវុ ឯតំ មនសាកាសិ ឥង្ឃ ត្វំ តាត ទីឃាវុ យទេវ តេ ភគវា អាហ តទេវ[២] សាធុកំ មនសិករោហីតិ ។

[១២៤] អថខោ ភគវា ទីឃាវុំ ឧបាសកំ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។ អថខោ ទីឃាវុ ឧបាសកោ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ កាល-មកាសិ ។

[១២៥] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យោ សោ ភន្តេ ទីឃាវុ នាម ឧបាសកោ ភគវតា សង្ខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ សោ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ ទីឃាវុ ឧបាសកោ អហោសិ សច្ចវាទី[៣] ធម្មស្សានុធម្មំ

១ ឱ. អាបជ្ជីតិ ។ ២ ឱ. ម. តទេវ ត្វំ ។ ៣ ឱ. បច្ចវាទី ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ជោតិយគហបតីនេះ លុះអំណើះតតអំពីខ្ញុំព្រះអង្គទៅ សូមកុំឲ្យជួបប្រទះនឹងសេចក្ដីទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលទីឃាវុ អ្នកកុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ នែទីឃាវុ ព្រះមានព្រះភាគ បានពោលនូវធម៌ឯណាដល់អ្នក ៗ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌នោះដោយប្រពៃចុះ ។

[១២៤] លុះព្រះមានព្រះភាគ បានទូន្មានទីឃាវុឧបាសកដោយឱវាទនេះរួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ ទីឃាវុឧបាសក កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។

[១២៥] គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទីឃាវុឧបាសក ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានទូន្មានដោយឱវាទសង្ខេប គាត់ធ្វើមរណកាលទៅហើយ តើគតិរបស់គាត់ដូចម្ដេច បរលោកដែលគាត់ត្រូវបាន តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទីឃាវុ-ឧបាសក ជាបណ្ឌិត ពោលពាក្យពិតទៅរកធម៌តាមសមគួរដល់ធម៌

ន ច ធម្មានិការណំ វិមោសេសិ ។ ទីឃាវុ ភិក្ខវេ ឧបាសកោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ[១] តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។

[១២៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច អានន្ទោ សាវត្ថិយំ វិហរន្តិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច កតីនំ នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ធម្មានំ សមន្នាគមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

---

១ ឱ. ឧបបាតិកោ ហោតិ ។

មិនបៀតបៀនទូវអធិករណ៍នៃធម៌ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទីឃាវុឧបាសក បានជាឱបបាតិកៈកំណើត ហើយបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់មក អំពីលោកនោះវិញទេ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោមទាំង ៥ ។

[១២៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញចាកផលសមាបត្តិក្នុងវេលាសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពពួកសត្វនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាងហ្ន៎ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១២៧] ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ ធម្មានំ សមន្នា-
គមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា សោតា-
បន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនា ។
កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។
ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ
សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិ-
សំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ ធម្មានំ
សមន្នាគមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា
សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

[១២៨] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន
ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១២៧] ម្នាលអាវុសោ ពពួកសត្វនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា បានដល់សោតៈមានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអាវុសោ ពពួកសត្វនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា បានដល់សោតៈមានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៨] គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ភគវា ឯតទវោច សោតាបត្តិយង្គំ សោតាបត្តិយង្គន្តិ ហិទំ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ សារីបុត្ត សោតាបត្តិយង្គន្តិ ។

[១២៩] សប្បុរិសសំសេវោ ហិ ភន្តេ សោតាបត្តិយង្គំ សទ្ធម្មស្សវនំ សោតាបត្តិយង្គំ យោនិសោមនសិការោ សោតាបត្តិយង្គំ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ សោតាបត្តិយង្គន្តិ ។

[១៣០] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត សប្បុរិសសំសេវោ ហិ សារីបុត្ត សោតាបត្តិយង្គំ សទ្ធម្មស្សវនំ សោតាបត្តិយង្គំ យោនិសោមនសិការោ សោតាបត្តិយង្គំ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ សោតាបត្តិយង្គំ ។

[១៣១] សោតោ សោតោតិ[១] ហិទំ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ សារីបុត្ត សោតោតិ ។ អយមេវ ហិ ភន្តេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សោតោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ

---

១ ឱ. សោតោ សោតាតិហ ។

ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលសារីបុត្ត គេតែងពោលថា អង្គនៃសោតាបត្តិៗ ដូច្នេះ ម្នាលសារីបុត្ត ចុះអង្គនៃសោតាបត្តិ តើដូចម្ដេច ។

[១២៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្ដាប់ព្រះសទ្ធម្ម ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌តាមសមគួរដល់ធម៌ ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១៣០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃពេកណាស់ ម្នាលសារីបុត្ត មែនហើយ ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្ដាប់ព្រះសទ្ធម្ម ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌តាមសមគួរដល់ធម៌ ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១៣១] ម្នាលសារីបុត្ត គេតែងពោលថា សោតៈៗ ដូច្នេះ ម្នាលសារីបុត្ត ចុះសោតៈតើដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាសោតៈ ។ ផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺសេចក្ដីឃើញត្រូវ ១ ការត្រិះរិះត្រូវ ១

សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធីតិ ។

[១៣២] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អយមេវ ហិ សារីបុត្ត អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សោតោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

[១៣៣] សោតាបត្តោ សោតាបន្នោតិ ហិទំ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ សារីបុត្ត សោតាបន្នោតិ ។ យោ ហិ ភន្តេ ឥមិនា អរិយេន អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន សមន្នាគតោ អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ ស្វាយំ[១] អាយស្មា ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោតិ ។

[១៣៤] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឥមិនា អរិយេន អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន សមន្នាគតោ អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ ស្វាយំ អាយស្មា ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោតិ ។

[១៣៥] សាវត្ថីនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។

---

១ ឱ. យោយំ ។

ការនិយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការរលឹកត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។

[១៣២] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃពេកណាស់ ម្នាលសារីបុត្ត មែនហើយ ផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាសោតៈ ។ ផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។

[១៣៣] ម្នាលសារីបុត្ត គេតែងពោលថា បុគ្គលដល់នូវសោតៈៗ ដូច្នេះ ម្នាលសារីបុត្ត ចុះបុគ្គលដល់នូវសោតៈតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណាប្រកបដោយផ្លូវដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ ហៅថា បុគ្គលដល់នូវសោតៈ លោកមានអាយុនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។

[១៣៤] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃពេកណាស់ បុគ្គលប្រកបដោយផ្លូវដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង នេះហៅថា បុគ្គលដល់នូវសោតៈ លោកមានអាយុនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។

[១៣៥] សាវត្ថីនិទាន ។ សម័យនោះឯងភិក្ខុច្រើនរូបធ្វើចីវរកម្មថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ កាលព្រះមានព្រះភាគ មានចីវរសម្រេចហើយលុះកន្លង ៣ ខែទៅ នឹងស្តេចចៀសចេញទៅកាន់ចារិក ។

[១៣៦] តេន ខោ បន សមយេន ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ សាធុកេ បដិវសន្តិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អស្សោសុំ ខោ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ អថខោ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ មគ្គេ បុរិសំ ឋបេសុំ យទា ត្វំ អម្ភោ បុរិស បស្សេយ្យាសិ ភគវន្តំ អាគច្ឆន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អថ អម្ហាកំ អារោចេយ្យាសីតិ ។ ទ្វីហំ តីហំ ឋិតោ ខោ សោ បុរិសោ អទ្ទស ភគវន្តំ ទូរតោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន យេន ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឥសិទត្តបុរាណេ ថបតយោ ឯតទវោច អយំ សោ ភន្តេ ភគវា អាគច្ឆតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញថាតិ ។

[១៣៦] សម័យនោះឯង មាននាយជាងឈើ (ពីរនាក់) ឈ្មោះឥសិទត្ត[១]និងបុរាណៈ[២] នៅអាស្រ័យក្នុងស្រុកសួយ ។ ឥសិទត្ត និងបុរាណៈ បានឮដំណឹងថា ពួកភិក្ខុច្រើនរូបធ្វើចីវរកម្ម ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ កាលព្រះមានព្រះភាគ មានចីវរសម្រេចហើយ លុះកន្លង ៣ ខែទៅ ក៏នឹងស្តេចចៀសចេញទៅកាន់ចារិក ។ គ្រានោះ នាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តនិងបុរាណៈ បានឲ្យបុរសឈរចាំផ្លូវ (ហើយផ្តាំ) ថានែបុរសដ៏ចម្រើន (បើ) អ្នកឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធស្តេចមកក្នុងវេលាណា គប្បីប្រាប់ដល់យើងក្នុងវេលានោះ ។ បុរសនោះ នៅចាំអស់ ២ ថ្ងៃ ៣ ថ្ងៃ ហើយ ក៏បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រឡប់ចូលទៅរកនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្ត និងបុរាណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ជម្រាបទៅនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តនិងបុរាណៈដូច្នេះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ទ្រង់ស្តេចមកដល់ហើយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

១ - បានសម្រេចសកទាគាមិ ។ ២ បានសម្រេចសោតៈ (អដ្ឋកថា) ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៣៧] អថខោ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធឹសុ ។ អថខោ ភគវា មគ្គា ឱក្កម្ម យេន អញ្ញតរំ រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អា-សនេ និសីទិ ។ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ ភ-គវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ ភ-គវន្តំ ឯតទវោចុំ

[១៣៨] យទា មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម សាវត្ថិយា កោសលេសុ ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម សាវត្ថិយា កោសលេសុ ចារិកំ បក្កន្តោតិ

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៣៧] គ្រានោះ នាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តនិងបុរាណៈ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ តាមជាប់ព្រះមានព្រះភាគអំពីក្រោយៗ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្តេចចៀសចេញអំពីផ្លូវ ចូលទៅរកម្លប់ឈើមួយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ នាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តនិងបុរាណៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តនិងបុរាណៈទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា

[១៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនមួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចចេញចាកក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសលហើយ ក្នុងវេលាណា

៧៧

ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ឯវំ នោ ភគវាតិ ។

[១៣៩] យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កោសលេហិ មល្លឹ ចារិកំ[១] បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ឯវំ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កោសលេហិ មល្លឹ ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ឯវំ នោ ភគវាតិ ។

[១៤០] យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មល្លេហិ វជ្ជី ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ឯវំ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។

១ ឱ. មល្លេ ចារិកំ ។

សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៣៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនកោសល ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមល្លៈក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងនឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនមួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្តេចចេញចាកដែនកោសលហើយ ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមល្លៈក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំទាំងឡាយឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនមល្លៈ ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

៧៨

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មល្លេហិ វជ្ជី ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មិំ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤១] យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម វជ្ជីហិ កាសី ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មិំ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម វជ្ជីហិ កាសី ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មិំ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវាតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចេញចាកដែនមល្លៈទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជីហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយនៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនវជ្ជី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកាសី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយនឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចចេញចាកដែនវជ្ជី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកាសីហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្ត និងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤២] យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កាសីហិ មគធេ ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កាសីហិ មគធេ ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ អនប្បកា នោ តស្មឹ សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ អនប្បកំ ទោមនស្សំ ទូរេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤៣] យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មគធេហិ កាសី ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។

[១៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនកាសី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមគធៈ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនិងសេចក្តីទោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចចេញចាកដែនកាសី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមគធៈហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តច្រើននិងសេចក្តីទោមនស្សច្រើន ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៨៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនឹងស្តេចចេញចាកដែនមគធៈ ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកាសី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មគធេហិ កាសី ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤៤] យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កាសីហិ វជ្ជី ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កាសីហិ វជ្ជី ចារិកំ បក្ក-ន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវាតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចបានចេញចាកដែនមគធៈ ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកាសីហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីជិតហើយ ។

[១៤៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនកាសី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោ-មនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចបានចេញចាកដែនកាសី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជីហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយនៅក្នុងទីជិតហើយ ។

[១៤៥] យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម វជ្ជីហិ មល្លី ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម វជ្ជីហិ មល្លី ចារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤៦] យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មល្លីហិ កោសលេសុ ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យថា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម មល្លីហិ កោសលេសុ ចារិកំ បក្កន្តោតិ

[១៨៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនឹងស្តេចចេញចាកដែនវជ្ជី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមល្ល: ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចបានចេញចាកដែនវជ្ជី ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមល្ល:ហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីជិតហើយ ។

[១៨៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនមល្ល:ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយនឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចបានចេញចាកដែនមល្ល: ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសលហើយ ក្នុងវេលាណា

ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្ទេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤៧] យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម កោសលេហិ សាវត្ថឹ ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ហោតិ នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវា ភវិស្សតីតិ ។ យទា បន មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ សុណាម សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេតិ ហោតិ អនប្បកា នោ តស្មឹ សមយេ អត្តមនតា ហោតិ អនប្បកំ សោមនស្សំ អាសន្នេ នោ ភគវាតិ ។

[១៤៨] តស្មាតិហ ថបតយោ សម្ពាធោ ឃរាវាសោ រជាបថោ អព្ភោកាសោ បព្វជ្ជា អលំ ច បន វោ ថបតយោ អប្បមាទាយាតិ ។

សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីជិតហើយ ។

[១៨៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកដែនកោសល ទៅកាន់ចារិកក្នុងក្រុងសាវត្ថី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីសោ-មនស្ស ក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយច្រើននិងសេចក្តីសោមនស្សច្រើន ក៏កើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយនៅក្នុងទីជិត ។

[១៨៨] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាទីចង្អៀត ជាផ្លូវហូរមកនៃធូលី មានតែបព្វជ្ជាទើបមានឱកាសទូលាយ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ គួរអ្នកទាំងឡាយកុំប្រមាទ ។

[១៤៩] អត្ថិ ខោ នោ ភន្តេ ឯតម្ហា សម្ពាធា អញ្ញោ សម្ពាធោ សម្ពាធតរោ ចេវ សម្ពាធសង្ខាតតរោ ចាតិ ។ កតមោ បន វោ ថបតយោ ឯតម្ហា សម្ពាធា អញ្ញោ សម្ពាធោ សម្ពាធតរោ ចេវ សម្ពាធសង្ខាតតរោ ចាតិ ។

[១៥០] ឥធ មយំ ភន្តេ យទា រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧយ្យានភូមឹ និយ្យាតុកាមោ ហោតិ យេ តេ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស នាគា ឱបវយ្ហា[១] តេ កប្បេត្វា យា តា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បជាបតិយោ បិយា មនាបា តា ឯកំ បុរតោ ឯកំ បច្ឆតោ និសីទាបេម ។ តាសំ ខោ បន ភន្តេ ភគិនីនំ ឯវរូបោ គន្ធោ ហោតិ សេយ្យថាបិ នាម គន្ធករណ្ឌកស្ស តាវទេវ វិវរិយមានស្ស យថា តំ រាជកញ្ញានំ គន្ធេន វិភូសិតានំ ។

១ ឱ. ឱបនវយ្ហា ។ ម. ឱបវយ្ហា ។

[១៤៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែលចង្អៀតដោយវិសេសផង ដែលពោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាងសេចក្តីចង្អៀតនុ៎ះរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានដោយពិត ។ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែលចង្អៀតដោយវិសេសផង ដែលពោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាងសេចក្តីចង្អៀតនុ៎ះរបស់អ្នកទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។

[១៥០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីនេះ បើព្រះបាទបសេនទិ-កោសលមានប្រាថ្នានឹងស្តេចចេញទៅកាន់ទីឧទ្យានក្នុងកាលណា យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏រៀបចំដំរីដ៏ប្រសើរទាំងឡាយ ដែលជាព្រះទីនាំងរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ហើយ (រៀប) ព្រះមហេសីទាំងឡាយ ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទបសេនទិកោសល ឲ្យម្នាក់អង្គុយខាងមុខ ម្នាក់អង្គុយខាងក្រោយ (ក្នុងកាលនោះ) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯក្លិនមានសភាពដូច្នេះ របស់នាងទាំងនោះឯង ប្រៀបដូចជាទូមានក្លិន ដែលគេបើកឡើងភ្លាមយ៉ាងណា ឯក្លិននៃពួកព្រះរាជកញ្ញាដែលស្អិតស្អាងដោយក្លិនក៏ដូច្នោះឯង ។

តាសំ ខោ បន ភន្តេ ភគិនីនំ ឯវរូបោ កាយសម្ផស្សោ ហោតិ សេយ្យថាបិ នាម តូលបិចុនោ[១] វា កប្បាសបិចុនោ វា យថា តំ រាជកញ្ញានំ សុខេធិតានំ[២] ។ តស្មឹ ខោ បន ភន្តេ សមយេ ញាតកោបិ រក្ខិតព្វោ ហោតិ តាបិ ភគិនិយោ រក្ខិតព្វា ហោន្តិ អត្តាបិ រក្ខិតព្វោ ហោតិ ។

[១៨១] ន ខោ បន មយំ ភន្តេ អភិជានាម តាសុ ភគិនីសុ បាបកំ ចិត្តំ ឧប្បាទេតា ។ អយំ ខោ នោ ភន្តេ ឯតម្ហា សម្ពាធា អញ្ញោ សម្ពាធោ សម្ពាធតរោ ចេវ សម្ពាធសង្ខាតតរោ ចាតិ ។

[១៨២] តស្មាតិហ ថបតយោ សម្ពាធោ ឃរាវាសោ រជាបថោ អព្ភោកាសោ បព្វជ្ជា អលំ ច បន វោ ថបតយោ អប្បមាទាយ ។

[១៨៣] ចតូហិ ខោ ថបតយោ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។

---

១ ឱ. ថុលបិនោ វា ។ ២ សុខេធិតានន្តិប្បត្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯកាយសម្ផស្សមានសភាពដូច្នេះ របស់នាងទាំងនោះឯង ប្រៀបដូចជាសំឡីគនិងសំឡីកប្បាស យ៉ាងណា កាយសម្ផស្សរបស់ពួកព្រះរាជកញ្ញា ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ ក៏ដូច្នោះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម័យនោះឯង យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រូវរក្សាដំរីដ៏ប្រសើរផង ត្រូវរក្សានាងទាំងនោះផង ត្រូវរក្សាខ្លួនផង ។

[១៥១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនហ៊ានញុំាងចិត្តអាក្រក់ឲ្យកើតឡើងចំពោះនាងទាំងនោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឯងជាសេចក្តីចម្លែតដទៃ ដែលចម្លែតដោយវិសេសផង ដែលពោលថា ចម្លែតដោយវិសេសផង ជាងសេចក្តីចម្លែតនុ៎ះ ។

[១៥២] ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះជាទីចង្អៀត ជាផ្លូវហូរមកនៃធូលី មានតែបព្វជ្ជាទើបមានឱកាសទូលាយ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ គួរអ្នកទាំងឡាយកុំប្រមាទ ។

[១៥៣] ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ថបតយោ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសតិ មុត្តចាគោ បយតចាណី វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ ។ ឥមេហិ ខោ ថបតយោ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។

[១៨៤] តុម្ហេ ខោ ថបតយោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ភគវាតិ ។

ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមានទានលះបង់ស្រឡះហើយ មានដៃលាងស្អាតហើយ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការលះបង់ គួរដល់ការសូម ត្រេកអរក្នុងការចែករលែកនូវទាន ។ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ ប្រ-កបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៥៤] ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រ-កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ យំ ខោ បន កិញ្ចិ កុលេ ទេយ្យធម្មំ សព្វន្តំ អប្បដិវិភត្តំ សីលវន្តេហិ កល្យាណធម្មេហិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ថបតយោ ។ កតិ វិយ[1] តេ កោសលេសុ មនុស្សា យេ តុម្ហាកំ សមសមា យទិទំ ទានទានសំវិភាគេហីតិ ។ លាភា នោ ភន្តេ សុលទ្ធំ នោ ភន្តេ យេសំ នោ ភគវា ឯវំ បជានាតីតិ ។

[១៨៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន វេឡុទ្វារំ នាម កោសលានំ ព្រាហ្មណគាមោ តទវសរិ ។

---

១ ឱ. ម. កតិវិធា ។

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ទេយ្យធម៌ណាបន្តិចបន្តួចក្នុងត្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អទាំងឡាយ មិនបានចែករំលែក[១]ឡើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច ។ ក្នុងដែនកោសល មានមនុស្សចំនួនប៉ុន្មានស្មើៗ គ្នានឹងអ្នកទាំងឡាយ ដោយការចែករំលែកនូវទានដោយទាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (នេះ) ជាលាភរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (អត្តភាពជាមនុស្សនេះ) យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បានដោយល្អហើយ ព្រោះថាព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុយ៉ាងនេះ របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ។

[១៥៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនអង្គ ក៏បានទៅដល់ស្រុកជាទីនៅនៃព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះវេឡុទ្វារក្នុងដែនកោសល ។

---

១ ពួកអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ កាលបើបានទេយ្យធម៌តិចក្តី ច្រើនក្តី មិនបានចែកឲ្យដាច់មុខ ថា របស់នេះសម្រាប់អាត្មាអញ របស់នេះសម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឡើយ។ (អដ្ឋកថា) ។

៨៧

[១៩៦] អស្សោសុំ ខោ[១] វេឡុទ្វារេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ វេឡុទ្វារំ អនុប្បត្តោ ។ តំ ខោ បន ភគវន្តំ គោតមំ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណ-សម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្ម-សារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណឹ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិ-កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ

១ ឱ. ម. អស្សោសុ ខោ តេ ។

[១៥៦] ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកនៅក្នុងវេឡុទ្វារគ្រាមបាន ឮដំណឹងហើយ (ក៏ប្រកាសប្រាប់គ្នាថា) នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ឮថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស ឥឡូវនេះ ទ្រង់ស្ដេចទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនអង្គ បានដល់មកវេឡុទ្វារគ្រាមហើយ ។ ឯកិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ឮខ្ចរខ្ចាយសុសសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណរកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរសដូចជានាយសារថី ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃ-ភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងនូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ទាំងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ព្រះអង្គទ្រង់សម្ដែងធម៌ពីរោះបទដើម បទកណ្ដាល និងបទចុង

សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ បកាសេតិ សាធុ ខោ បន តថារូបានំ
អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។

[១៩៧] អថខោ(១) វេឡុទ្វារេយ្យកា ព្រាហ្មណ-
គហបតិកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្ក-
មិត្វា អប្បេកច្ចេ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ
សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណា-
មេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតោ
សន្តិកេ នាមគោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ
អប្បេកច្ចេ តុណ្ហីភូតា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯក-
មន្តំ និសិន្នា ខោ តេ វេឡុទ្វារេយ្យកា ព្រាហ្មណគ-
ហបតិកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ

[១៩៨] មយំ ភោ គោតម ឯវំកាមា ឯវំឆន្ទា
ឯវំអធិប្បាយា បុត្តសម្ពាធា សយនំ អជ្ឈាវសេយ្យាម

---

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ តេ ឥតិ បទំ អត្ថិ ។

ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថ ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏ការដែលបានឃើញនូវព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នេះ ជាការប្រពៃពេកណាស់ ។

[១៥៧] គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកនៅក្នុងវេឡុទ្វារគ្រាម ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ពួកខ្លះ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ ក៏ពោលរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណម្យអញ្ជលី ឆ្ពោះទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ពួកខ្លះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះប្រកាសនូវនាមនិងគោត្រក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពួកខ្លះ នៅស្ងៀមអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកនៅក្នុងវេឡុទ្វារគ្រាមទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា

[១៥៨] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានបំណងយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីចង្អៀតដោយកូន នៅគ្រប់គ្រងទីដេក

កាសកាចន្ទនំ បច្ចនុភវេយ្យាម មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេយ្យាម ជាតរូបរជតំ សាទិយេយ្យាម កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាម តេសំ នោ ភវំ គោតមោ អម្ហាកំ ឯវំកាមានំ ឯវំឆន្ទានំ ឯវំអធិប្បាយានំ តថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា មយំ បុត្តសម្ពាធ សយនំ អជ្ឈាវសេយ្យាម ។ បេ ។ សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាមាតិ ។

[១៨៩] អត្តូបនាយិកំ វោ គហបតយោ ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ វេឡុទ្វារេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច

បាននូវខ្លឹមចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់នូវផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបនិង គ្រឿងលាប ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីចង្អៀតដោយកូន នៅគ្រប់គ្រងទីដេក ។ បេ ។ គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកយ៉ាងណា សូមព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន សម្តែងនូវធម៌យ៉ាងនោះ ដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនោះ ដែល មានបំណងយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តី ប្រាថ្នាយ៉ាងនេះ ។

[១៥៩] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ តថាគតនឹង សម្តែងនូវអត្តូបនាយិកធម្មបរិយាយ (បរិយាយធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បី បង្អោនចូលទៅក្នុងខ្លួន) ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយយក ចិត្តទុកដាក់ប្រុងចាំស្តាប់ដោយប្រពៃនូវធម៌នោះចុះ តថាគតនឹងសម្តែង ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកនៅក្នុងវេឡុទ្វារគ្រាមទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៦០] កតមោ ច គហបតយោ អត្តូបនាយិកោ ធម្មបរិយាយោ ។ ឥធ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អហំ ខោស្មិ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្កូលោ យោ ខោ មំ ជីវិតុកាមំ អមរិតុកាមំ សុខកាមំ ទុក្ខប្បដិក្កូលំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរំ ជីវិតុកាមំ អមរិតុកាមំ សុខកាមំ ទុក្ខប្បដិក្កូលំ ជីវិតា វោរោបេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ បរស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ កថាហំ បរំ តេន សញ្ញោជេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ អត្តនា ច បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតា វេរមណិយា សមាទបេតិ បាណាតិបាតា វេរមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឯវមស្សាយំ កាយសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៦០] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ ចុះអត្តូបនាយិកធម្មបរិយាយ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ តែងពិចារណាដូច្នេះថា អាត្មាអញចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខ បើបុគ្គលណាមកផ្ដាច់បង់ជីវិតអាត្មាអញដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញផ្ដាច់បង់ជីវិតបុគ្គលដទៃ ដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌នុ៎ះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញគប្បីញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយធម៌នោះ ដូចម្ដេចកើត ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏វៀរចាកការសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃឲ្យវៀរនូវការសម្លាប់សត្វផង សរសើរគុណនៃការវៀរចាកការសម្លាប់សត្វផង នេះជាកាយសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ) មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែករបស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះឯង ។

[១៦១] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មេ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរស្ស អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ បរស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ កថាហំ បរន្តេន សញ្ញោជេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ អត្តនា ច អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានា វេរមណិយា សមាទបេតិ អទិន្នាទានា វេរមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឯវមស្សាយំ កាយសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

[១៦១] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កតែងពិចារណាដូច្នេះថា បុគ្គលណាកាន់យកនូវវត្ថុដែលអាត្មាអញមិនបានឲ្យ ពោលគឺលួចយកវត្ថុរបស់អាត្មាអញ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញកាន់យកវត្ថុដែលបុគ្គលដទៃមិនបានឲ្យ ពោលគឺលួចយកវត្ថុរបស់បុគ្គលដទៃវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌នុ៎ះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញគប្បីញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយអំពើនោះ ដូចម្តេចកើត ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏វៀរចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឲ្យវៀរចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យផង សរសើរគុណនៃកិរិយាវៀរចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យផង ។ នេះជា កាយសមាចារ មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែករបស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៦២] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មេ ទារេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរស្ស ទារេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ បរស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ កថាហំ បរន្តេន សញ្ញោជេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិ-សង្ខាយ អត្តនា ច កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណិយា សមាទបេតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឯវមស្សាយំ កាយសមាចារោ តិកោដិ-បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៦២] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កតែងពិចារណាដូច្នេះថា បុគ្គលណាដល់នូវការប្រព្រឹត្តល្មើសក្នុងប្រពន្ធរបស់អាត្មាអញ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញគប្បីដល់នូវការប្រព្រឹត្តល្មើសក្នុងប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដទៃវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រ-ឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌នុ៎ះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញគប្បីញុាំងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយអំពើនោះ ដូចម្តេចកើត ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏វៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឲ្យវៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមផង សរសើរគុណនៃកិរិយាវៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមផង ។ នេះជា កាយសមាចារ មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

៩៣

[១៦៣] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មេ មុសាវាទេន អត្ថំ ភញ្ជេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរស្ស មុសាវាទេន អត្ថំ ភញ្ជេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ បរស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនា-បោ កថាហំ បរន្តេន សញ្ញោជេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ អត្តនា ច មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទា វេរមណិយា សមាទបេតិ មុសាវា-ទា វេរមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឯវមស្សាយំ វចីសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

[១៦៣] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កតែងពិចារណាដូច្នេះថា បុគ្គលណាបំបាក់បង់នូវប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញ ដោយនិយាយកុហក អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញគប្បីបំបាក់បង់នូវប្រយោជន៍របស់បុគ្គលដទៃ ដោយនិយាយកុហកវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌នុ៎ះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញគប្បីញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយធម៌នោះដូចម្ដេចកើត ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយកុហក ដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឲ្យវៀរចាកការនិយាយកុហកផង សរសើរគុណនៃកិរិយាវៀរចាកការនិយាយកុហកផង ។ នេះជា វចីសមាចារ (ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា) មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៦៤] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មំ បិសុណាយ វាចាយ មិត្តេហិ ភេទេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរំ បិសុណាយ វាចាយ មិត្តេហិ ភេទេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ ។ បេ ។ ឯវមស្សាយំ វចីសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

[១៦៥] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មំ ផរុសាយ វាចាយ សមុទាចរេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរំ ផរុសាយ វាចាយ សមុទាចរេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ ។ បេ ។ ឯវមស្សាយំ វចីសមាចារោ តិកោដិបរិ-សុទ្ធោ ហោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៦៤] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កតែងពិចារណា ដូច្នេះថា បុគ្គលណាញុំាងអញឲ្យបែកចាកពួកមិត្រដោយការនិយាយញុះញង់ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យបែកចាកពួកមិត្រដោយនិយាយញុះញង់វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ។ បេ ។ នេះជា វចីសមាចារ មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

[១៦៥] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កតែងពិចារណាដូច្នេះថា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងអាត្មាអញដោយសម្តីទ្រគោះ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងបុគ្គលដទៃដោយសម្តីទ្រគោះវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណា (មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត) របស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ នេះជា វចីសមាចារ មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះ យ៉ាងនេះ ។

[១៦៦] បុន ចបរំ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មំ សម្ផប្បលាបភាសេន[១] សមុទាចរេយ្យ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មនាបំ អហញ្ចេវ ខោ បន បរំ សម្ផប្បលាបភាសេន សមុទាចរេយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ បរស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ យោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាបោ កថាហំ បរន្តេន សញ្ញោជេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ អត្តនា ច សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច សម្ផប្បលាបា វេរមណិយា សមាទបេតិ សម្ផប្បលាបា វេរមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឯវមស្សាយំ វចីសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

១ ឱ. សម្បភាសេន សម្ផប្បលាបភាសេន ។ ម. សម្ផភាសេន សម្ផប្បលាបភាសេន ។

[១៦៦] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ មួយវិញទៀត អរិយសាវកតែងពិចារណា ដូច្នេះថា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងអាត្មាអញ ដោយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងបុគ្គលដទៃ ដោយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌នុ៎ះ ក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ហើយអាត្មាអញគប្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយធម៌នោះ ដូចម្តេចកើត ។ លុះអរិយសាវកនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឲ្យវៀរចាកការនិយាយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ផង សរសើរគុណនៃកិរិយាវៀរចាកការនិយាយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ផង ។ នេះជាវចីសមាចារ មានបរិសុទ្ធិ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវកនោះយ៉ាងនេះ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៦៧] សោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ អច្ឆិទ្ទេហិ អសពលេហិ អកម្មាសេហិ ភុជិស្សេហិ វិញ្ញុប្បសត្ថេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។

[១៦៨] យតោ ខោ គហបតយោ អរិយសាវកោ ឥមេហិ សត្តហិ សទ្ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ឥមេហិ ចតូហិ អាកង្ខិយេហិ ឋានេហិ សោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ[១] ខីណាបេត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

---

១ ឱ. ម. ខីណតិរច្ឆានយោនកោ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៦៧] អរិយសាវ័កនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តនៃសត្វលោក រកខេត្តដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ។ ប្រកបដោយសីល ជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនធ្លុះ មិនពព្រុស មិនពពាល ជាសីលជានា អ្នកប្រាជ្ញតែងសរសើរ មិនបានប៉ះពាល់ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។

[១៦៨] ម្នាលព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កប្រកបដោយព្រះសទ្ធម្មទាំង ៧ នេះ ដោយឋានៈដែលបណ្ឌិតត្រូវប្រាថ្នាទាំង ៤ យ៉ាងនេះហើយ អរិយសាវ័កនោះឯង កាលប្រាថ្នាគប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាអ្នកមានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៩] ឯវំ វុត្តេ វេឡុទ្វារេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អភិក្កន្តំ ភោ គោតម ។ បេ ។ ឯតេ មយំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាម ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកេ នោ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតេ សរណង្គតេតិ ។

[១៧០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ញាតិកេ វិហរតិ គិញ្ជកាវសថេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាឡ្ហោ នាម ភន្តេ ភិក្ខុ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោ ។ នន្ទា នាម ភន្តេ ភិក្ខុនី កាលកតា តស្សា កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោ ។

[១៦៩] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកនៅក្នុងវេឡុទ្វារគ្រាម ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ ។ បេ ។ យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអម្បាលនេះ សូមដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទាំងព្រះធម៌ ទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ចាំទុកនូវយើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវព្រះរតនត្រ័យ ជាទីពឹងទីរលឹកស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

[១៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងផ្ទះសំណាក់ធ្វើដោយឥដ្ឋជិតស្រុកញាតិកៈ ។ គ្រានោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុឈ្មោះសាឡ្ហៈធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់លោកដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុនីឈ្មោះនន្ទាធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់នាងដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។

សុទត្តោ នាម ភន្តេ ឧបាសកោ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោ ។ សុជាតា នាម ភន្តេ ឧបាសិកា កាលកតា តស្សា កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

[១៧១] សាឡ្ហោ អានន្ទ ភិក្ខុ កាលកតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ[១] ។ នន្ទា អានន្ទ ភិក្ខុនី កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱប-បាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនី អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា ។ សុទត្តោ អានន្ទ ឧបាសកោ កាល-កតោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោស-មោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។ សុជាតា អានន្ទ ឧបាសិកា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនា ។

១ ឱ. ម. វិហាសិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះសុទត្តៈធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់គាត់ដូចម្ដេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសិកាឈ្មោះសុជាតាធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់នាងដូចម្ដេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្ដេច ។

[១៧១] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុឈ្មោះសាឡ្ហៈធ្វើមរណកាលទៅ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំង-ឡាយហើយសម្រេចសម្រាន្ត ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនីឈ្មោះនន្ទាធ្វើមរណកាលទៅ បានជាឱបបាតិកា រលត់មិនសល់ក្នុងទីនោះ មានសភាពមិនបានត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសញ្ញោជនៈទាំង ៥ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះសុទត្តៈធ្វើមរណកាលទៅ បានដល់សកទាគាមី មកកាន់លោកនេះអស់វារៈម្ដងទៀត ទើបធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះស្រាលស្ដើងនៃ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ៣ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសិកាឈ្មោះសុជាតា ធ្វើមរណកាលទៅ បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ៣ ។

[១៧២] អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ អានន្ទ យំ មនុស្សភូតោ កាលំ ករេយ្យ តស្មឹ តស្មឹ ចេ មំ កាលកតេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិស្សថ ។ វិហេសាវេសា អស្ស អានន្ទ តថាគតស្ស ។ តស្មា-តិហានន្ទ ធម្មាទាសំ នាម ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណតិ-រច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិ-វិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។

[១៧៣] កតមោ ច សោ អានន្ទ ធម្មាទាសោ ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណ-និរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិស-យោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ

[១៧២] ម្នាលអានន្ទ មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះ មិនជាអស្ចារ្យអ្វីទេ កាលបើមនុស្សនោះៗ ធ្វើមរណកាលហើយ អ្នកទាំងឡាយនឹងបេះតែចូលមកសួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងតថាគត ។ ម្នាលអានន្ទ នុ៎ះជាហេតុនាំឲ្យលំបាកដល់តថាគតពេកណាស់ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ តថាគតនឹងសម្តែងនូវធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មាទាសៈ (កញ្ចក់ធ្មុះពោលគឺធម៌) ដែលអរិយសាវ័កអ្នកប្រកប កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៧៣] ម្នាលអានន្ទ ចុះធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មាទាសៈនោះ តើដូចម្តេច ដែលអរិយសាវ័កបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ

អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ ។ ឥធ អានន្ទ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អយំ ខោ សោ អានន្ទ ធម្មាទាសោ ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណាប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។ (តីណិបិ សុត្តន្តានិ ឯកនិទានានិ) ។

[១៧៤] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អសោកោ នាម ភន្តេ ភិក្ខុ កាលកតោ តស្ស កា គតិ

មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ម្នាលអានន្ទ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភព លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មាទាសៈ ដែលអរិយសាវ័កបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ (សូត្រទាំង ៣ មាននិទានតែមួយ) ។

[១៧៤] លុះព្រះអានន្ទ មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុឈ្មោះអសោកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់លោកដូចម្តេច

កោ អភិសម្បរាយោ ។ អសោកា នាម ភន្តេ ភិក្ខុនី កាលកតា ។ បេ ។ អសោកោ នាម ភន្តេ ឧបាសកោ កាលកតោ ។ បេ ។ អសោកា នាម ភន្តេ ឧបាសិកា កាលកតា តស្សា កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

[១៧៥] អសោកោ អានន្ទ ភិក្ខុ កាលកតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ[១] ។ (បុរិមវេយ្យាករណេន ឯកនិទានំ) ។

[១៧៦] អយំ ខោ សោ អានន្ទ ធម្មាទាសោ ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិ-រយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិ-បាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

១ ឱ. ម. វិហាសិ ។

ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុនីឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះអសោកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសិកាឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់នាងដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។

[១៧៥] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុឈ្មោះអសោកៈ ធ្វើមរណកាលទៅ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (និទានតែមួយដោយវេយ្យាករណ៍ដូចមុន) ។

[១៧៦] ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មាទាសៈ ដែលអរិយសាវ័កបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៧៧] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កកុដោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោ ។ កឡិភោ(១) នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ ។ និកដោ(២) នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ ។ កដិស្សហោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ ។ តុដ្ឋោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ ។ សន្តុដ្ឋោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ ។ ភទ្ទោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាស-កោ ។ សុភទ្ទោ នាម ភន្តេ ញាតិកេ ឧបាសកោ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

[១៧៨] កកុដោ អានន្ទ ឧបាសកោ កាលកតោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱប-បាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ កឡិភោ អានន្ទ ។ និកដោ អានន្ទ ។

១ ឱ. កាឡិង្គោ នាម ។ ២ ឱ. ម. និកតោ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

[១៧៧] លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបា-សកឈ្មោះកកុដៈក្នុងស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះកឡិកៈក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះទនិកដ្ឋៈក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះកដិស្សហៈ ក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះតុដ្ឋៈ ក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះសន្តុដ្ឋៈក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះភទ្ទៈក្នុងស្រុកញាតិកៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកឈ្មោះសុភទ្ទៈក្នុងស្រុកញាតិកៈធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកខាងមុខដូចម្តេច ។

[១៧៨] ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះកកុដៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយបានជាឱបបាតិកៈរលត់អស់ក្នុងទីនោះ មានសភាពជាអ្នកមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសញ្ញោជនៈទាំង ៥ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះកឡិកៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះទនិកដ្ឋៈ ។

កាជិស្សហោ អានន្ទ ។ តុដ្ឋោ អានន្ទ ។ សន្តុដ្ឋោ អានន្ទ ។ ភទ្ទោ អានន្ទ ។ សុភទ្ទោ អានន្ទ ឧបាសកោ កាលកតោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។

(សព្វេ ឯកគតិកា កាតព្វា) ។

[១៧៩] បរោបញ្ញាស អានន្ទ ញាតិកេ ឧបា-សកា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោ-ជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា ។ សាធិកានវុតិ អានន្ទ ញាតិកេ ឧបាសកា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ ។ ឆាតិរេកានិ ខោ អានន្ទ បញ្ចសតានិ ញាតិកេ ឧបាសកា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាត-ធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនា ។

ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះកដិស្សហៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះតុដ្ឋៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះសន្តុដ្ឋៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះភទ្ទៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាសកឈ្មោះសុភទ្ទៈ ធ្វើមរណៈកាលទៅហើយ បានជាឱបបាតិកៈ រលត់អស់ក្នុងទីនោះ មានសភាពជាអ្នកមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសញ្ញោជនៈទាំង ៥ ។ (ឧបាសកទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីធ្វើថាមានគតិតែមួយ) ។

[១៧៩] ម្នាលអានន្ទ ពួកឧបាសកច្រើនជាង ៥០ នាក់ក្នុងស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅ បានជាឱបបាតិកៈ រលត់អស់ទៅក្នុងទីនោះ មានសភាពជាអ្នកមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសញ្ញោជនៈទាំង ៥ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកឧបាសកច្រើនជាង ៩០ នាក់ក្នុងស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយបានដល់សកទាគាមី មកកាន់លោកនេះអស់វារៈម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះស្រាលស្តើងនៃរាគៈ ទោសៈ និង មោហៈ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ទាំង ៣ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកឧបាសក ៥០៦ នាក់ក្នុងស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ បានដល់សោតៈ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ៣ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

[១៨០] អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ អានន្ទ យំ មនុស្ស-ភូតោ កាលំ ករេយ្យ តស្មឹ តស្មឹ ចេ មំ កាលកតេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិស្សថ ។ វិហេសា-វេសា អានន្ទ អស្ស តថាគតស្ស ។ តស្មាតិហា-នន្ទ ធម្មាទាសំ នាម ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណ-តិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយ-ទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ ។

[១៨១] កតមោ ច សោ អានន្ទ ធម្មាទាសោ ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណ-និរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ

វេឡុទ្វារវគ្គទី ១

[១៨០] ម្នាលអានន្ទ មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះ មិនជាអស្ចារ្យអ្វីទេ កាលបើមនុស្សនោះៗ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ អ្នកទាំងឡាយនឹងចេះតែចូលមកសួរសេចក្ដីនុ៎ះនឹងតថាគត ម្នាលអានន្ទ នុ៎ះជាហេតុនាំឲ្យលំបាកដល់តថាគតពេកណាស់ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ តថាគត នឹងសម្ដែងនូវធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាទាសៈ ដែលអរិយសាវ័កបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញបានដល់សោតៈហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៨១] ម្នាលអានន្ទ ចុះធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាទាសៈនោះ តើដូចម្ដេច ដែលអរិយសាវ័កប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ

ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិ-
និបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ ឥធា-
នន្ទ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា-
គតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា
ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ
អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អយំ
ខោ សោ អានន្ទ ធម្មាទាសោ ធម្មបរិយាយោ
យេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាកង្ខមានោ
អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណ-
តិរច្ឆានយោនិយោ ខីណបេត្តិវិសយោ ខីណាបាយ-
ទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ
និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ ។

អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញបានដល់សោតៈ ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ម្នាលអានន្ទ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវត្រៃភពលែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មាទាសៈ ដែលអរិយសាវ័កបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នាគប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញបានដល់សោតៈ ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

ចប់វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១ ។

វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ

តស្សុទ្ទានំ

រាជា ឱគធទីឃាវុ

សារីបុត្តា អបរេ ទុវេ

ថបតយោ វេឡុទ្វារេយ្យា

គិញ្ជកាវសថេ តយោតិ ។

វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១

ឧទ្ទាននៃវេឡុទ្វារវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីស្តេចចក្រពត្តិ ១ អំពីសេចក្តីសុខជាទីប្រជុំចុះនៃព្រហ្មចរិយៈ ១ អំពីទីឃាវុឧបាសក ១ អំពីព្រះសារីបុត្តមាន ២ លើក អំពីនាយជាងឈើ ១ អំពីពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកនៅក្នុងស្រុកវេឡុទ្វារ ១ អំពីរឿងដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងផ្ទះធ្វើដោយឥដ្ឋមាន ៣ លើក ។

រាជការាមវគ្គោ ទុតិយោ

[១៨២] សាវត្ថិយំ វិហរតិ រាជការាមេ ។ អថខោ សហស្សភិក្ខុនីសង្ឃោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវា ឯតទវោច ចតូហិ ខោ ភិក្ខុនិយោ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខុនិយោ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុនិយោ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ

រាជការាមវគ្គទី ២

[១៨២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងរាជការាម ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ភិក្ខុនីសង្ឃប្រមាណមួយពាន់រូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយឋិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនីទាំងនោះឋិត ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយបុគ្គល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ អរិយសាវ័កប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ជាសោតាបន្នបុគ្គល

អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៨៣] សាវត្ថីនិទានំ ។ ព្រាហ្មណា ភិក្ខវេ ឧទយគាមិនឹ នាម បដិបទំ បញ្ញបេន្តិ តេ សាវកំ ឯវំ សមាទបេន្តិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ បាចីនមុខោ យាហិ សោ ត្វំ មា សោព្ភំ[១] បរិវជ្ជេហិ មា បបាតំ មា ខាណុំ មា កណ្ដកធានំ មា ចន្ទនិកំ មា ឱឡិគល្លំ យត្ថ បបតេយ្យាសិ តត្ថ មរណំ អាគមេយ្យាសិ[២] ឯវំ ត្វំ អម្ភោ បុរិស កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សសីតិ ។

[១៨៤] តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខវេ ព្រាហ្មណានំ ពាលគមនមេតំ មូឡ្ហគមនមេតំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ

---

១ ឱ. សេម្ភំ ។ ម. សោម្ភំ ។ ២ អាគច្ឆេយ្យាសិ ។

មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៨៣] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ តែងបញ្ញត្តនូវបដិបទា ឈ្មោះឧទយគាមិនី (ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចម្រើនក្នុងលទ្ធិរបស់ខ្លួន) ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះតែងញុំាងសាវ័កឲ្យសមាទានយ៉ាងនេះថា នែបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរក្រោកឡើងអំពីព្រលឹម ហើយបែរមុខទៅខាងកើតទៅ ចូរអ្នកកុំវៀរត្រពាំងទឹក កុំវៀរអណ្តូងទឹកឬជ្រោះ កុំវៀរដង្គត់ កុំវៀរទីមានបន្លា កុំវៀរអណ្តូងជ្រាំ កុំវៀររណ្តៅដ៏ស្មោកគ្រោក បើអ្នកធ្លាក់ចុះក្នុងទីណា អ្នកគប្បីរង់ចាំសេចក្តីស្លាប់ក្នុងទីនោះឯង ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន កាលបើយ៉ាងនេះ លុះអ្នករំលាងខន្ធបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកាន់លោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[១៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការបញ្ញត្តនូវបដិបទានោះឯង នេះជាដំណើររបស់មនុស្សពាល នេះជាដំណើររបស់មនុស្សវង្វេង នែពួកព្រាហ្មណ៍ តែងមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរលត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់

ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ អហញ្ច ខោ ភិក្ខវេ អរិយស្ស វិនយេ ឧទយគាមិនឹ បដិបទំ បញ្ញបេមិ យា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

[១៨៥] កាតមា ច សា[១] ភិក្ខវេ ឧទយគាមិនី បដិបទា យា ឯកន្តនិព្វិទាយ ។ បេ ។ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ ឧទយគាមិនី បដិបទា យា ឯកន្តនិព្វិទាយ

១ ឱ. យា ។

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកតថាគត តែងបញ្ញត្តនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចម្រើន ក្នុងអរិយវិន័យ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយដោយពិតប្រាកដ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរលត់ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចម្រើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយដោយពិតប្រាកដ ។ បេ ។ ដើម្បីព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចម្រើនដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយដោយពិតប្រាកដ

វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតីតិ ។

[១៨៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច អានន្ទោ សាវត្ថិយំ វិហរន្តិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន អាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច កតីនំ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ធម្មានំ បហានា កតីនំ ធម្មានំ សមន្នាគមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

[១៨៧] ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ ធម្មានំ បហានា ចតុន្នំ ធម្មានំ សមន្នាគមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា

ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរលត់ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

[១៨៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចេញអំពីទីពួនសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ ល្មមឲ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបសួរព្រះអានន្ទមានអាយុដូច្នេះថា អាវុសោអានន្ទ ព្រោះលះបង់ធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ព្រោះប្រកបធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករពួកសត្វនេះយ៉ាងនេះថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៨៧] ម្នាលអាវុសោ ព្រោះលះធម៌ ៤ យ៉ាង ព្រោះប្រកបធម៌ ៤ យ៉ាង ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករពួកសត្វនេះយ៉ាងនេះថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សម្ពោធិបរាយណាតិ ។ កាតមេសំ ចតុន្នំ ។ យថារូបេន ខោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទោ ន ហោតិ ។ យថារូបេន ច ខោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ សុតវា អរិយសាវកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

[១៨៨] យថារូបេន ខោ អាវុសោ ធម្មេ អវេច្ចប្ប-សាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទោ

មានការត្រាស់ដឹងជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឥតមានដល់អរិយសាវ័កនោះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ តែងមានដល់អរិយសាវ័កនោះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមក កាន់ភពថ្មីទៀតដូច្នេះ ។

[១៨៨] ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជន អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ

ន ហោតិ ។ យថារូបេន ច ខោ អាវុសោ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ សុតវា អរិយសាវកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទោ ហោតិ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ ។ បេ ។

[១៨៩] យថារូបេន ខោ អាវុសោ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិ-បាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស សង្ឃេ អវេច្ចប្បសា-ទោ ន ហោតិ ។ យថារូបេន ច ខោ អាវុសោ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ សុតវា អរិយសាវកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។

ឥតមានដល់អរិយសាវ័កនោះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយ-សាវ័កអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ តែងមានដល់អរិយសាវ័កនោះថា ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ប្រពៃហើយ ។ បេ ។

[១៨៩] ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឥតមានដល់អរិយសាវ័កនោះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាងខន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងនោះ តែងមានដល់អរិយសាវ័កនោះថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

១១៣

[១៩០] យថារូបេន ខោ អាវុសោ ទុស្សីល្យេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបស្ស ទុស្សីល្យំ ន ហោតិ[១] ។ យថារូបេហិ ច ខោ អាវុសោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបានិស្ស អរិយកន្តានិ សីលានិ ហោន្តិ អខណ្ឌានិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។

[១៩១] ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ ធម្មានំ បហានា ឥមេសំ ចតុន្នំ ធម្មានំ សមន្នាគមនហេតុ ឯវមយំ បជា ភគវតា ព្យាកតា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

[១៩២] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សព្វទុគ្គតិភយំ សមតិក្កន្តោ ហោតិ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ

---

១ ឱ. ទុស្សីលេន ហោតិ ។

[១៩០] ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជន អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាវៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ភាវៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងនោះ ឥតមានដល់អរិយសាវ័កនេះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ សីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ តែងមានដល់អរិយសាវ័កនោះ ។

[១៩១] ម្នាលអាវុសោ ព្រោះលះធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ព្រោះប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករពួកសត្វនេះយ៉ាងនេះថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ ទើបកន្លងបង់នូវភ័យក្នុងទុគ្គតិទាំងពួងបាន ។ ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ

ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សព្វទុគ្គតិភយំ សមតិក្កន្តោ ហោតីតិ ។

[១៩៣] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អរិយសាវកោ សព្វទុគ្គតិវិនិបាតភយំ សមតិក្កន្តោ ហោតិ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ

ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយសាវ័កប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង តែងកន្លងបង់នូវភ័យក្នុងទុគ្គតិទាំងពួងបាន ។

[១៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង រមែងកន្លងបង់នូវភ័យក្នុងទុគ្គតិនិងអបាយទាំងពួងបាន ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ

អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សព្វទុគ្គតិវិនិបាតភយំ សមតិក្កន្តោ ហោតីតិ ។

[១៩៤] យេ តេ[១] ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ[២] ភិក្ខវេ ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសុ ចតូសុ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេសុ សីលេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អខណ្ឌេសុ ។ បេ ។

១ ឱ. យេ ហិ ។ ២ ឱ. តេ ខោ ។

ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាកន្ទង់បង់នូវភ័យក្នុងទុគ្គតិនិងអបាយទាំងពួងបាន ។

[១៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាង ។ អង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាងដូចម្តេច ។ គឺអ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅក្នុងសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។

សមាធិសំវត្តនិកេសុ ។ យេ តេ ភិក្ខវេ អនុកម្បេ-
យ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា
ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ ភិក្ខវេ ឥមេសុ ចតូសុ
សោតាបត្តិយង្គេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋា-
បេតព្វាតិ ។

[១៩៨] យេ តេ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ
ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី
វា សាលោហិតា វា តេ ភិក្ខវេ ចតូសុ សោតាបត្តិ-
យង្គេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។
កតមេសុ ចតូសុ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេ សមា-
ទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ឥតិបិ សោ
ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ។

[១៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាង ។ អង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺត្រូវញុំាងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។

[១៩៦] សិយា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ មហាភូតានំ អញ្ញថត្តំ បថវីធាតុយា អាបោធាតុយា តេជោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ ន ត្វេវ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញថត្តំ ។ តត្រិទំ អញ្ញថត្តំ ។ សោ វត ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-ទេន សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ និរយំ វា តិរ-ច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេសុ សីលេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អខណ្ឌេសុ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេសុ ។

[១៩៧] សិយា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ មហាភូតានំ អញ្ញ-ថត្តំ បថវីធាតុយា អាបោធាតុយា តេជោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ ន ត្វេវ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញថត្តំ ។ តត្រិទំ អញ្ញថត្តំ ។ សោ វត អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

[១៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីប្រែប្រួលទៅនៃមហាភូតរូប ៤ គឺធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ គប្បីមាន ។ (តែចិត្ត) របស់អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធនឹងបានប្រែប្រួលទៅក៏ទេ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធហើយនឹងទៅកើត ក្នុងនរកឬកំណើតសត្វតិរច្ឆានឬប្រេតវិស័យដូច្នេះ នេះមិនមែនជាឋានៈឡើយ ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[១៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រែប្រួលនៃមហាភូតរូប ៤ គឺធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ គប្បីមាន (តែចិត្ត) របស់អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈហើយ នឹងបានប្រែប្រួលទៅក៏ទេ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ហើយ នឹងទៅកើត ក្នុងនរកឬកំណើតសត្វតិរច្ឆានឬប្រេតវិស័យដូច្នេះ នេះមិនមែនជាឋានៈឡើយ ។

រាជការាមវគ្គោ ទុតិយោ

[១៩៨] យេ តេ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ ភិក្ខវេ ឥមេសុ ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គេសុ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

[១៩៩] សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ជេតវនេ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្តឹសេសុ បាតុរហោសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា តាវត្តឹសកាយិកា ទេវតាយោ យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ទេវតាយោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឯតទវោច

[២០០] សាធុ ខោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

រាជការាមវគ្គទី ២

[១៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញុំាងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិទាំង ៤ នេះចុះ ។

[១៩៩] សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងវត្តជេតពន មកប្រាកដក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រានោះឯង ទេវតាទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សជាច្រើន បាននាំគ្នាចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទេវតាទាំងនោះឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា

[២០០] ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។

ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ខោ អាវុសោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ សាធុ ខោ អាវុសោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយ-កន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តីតិ ។

[២០១] សាធុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំងឡាយរបស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[២០១] ពួកទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ទូលតបព្រះមហាមោគ្គល្លានវិញថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន អ្នកនិទ៌ុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។

ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយ-កន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តីតិ ។

[២០២] សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ជេតវនេ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវតឹសេសុ បាតុរហោសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា តាវតឹសកាយិកា ទេវតាយោ យេនា-យស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កមឹសុ

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។

[២០២] សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងវត្តជេតពន ទៅប្រាកដក្នុងឋានតាវត្តិង្សទេវលោក ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាដៃដែលបត់ចូល ឬ បត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រានោះ ទេវតាទាំងឡាយដែលនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សដ៏ច្រើន បាននាំគ្នាចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ

១២១

ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ទេវ-តាយោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឯតទវោច

[២០៣] សាធុ ខោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា ។ សាធុ ខោ អាវុសោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ។

លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទេវតាទាំងនោះ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា

[២០៣] ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។

រាជការាមវគ្គោ ទុតិយោ

[២០៤] សាធុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។

រាជការាមវគ្គទី ២

[២០៤] ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ទូលតបព្រះមហាមោគ្គល្លាន វិញថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកប ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គ នោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ បពិត្រ ព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះដល់ វំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកប ដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទ៌ុក្ខ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំង-ឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពី មរណៈ រមែងទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[២០៥] អថខោ ភគវា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ជេតវនេ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្តឹសេសុ បាតុរហោសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា តាវត្តឹសកាយិកា ទេវតាយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ទេវតាយោ ភគវា ឯតទវោច

[២០៦] សាធុ ខោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនា ។

[២០៥] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគក៏បាត់ព្រះអង្គក្នុងវត្តជេតពន ទៅប្រាកដក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រានោះឯង ទេវតាទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សដ៏ច្រើន បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទេវតាទាំងនោះឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា

[២០៦] ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ រមែងបានជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សាធុ ខោ អាវុសោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ អាវុសោ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិ-បរាយណាតិ ។

[២០៧] សាធុ ខោ មារិស ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស ឯវមយំ បជា សោតា-បន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណា ។

ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំង-ឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាបន្ន-បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២០៧] ពួកទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទ៌ុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទ៌ុក្ខ ពួកសត្វនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សាធុ ខោ មារិស ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនំ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស ឯវមយំ បជា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

រាជការាមវគ្គោ[1] ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សហស្សព្រាហ្មណា អានន្ទោ
ទុគ្គតិ អបរេ ទុវេ
មិត្តេនាមច្ចា ទ្វេ វុត្តា
តយោ ច ទេវចារិកាតិ ។

---

១ ឱ. សហស្សកវគ្គោ ។

បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទ្ទុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទ្ទុក្ខ ពួកសត្វនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ យ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

ចប់ រាជការាមវគ្គទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃរាជការាមវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីភិក្ខុនីមួយពាន់រូប ១ អំពីព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីព្រះសារីបុត្តនិងព្រះអានន្ទ ១ អំពីទុគ្គតិ និងសុគតិ មាន ២ លើក អំពីមិត្រនិងអមាត្យជាដើមមាន ២ លើក អំពីការត្រេចទៅកាន់ចារិកក្នុងទេវលោកមាន ៣ លើក ។

សរកានិវគ្គោ[១] តតិយោ

[២០៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទំ ភន្តេ កបិលវត្ថុ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច ពហុជញ្ញំ[២] អាកិណ្ណមនុស្សំ សម្ពា-ធវិយូហំ[៣] ។ សោ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ វា បយិរុបា-សិត្វា មនោភាវនីយេ វា ភិក្ខូ សាយណ្ហសមយំ កបិលវត្ថុំ បវិសន្តោ ភន្តេនបិ[៤] ហត្ថិនា សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ អស្សេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ រថេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ សកដេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេ-នបិ បុរិសេន សមាគច្ឆាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ តស្មឹ សមយេ មុស្សតេវ ភគវន្តំ អារព្ភ សតិ មុស្សតិ ធម្មំ អារព្ភ សតិ មុស្សតិ សង្ឃំ អារព្ភ សតិ ។

---

១ ម. សរណានិវគ្គោ ។ ២ ឱ. ពហុជនំ ។ ៣ សម្ពាធព្យូហន្តិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។ ៤ ម. ភន្តេនាបិ ហត្ថិនា ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២០៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ជិតក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះបានចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នគរកបិលព័ស្តុនេះ ជានគរស្តុកស្តម្ភធំទូលាយ មានមនុស្សច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានច្រកចង្អៀតដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង បានចូលមកអង្គុយជិតព្រះមានព្រះភាគផង បានចូលមកអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលគួរជាទីចម្រើនចិត្តផង ហើយចូលទៅនគរកបិលព័ស្តុក្នុងវេលាល្ងាចវិញ តែងទៅដោយដំរីល្បឿនក៏មាន ទៅដោយសេះល្បឿនក៏មាន ទៅដោយរថល្បឿនក៏មាន ទៅដោយរទេះល្បឿនក៏មាន ទៅដោយបុរសល្បឿនក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គប្រារព្ធព្រះមានព្រះភាគ ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រារព្ធព្រះធម៌ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រារព្ធព្រះសង្ឃក៏ភ្លេចបាត់ទៅ ។

តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯវំ ហោតិ ឥមម្ហិ ចាហំ សមយេ កាលំ ករេយ្យ កា មយ្ហំ គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

[២០៩] មា ភាយិ មហានាម មា ភាយិ មហានាម អបាបកន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អបាបិកា កាល-កិរិយា ។ យស្ស កស្សចិ មហានាម ទីឃរត្តំ សទ្ធាបរិភាវិតំ ចិត្តំ សីលបរិភាវិតំ ចិត្តំ សុតបរិភាវិតំ ចិត្តំ ចាគបរិភាវិតំ ចិត្តំ បញ្ញាបរិភាវិតំ ចិត្តំ ។ តស្ស យោ ហិ ខ្វាយំ កាយោ រូបី ចាតុម្មហា-ភូតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មាសុបចយោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ តំ ឥធេវ កាកា វា ខាទន្តិ គិជ្ឈា វា ខាទន្តិ កុលលា វា ខាទន្តិ សុនខា វា ខាទន្តិ សិគាលា វា ខាទន្តិ វិវិធា វា បាណកជាតា ខាទន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ប្រសិនបើអញធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនេះ គតិរបស់អញដូចម្តេចទៅ អភិសម្បរាយភពរបស់អញដូចម្តេចទៅ ។

[២០៩] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកទេ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកទេ ។ បពិត្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសទ្ធា ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសីល ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសុតៈ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយចាគៈ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយបញ្ញា អស់កាលដ៏យូរ ។ ក៏កាយឯណារបស់បុគ្គលនោះមានរូបជាទីប្រជុំនៃមហាភូតទាំង ៤ កើតមកអំពីមាតានិងបិតា ចម្រើនឡើងដោយបាយនិងនំកុម្មាស មានការមិនទៀង ការដុសលាង ការគក់ច្របាច់ ការបែកធ្លាយ និងការរាត់រាយទៅជាធម្មតា ក្អែកទាំងឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ត្មាតទាំងឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ត្រដក់ទាំងឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ សុនខទាំងឡាយតែងទំពាស៊ីខ្លះ ចចកទាំងឡាយតែងទំពាស៊ីខ្លះ បាណកជាតទាំងឡាយផ្សេងៗ (សត្វតូចៗមានរុយជាដើម) តែងចោមរោមជញ្ជក់ស៊ីខ្លះ នូវកាយនោះឯង ។

យញ្ច ខ្វស្ស ចិត្តំ ទីឃរត្តំ សទ្ធាបរិភាវិតំ សីល-
សុតចាគប្បញ្ញាបរិភាវិតំ តំ ឧទ្ធង្គាមិ ហោតិ
វិសេសគាមិ ។

[២១០] សេយ្យថាបិ មហានាម បុរិសោ សប្បិ-
កុម្ភំ វា តេលកុម្ភំ វា គម្ភីរំ ឧទករហទំ ឱគាហេត្វា
ភិន្ទេយ្យ តត្រ យា អស្ស សក្ខរា វា កឋលា វា សា
អធោគាមី អស្ស យញ្ច ខ្វស្ស តត្រ សប្បិ វា តេលំ
វា តំ ឧទ្ធង្គាមិ អស្ស វិសេសគាមិ ។ ឯវមេវ ខោ
មហានាម យស្ស កស្សចិ ទីឃរត្តំ សទ្ធាបរិភាវិតំ
ចិត្តំ សីលសុតចាគប្បញ្ញាបរិភាវិតំ ចិត្តំ តស្សស[១]
យោ ហិ ខ្វាយំ កាយោ រូបី ចាតុម្មហាភូតិកោ មាតា-
បេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មាសុបចយោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិ-
មទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ តំ ឥធេវ កាកា វា ខាទន្តិ
គិជ្ឈា វា ខាទន្តិ កុលលា វា ខាទន្តិ សុនខា វា
ខាទន្តិ សិគាលា វា ខាទន្តិ វិវិធា វា ចាណកជាតា

១ ឱ. តស្ស ហោតិ ។

ចំណែកចិត្តណា ដែលបុគ្គលនោះអប់រំហើយដោយសទ្ធា អប់រំហើយដោយសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា អស់កាលដ៏យូរ ចិត្តនោះតែងអណ្តែតខ្ពស់ឡើង ដល់នូវភាពជាចិត្តវិសេស ។

[២១០] បពិត្រព្រះមហានាម ដូចបុរសចុះទៅកាន់អន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ ហើយវាយបំបែកនូវឆ្នាំងសប្បិ ឬឆ្នាំងប្រេង គ្រួសឬអំបែងឯណាដែលមានក្នុងឆ្នាំងនោះ គ្រួសឬអំបែងនោះ តែងលិចចុះក្រោម ចំណែកសប្បិឬប្រេងឯណាដែលមានក្នុងឆ្នាំងនោះ សប្បិឬប្រេងនោះតែងអណ្តែតឡើងលើ ដល់នូវភាពជាវត្ថុវិសេសដូចម្តេចមិញ ។ បពិត្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលបុគ្គលណាមួយ បានអប់រំហើយដោយសទ្ធា អប់រំហើយដោយសីលៈសុតៈចាគៈ បញ្ញា អស់កាលដ៏យូរ ចំណែកកាយឯណារបស់បុគ្គលនោះ មានរូបជាទីប្រជុំនៃមហាភូតទាំង ៤ កើតមកអំពីមាតានិងបិតាចម្រើនឡើងដោយបាយនិងនំកុម្មាស មានការមិនទៀង ការដុសលាងការគក់ច្របាច់ ការបែកធ្លាយ និងការរាត់រាយទៅជាធម្មតា ក្អែកទាំង-ឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ត្មាតទាំងឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ត្រដក់ទាំងឡាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ សុនខទាំងឡាយតែងទំពាស៊ីខ្លះ ចចកទាំងឡាយតែងទំពាស៊ីខ្លះ បាណកជាតទាំងឡាយផ្សេង ៗ (សត្វតូច ៗ មានរុយជាដើម)

ខាទន្តិ យញ្ច ខ្វស្ស[១] ចិត្តំ ទីឃរត្តំ សទ្ធាបរិភាវិតំ សីលសុតចាគបញ្ញាបរិភាវិតំ តំ ឧទ្ធង្គាមិ ហោតិ វិសេសគាមិ ។ តុយ្ហំ ខោ បន មហានាម ទីឃរត្តំ សទ្ធាបរិភាវិតំ ចិត្តំ សីលសុតចាគបញ្ញាបរិភាវិតំ ចិត្តំ ។ មា ភាយិ មហានាម មា ភាយិ មហានាម អបាបកន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អបាបិកា កាល-កិរិយាតិ ។

[២១១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុ-បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទំ ភន្តេ កបិលវត្ថុ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច ពហុជញ្ញំ អាកិណ្ណមនុស្សំ សម្ពាធ-វិយូហំ ។ សោ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ វា បយិរុបាសិត្វា

១ ឱ. ខ្វស្ស តំ ។

តែងចោមរោមជញ្ជក់ស៊ីខ្ទះនូវកាយនោះឯង ចំណែកចិត្តណា ដែលបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធា អប់រំហើយដោយសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា អស់កាលដ៏យូរ ចិត្តនោះតែងអណ្តែតឡើង ដល់នូវភាពជាចិត្តវិសេស មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ បពិត្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលព្រះអង្គបានអប់រំហើយដោយសទ្ធា អប់រំហើយដោយសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា អស់កាលដ៏យូរ ។ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកឡើយ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកឡើយ ។

[២១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ជិតក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នគរកបិលព័ស្តុនេះ ជានគរស្តុកស្តម្ភធំទូលាយ មានមនុស្សច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានច្រកចង្អៀតដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង បានចូលមកអង្គុយជិតព្រះមានព្រះភាគផង

មនោភាវនីយេ វា ភិក្ខូ សាយណ្ហសមយំ កាបិលវត្ថុំ បវិសន្តោ ភន្តេនបិ ហត្ថិនា សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ អស្សេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ រថេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ សកដេន សមាគច្ឆាមិ ភន្តេនបិ បុរិសេន សមាគច្ឆាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ តស្មឹ សមយេ មុស្សតេវ ភគវន្តំ អារព្ភ សតិ មុស្សតិ ធម្មំ អារព្ភ សតិ មុស្សតិ សង្ឃំ អារព្ភ សតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯវំ ហោតិ ឥមម្ហិ ចាហំ សមយេ កាលំ ករេយ្យំ កា មយ្ហំ គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

[២១២] មា ភាយិ មហានាម មា ភាយិ មហានាម អបាបកន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អបាបិកា កាលកិរិយា ។ ចតូហិ ខោ មហានាម ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានប្បោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ មហានាម អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ

បានចូលមកអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងឡាយដែលគួរជាទីចម្រើនចិត្តផង ហើយចូលទៅនគរកបិលព័ស្តុ ក្នុងវេលាល្ងាចវិញ តែងទៅដោយដំរីលឿនក៏មាន ទៅដោយសេះលឿនក៏មាន ទៅដោយរថលឿនក៏មាន ទៅដោយរទេះលឿនក៏មាន ទៅដោយបុរសលឿនក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រារព្ធព្រះមានព្រះភាគ ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រារព្ធព្រះធម៌ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រារព្ធព្រះសង្ឃក៏ភ្លេចបាត់ទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ប្រសិនបើអញធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនេះ គតិរបស់អញដូចម្តេចទៅ អភិសម្បរាយភពរបស់អញដូចម្តេចទៅ ។

[២១២] បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកទេ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថោកទេ ។ បពិត្រព្រះមហានាម អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងបង្អោនទៅរកព្រះនិព្វាន ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ។ ធម៌ ៤ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ បពិត្រព្រះមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។បេ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ

ពុទ្ធេ ភគវតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។

[២១៣] សេយ្យថាបិ មហានាម រុក្ខោ បាចីននិន្នោ បាចីនបោណោ បាចីនបព្ភារោ សោ មូលេ ឆិន្នេ កតមេន បបតេយ្យាតិ ។ យេន ភន្តេ និន្នោ យេន បោណោ យេន បព្ភារោតិ ។ ឯវមេវ ខោ មហានាម ឥមេហិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។

[២១៤] កបិលវត្ថុនិទានំ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន គោធា សក្កោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា គោធំ សក្កំ ឯតទវោច

ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[២១៣] បពិត្រព្រះមហានាម ដូចដើមឈើតែងទេរទៅកាន់ទិសខាងកើត ទោរទៅកាន់ទិសខាងកើត ទ្រេតទៅកាន់ទិសខាងកើត ឈើនោះ កាលបើឫសដាច់ហើយ តើគប្បីដួលទៅទិសខាងណា ។ ព្រះមហានាមសក្យរាជក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ ឈើនោះទេរទៅខាងណា ទោរទៅខាងណា ទ្រេតទៅខាងណា (គប្បីដួលទៅខាងនោះ) ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហានាម អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ រមែងបង្អោនទៅរកព្រះនិព្វាន ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វានក៏ដូច្នោះឯង ។

[២១៤] កបិលវត្ថុនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជចូលទៅរកព្រះគោធាសក្យរាជ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទូលព្រះគោធា-សក្យរាជដូច្នេះថា

១៣២

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២១៤] កតីហិ ត្វំ គោធេ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាសិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនន្តិ ។ តីហិ ខ្វាហំ មហានាម ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនំ ។ កតមេហិ តីហិ ។ ឥធ មហានាម អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ ឥមេហិ ខ្វាហំ មហានាម តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនំ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២១៥] បពិត្រព្រះគោជា ព្រះអង្គបានជ្រាបបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ព្រះគោធាសក្យរាជទូលថា បពិត្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៣ យ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ទាំង ៣ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះមហា-នាម អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។ បពិត្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២១៦] ត្វំ បន មហានាម កតីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាសិ អវិនិចាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនន្តិ ។ ចតូហិ ខ្វាហំ[១] ភន្តេ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិចាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនំ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភន្តេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខ្វាហំ ភន្តេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិចាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនន្តិ ។

---

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ ភន្តេតិបិ សទ្ទោ អត្ថិ ។

[២១៦] ព្រះគោធាសក្យរាជទូលព្រះមហានាមវិញថា បពិត្រព្រះមហានាម ចុះព្រះអង្គបានជ្រាបបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ព្រះមហានាមសក្យរាជទូលតបវិញថា បពិត្រព្រះគោធា ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោធា អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយសាវ័កប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះគោធា ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២១៧] អាគមេហិ ត្វំ មហានាម អាគមេហិ ត្វំ មហានាម ភគវា វ ឯតំ ជានេយ្យ ឯតេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ វា អសមន្នាគតំ វាតិ ។ អាយាម គោធេ យេន ភគវា តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេស្សាមាតិ ។

[២១៨] អថខោ មហានាមោ ច សក្កោ គោធា ច សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ យេន គោធា សក្កោ តេនុបសង្កមឹ ឧប-សង្កមិត្វា គោធំ សក្កំ ឯតទវោចំ កតីហិ ត្វំ គោធេ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាសិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនន្តិ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២១៧] ព្រះគោធាសក្យរាជទូលព្រះមហានាមថា បពិត្រព្រះមហា-នាម សូមព្រះអង្គរង់ចាំសិន បពិត្រព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គរង់ចាំសិន មានតែព្រះមានព្រះភាគមួយអង្គប៉ុណ្ណោះ ទើបទ្រង់ជ្រាបនូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈនុ៎ះ ប្រកបឬមិនប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយនេះបាន ។ ព្រះមហានាមទូលព្រះគោធាសក្យរាជវិញថា បពិត្រព្រះគោធា មកយើងនាំគ្នាទៅ យើងគួរចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយនឹងក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។

[២១៨] គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជនិងព្រះគោធាសក្យរាជបានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ ទើបគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំបានចូលទៅរកព្រះគោធាសក្យរាជលុះចូលទៅដល់ ទូលព្រះគោធាសក្យរាជដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោធា ព្រះអង្គបានជ្រាបនូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាងទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២១៩] ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ គោធា សក្កោ មំ ឯតទ-
វោច តីហិ ខ្វាហំ មហានាម ធម្មេហិ សមន្នាគតំ
សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ
សម្ពោធិបរាយនំ ។ កតមេហិ តីហិ ។ ឥធ មហានាម
អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ
ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ
ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ
សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្សាតិ ។ ឥមេហិ ខ្វាហំ មហានាម
តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ
អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនំ ។

[២១៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះគោធាសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះអង្គវិញដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមហានាម ខ្ញុំបានដឹងនូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ជាអ្នកមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ ៣ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។ បពិត្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

ត្វំ បន មហានាម កតីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាសិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយណន្តិ ។

[២២០] ឯវំ វុត្តាហំ ភន្តេ គោធំ សក្កំ ឯតទវោចំ ចតូហិ ខ្វាហំ គោធេ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរា-យណំ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ គោធេ អរិយសា-វកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។

បពិត្រព្រះមហានាម ចុះព្រះអង្គ ជ្រាបច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុង អបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២២០] ព្រះមហានាមសក្យរាជ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលព្រះគោធាសក្យរាជពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានទូលព្រះគោធាសក្យរាជដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោធា ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង ដូចម្ដេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោធា អរិយសាវ័កក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង ព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែង វិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។ (អរិយសាវ័កប្រកបដោយសេចក្ដី ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកប ដោយសីល ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។

សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខ្វាហំ គោធេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ សោតាបន្នំ បុគ្គលំ អាជានាមិ អវិនិបាតធម្មំ និយតំ សម្ពោធិបរាយនន្តិ ។

[២២១] ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ គោធា សក្កោ មំ ឯតទវោច អាគមេហិ ត្វំ មហានាម អាគមេហិ ត្វំ មហានាម ភគវា វ ឯតំ ជានេយ្យ ឯតេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ វា អសមន្នាគតំ វាតិ ។

[២២២] ឥធ ភន្តេ កោចិទេវ ធម្មសមុប្បាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកតោ អស្ស ភគវា ឯកតោ ភិក្ខុសង្ឃោ ច យេនេវ ភគវា តេនេវាហំ អស្សំ[១] ឯវំ បសន្នំ មំ ភន្តេ ភគវា ធារេតុ ។

---

១ ម. អយំ ។

ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះគោតម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២២១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះគោតមសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះអង្គវិញដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គរង់ចាំសិន បពិត្រព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គរង់ចាំសិន មានតែព្រះមានព្រះភាគមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ ទើបទ្រង់ជ្រាបនូវបុគ្គលដែលជាសោតាបន្នៈនុ៎ះ ប្រកបឬមិនប្រកបដោយធម៌ទាំងអម្បាលនេះបាន ។

[២២២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយគប្បីកើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នាទាំងភិក្ខុសង្ឃ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គដែលជាអ្នកជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២២៣] ឥធ ភន្តេ កោចិទេវ ជម្ពុសមុប្បាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកតោ អស្ស[១] ភគវា ឯកតោ ភិក្ខុសង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ច យេនេវ ភគវា តេនេវាហំ អស្សំ[១] ឯវំ បសន្នំ មំ ភន្តេ ភគវា ធារេតុ ។

[២២៤] ឥធ ភន្តេ កោចិទេវ ជម្ពុសមុប្បាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកតោ អស្ស ភគវា ឯកតោ ភិក្ខុ-សង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ឧបាសកា ច យេនេវ ភគវា តេនេវាហំ អស្សំ ឯវំ បសន្នំ មំ ភន្តេ ភគវា ធារេតុ ។

[២២៥] ឥធ ភន្តេ កោចិទេវ ជម្ពុសមុប្បាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកតោ អស្ស ភគវា ឯកតោ ភិក្ខុ-សង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ ច

១ ម. អយំ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២២៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ គប្បីកើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំងភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុនីសង្ឃ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នកជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

[២២៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយគប្បី កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង ភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុនីសង្ឃនិងពួកឧបាសក ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះមាន ព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចា នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំ ព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

[២២៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ គប្បី កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង ភិក្ខុសង្ឃភិក្ខុនីសង្ឃពួកឧបាសកនិងពួកឧបាសិកា ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា

យេនេវ ភគវា តេនេវាហំ អស្សំ ឯវំ បសន្នំ មំ ភន្តេ ភគវា ធារេតុ ។

[២២៦] ឥធ ភន្តេ កោចិទេវ ធម្មសមុប្បាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកតោ អស្ស ភគវា ឯកតោ ភិក្ខុ-សង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ សទេវកោ ច លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា យេនេវ ភគវា តេនេវាហំ អស្សំ ឯវំ បសន្នំ មំ ភន្តេ ភគវា ធារេតូតិ ។

[២២៧] ឯវំវាទី[១] ត្វំ គោធេ មហានាមំ សក្កំ កឹ វទេសីតិ ។ ឯវំវាទាហំ ភន្តេ មហានាមំ សក្កំ ន កិញ្ចិ វទាមិ អញ្ញត្រ កល្យាណា អញ្ញត្រ កុសលាតិ ។

១ ឱ. ឯវំវាទី ។

ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

[២២៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយគប្បីកើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នាទាំងភិក្ខុសង្ឃភិក្ខុនីសង្ឃពួកឧបាសកឧបាសិកានិងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក និងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

[២២៧] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះគោធា ព្រះអង្គមានវាទៈយ៉ាងនេះហើយ ចុះមានព្រះបន្ទូលដូចម្ដេចទៅនឹងព្រះមហានាមសក្យរាជទៀត ។ ព្រះគោធាសក្យរាជក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានវាទៈយ៉ាងនេះហើយ ក្រៅអំពីកល្យាណធម៌និងកុសលធម៌ឥតមានពោលពាក្យអ្វីនឹងព្រះមហានាមសក្យរាជទេ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២២៨] កបិលវត្ថុនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន សរកានិ(១) សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ តត្រ សុទំ សម្ពហុលា សក្កា សង្គម្ម សមាគម្ម ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឯត្ថទានិ កោ ន សោតាបន្នោ ភវិស្សតិ យត្រ ហិ នាម សរកានិ សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ សរកានិ សក្កោ សិក្ខាទុព្វល្យមាបាទិ មជ្ជបានំ អាបាយីតិ ។

[២២៩] អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ

១ ម. សរណានិ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២២៨] កបិលវត្ថុនិទាន ។ សម័យនោះឯង ព្រះសរកានិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករហើយ ថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល ទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បានឮថា ពួកសក្យរាជ ជាច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះហើយ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះ បង្អាប់ថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់តើ អើហ្ន៎ មិនដែលកើតមានទេតើ បើ យ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គល ក្នុងសាសនានេះ ព្រះសរកានិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយនោះ មិនសមបើព្រះ មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ សោះ ។ ដ្បិតព្រះសរកានិសក្យរាជ ដល់នូវភាពនៃខ្លួនជាអ្នកមាន កម្លាំងខ្សោយដោយសិក្ខា អ្នកក្រេបផឹកនូវទឹកស្រវឹង ។

[២២៩] គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់ព្រះ មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ គង់ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

១៤១

មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធ ភន្តេ សរកានិ សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ តត្រ សុទំ ភន្តេ សម្ពហុលា សក្កា សង្គម្ម សមាគម្ម ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឯត្ថទានិ កោ ន សោតាបន្នោ ភវិស្សតិ យត្រ ហិ នាម សរកានិ សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិ-បរាយណោតិ ។ សរកានិ សក្កោ សិក្ខាទុព្វល្យ-មាបាទិ មជ្ជបានំ អាបាយីតិ ។

[២៣០] យោ សោ មហានាម ទីឃរត្តំ ឧបា-សកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ

ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ព្រះសរកានិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា ពួកសក្យរាជជាច្រើនអង្គបានមកប្រជុំក្នុងទីនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្អាប់ថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់តើ អើហ្ន៎ មិនដែលកើតមានទេតើ បើយ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គល ក្នុងព្រះសាសនានេះ ព្រះសរកានិ-សក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយនោះ មិនសមបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខសោះ ។ ដ្បិតព្រះសរកានិសក្យរាជ បានដល់នូវភាពនៃខ្លួនជាអ្នកមានកម្លាំងខ្សោយដោយសិក្ខា អ្នកក្រេបផឹកនូវទឹកស្រវឹង ។

[២៣០] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលណាជាឧបាសក ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង

សង្ឃំ សរណំ គតោ សោ កថំ វិនិបាតំ គច្ឆេយ្យ ។ យញ្ហិ តំ មហានាម សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ទីឃរត្តំ ឧបាសកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្ឃំ សរណំ គតោតិ ។ សរកានឹ សក្កំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ សរកានិ មហានាម សក្កោ ទីឃរត្តំ ឧបាសកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្ឃំ សរណំ គតោ សោ កថំ វិនិបាតំ គច្ឆេយ្យ ។

[២៣១] ឥធ មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ វិមុត្តិយា ច សមន្នាគតោ ។ សោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់រាត្រីវែង បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់អបាយដូចម្តេចបាន ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលកាលពោលចំពោះបុគ្គលដែលជាឧបាសកដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់រាត្រីវែង គប្បីពោលដោយប្រពៃ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលកាលពោលអំពីព្រះសរកានិសក្យរាជ គប្បីពោលដោយប្រពៃថា ព្រះសរកានិសក្យរាជជាឧបាសក ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់រាត្រីវែង គប្បីទៅកាន់អបាយដូចម្តេចបាន ។

[២៣១] បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញារាងវៃ ប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។

អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៣២] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ សោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ អស្មា លោកា ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៣៣] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ

បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថារួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣២] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញាវាងវៃ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះមានសភាពជាឱបបាតិកសត្វ ហើយបរិនិព្វានក្នុងលោកនេះ មានសភាពមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់សញ្ញោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថារួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣៣] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា

ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី ហោតិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៣៤] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ

ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស ទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់ មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិន មានបញ្ញាវាងវៃ និងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ ជាសកទាគាមី នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ សញ្ញោជនៈ ៣ ប្រការ ព្រោះធ្វើរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើង ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថារួចចាកនរក រួចចាក កំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣៤] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស ទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់ មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿង រីករាយ មិនមានបញ្ញាវាងវៃ និងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សម្ពោធិបរាយណោ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៣៥] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ តថាគតប្ប-វេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ អគន្តា និរយំ អគន្តា តិរច្ឆានយោនឹ អគន្តា បិត្តិវិសយំ អគន្តា អបាយទុគ្គតិវិនិបាតំ ។

[២៣៦] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ

មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់សញ្ញោជនៈ ៣ ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នករួចចាកនរក រួចចាកតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣៥] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ មិនមានបញ្ញារាងវៃទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ តែងមានដល់បុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត ធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ប្រកាសហើយ តែងសមគួរដល់ការពិចារណា ដោយបញ្ញារបស់បុគ្គលនោះដោយក្រៃពេក ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅកាន់កំណើតតិរច្ឆាន មិនទៅកាន់ប្រេត-វិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣៦] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះមិនបានប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ

ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ តថាគតេ ចស្ស សទ្ធាមត្តំ ហោតិ បេមមត្តំ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ អគន្តា និរយំ អគន្តា តិរច្ឆានយោនឹ អគន្តា បិត្តិវិសយំ អគន្តា អបាយទុគ្គតិវិនិបាតំ ។

[២៣៧] ឥមេ ចេបិ មហានាម មហាសាលា សុភាសិតំ ទុព្ភាសិតំ អាជានេយ្យុំ ឥមេវាហំ មហាសាលេ ព្យាករេយ្យំ សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។ កិមង្គំ បន សរកានឹ សក្កំ សរកានិ មហានាម សក្កោ មរណកាលេ សិក្ខំ សមាទិយីតិ ។

[២៣៨] កាបិលវត្ថុនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន សរកានិ សក្កោ កាលកតោ ហោតិ ។ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ

មិនមានបញ្ញារាងវៃទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ តែងមានដល់បុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសទ្ធានិងសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងព្រះតថាគត ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅកាន់កំណើតតិរច្ឆាន មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៣៧] បពិត្រព្រះមហានាម បើពួកមហាសាលអម្បាលនេះ គប្បីដឹងច្បាស់នូវពាក្យជាសុភាសិតនិងពាក្យជាទុព្ភាសិត តថាគតគប្បីព្យាករនូវពួកមហាសាលអម្បាលនេះថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ព្រះសរកានិសក្យរាជ បពិត្រព្រះមហានាម ដ្បិតព្រះសរកានិសក្យរាជ បានសមាទាននូវសិក្ខា ក្នុងកាលជិតមរណៈ ។

[២៣៨] កបិលវត្ថុនិទាន ។ សម័យនោះឯង ព្រះសរកានិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករហើយថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ

និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ តត្រ សុទំ សម្ពហុលា សក្កា សង្គម្ម សមាគម្ម ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឯត្ថទានិ កោ ន សោតាបន្នោ ភវិស្សតិ យត្រ ហិ នាម សរកានិ សក្កោ កាលកតោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ សរកានិ សក្កោ សិក្ខាយ អបរិបូរីការី អហោសីតិ ។

[២៣៩] អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធ ភន្តេ សរកានិ សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ តត្រ សុទំ ភន្តេ សម្ពហុលា សក្កា សង្គម្ម សមាគម្ម ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ

ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បានឮថា ពួកសក្យរាជច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្អាប់ថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់តើ អើហ្ន៎ មិនដែលកើតមានទេតើ បើយ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ ព្រះសរកានិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយនេះ មិនសមបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខសោះ ។ ដ្បិតព្រះសរកានិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

[២៣៩] គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ព្រះសរកានិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា ពួកសក្យរាជច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្អាប់ថា

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឯត្ថទានិ កោ ន សោតាបន្នោ ភវិស្សតិ យត្រ ហិ នាម សរកានិ សក្កោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាកតោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ សរកានិ សក្កោ សិក្ខាយ អបរិបូរីការី អហោសីតិ ។

[២៤០] យោ សោ មហានាម ទីឃរត្តំ ឧបាសកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្ឃំ សរណំ គតោ សោ កថំ វិនិបាតំ គច្ឆេយ្យ ។ យញ្ហិ តំ មហានាម សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ទីឃរត្តំ ឧបាសកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្ឃំ សរណំ គតោតិ សរកានឹ សក្កំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ សរកានិ មហានាម សក្កោ ទីឃរត្តំ ឧបាសកោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្ឃំ សរណំ គតោ សោ កថំ វិនិបាតំ គច្ឆេយ្យ ។

អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់តើ អើហ្ន៎ មិនដែលកើតមានទេតើ បើយ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គល ក្នុងសាសនានេះ ព្រះសរកានិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយនោះ មិនសមបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខសោះ ។ ដ្បិតព្រះសរកានិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

[២៤០] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលណាជាឧបាសក ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងអស់រាត្រីវែង បុគ្គលនោះ គប្បីទៅកាន់អបាយដូចម្ដេចបាន ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលកាលពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោលតាមហេតុពិតថា បុគ្គលជាឧបាសក ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់រាត្រីវែង បុគ្គលកាលពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោលចំពោះព្រះសរកានិសក្យរាជ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះសរកានិសក្យរាជ ជាឧបាសក ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងអស់រាត្រីវែង ព្រះសរ-កានិសក្យរាជនោះ គប្បីទៅកាន់អបាយដូចម្ដេចបាន ។

[២៤១] ឥធ មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ វិមុត្តិយា ច សមន្នាគតោ ។ សោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៤២] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

[២៤១] បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (បុគ្គលជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ)ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញាវាងវៃ និងប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯងជាអ្នកបានរួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៤២] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។

ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ សោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៤៣] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។

(ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញារាងរៃ តែមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ នឹងបរិនិព្វានក្នុងរវាងអាយុនៅមិនទាន់ដល់ពាក់កណ្តាល នឹងបរិនិព្វានក្នុងអាយុផុតពាក់កណ្តាលហើយ ជិតដល់ទីបំផុត នឹងបរិនិព្វាន ដោយធ្វើសេចក្តីព្យាយាមយ៉ាងខ្លាំងនឹងបរិនិព្វាន ដោយមិនបាច់ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមពេកទេ នឹងមានខ្សែធម៌ឰដ៏ខាងលើទៅកាន់អកនិដ្ឋភព ព្រោះអស់ពួកសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នករួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៤៣] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញារាងរៃ និងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។

សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី ហោតិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

[២៤៤] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ និរយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អបាយទុគ្គតិវិនិបាតា ។

បុគ្គលនោះ ជាសកទាគាមី នឹងមកកាន់លោកនេះម្ដងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះអស់សញ្ញោជនៈ ៣ ប្រការ ព្រោះធ្វើរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្ដើង ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៤៤] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញារាងវៃ និងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់សញ្ញោជនៈទាំង ៣ ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំណើតតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៤៥] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ អគន្តា និរយំ អគន្តា តិរច្ឆានយោនឹ អគន្តា បិត្តិវិសយំ អគន្តា អបាយទុគ្គតិវិនិបាតំ ។

[២៤៦] ឥធ បន មហានាម ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ ពុទ្ធេ ឯកន្តគតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ឃេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ ន ជវនប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ។ អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៤៥] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ មិនមានបញ្ញាវាងវៃទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ តែងមានដល់បុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត ធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ប្រកាសហើយ ជាធម៌គួរដល់ការពិចារណា ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដល់បុគ្គលនោះ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅកាន់កំណើតតិរច្ឆាន មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៤៦] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ មិនមានបញ្ញាវាងវៃទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ តែងមានដល់បុគ្គលនោះ ។

តថាគតេ ចស្ស សទ្ធាមត្តំ ហោតិ បេមមត្តំ ។ អយម្បិ ខោ មហានាម បុគ្គលោ អគន្តា និរយំ អគន្តា តិរច្ឆានយោនឹ អគន្តា បិត្តិវិសយំ អគន្តា អបាយទុគ្គតិវិនិបាតំ ។

[២៤៧] សេយ្យថាបិ មហានាម ទុក្ខេត្តំ ទុព្ភូមឹ អវិហតខាណុកំ ពីជានិ ចស្សុ ខណ្ឌានិ បូតីនិ វាតាតបហតានិ អសារាទានិ[១] អសុខសយិតានិ ទេវោ ច ន សម្មា ធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ ។ អបិ នុ តានិ ពីជានិ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ មហានាម ឥធ ធម្មោ ទុរក្ខាតោ ហោតិ ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្តនិកោ អសម្មា-សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ[២] ឥទមហំ ទុក្ខេត្តស្មឹ វទាមិ ។

---

១ ឱ. អសារានិ ។ ២ ឱ. ទ្វាក្ខាតោ ។

មួយទៀត បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសទ្ធានិងសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងព្រះតថាគត ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅកាន់កំណើតតិរច្ឆាន មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ។

[២៤៧] បពិត្រព្រះមហានាម ដូចពូជទាំងឡាយ ដែលបាក់ខ្ទេច ដែលស្អុយ ដែលក្រៀមក្រោះ ដោយខ្យល់និងកម្តៅថ្ងៃ ដែលឥតពន្លក ដែលគេទុកដាក់ក្នុងទីមិនស្អាត ភ្លៀងក៏បង្អុរនូវទឹកភ្លៀងដោយស្រួលចុះកាន់ស្រែ ដែលក្រហេងក្រហូង មានផែនដីអាក្រក់ ដែលគេមិនទាន់បានគាស់រានយកដង្គត់ឈើចេញនៅឡើយ ពូជទាំងអម្បាលនោះនឹងដល់នូវសេចក្តីចម្រើន ដុះដាល លូតលាស់បានដែរឬទេ ។ មិនបានទេព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហានាម សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ធម៌ក្នុងលោកនេះ ជាធម៌ដែលបុគ្គលពោលមិនល្អ ជាធម៌ដែលបុគ្គលប្រកាសមិនល្អ ជាធម៌មិននាំសត្វចេញចាកទុក្ខបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនមែនសម្មាសម្ពុទ្ធប្រកាសហើយ តថាគតពោលថា ធម៌នេះ ដូចស្រែដែលក្រហេងក្រហូង ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

តស្មឹ ច ធម្មេ សាវកោ វិហរតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី ឥទមហំ ទុតិយស្មឹ វទាមិ ។

[២៤៨] សេយ្យថាបិ មហានាម សុក្ខេត្តំ សុភូមឹ សុវិហតក្ខាណុកំ ពីជានិ ចស្សុ អខណ្ឌានិ អបូតីនិ អវាតាតបហតានិ សារាទានិ សុខសយិតានិ ទេវោ ចស្ស សម្មា ធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ អបិ នុ តានិ ពីជានិ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ មហានាម ឥធ ធម្មោ ស្វាក្ខាតោ ហោតិ សុប្ប-វេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មា-សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ឥទមហំ សុក្ខេត្តស្មឹ វទាមិ ។ តស្មឹ ច ធម្មេ សាវកោ វិហរតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិ-ប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី ឥទមហំ សុពីជស្មឹ វទាមិ ។

មួយវិញទៀត សាវ័កដែលប្រតិបត្តិនូវធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ ប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក្នុងធម៌នោះ តថាគតពោលថា សាវ័កអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់ឥរិយាបថនេះដូចជាពូជអាក្រក់ ។

[២៤៨] បពិត្រព្រះមហានាម ដូចពូជទាំងឡាយ ដែលមិនបាក់ខ្ទេច ដែលមិនស្អុយ ដែលមិនក្រៀមក្រោះ ដោយខ្យល់និងកម្តៅថ្ងៃ មានពន្លក ដែលគេទុកដាក់ក្នុងទីដ៏ស្អាត ទាំងភ្លៀងក៏បង្អុរនូវទឹកភ្លៀងដោយស្រួល ចុះកាន់ស្រែដែលល្អ មានផែនដីរាបស្មើ ដែលគេបានគាស់រានយកជង្គត់ឈើចេញហើយ ពូជអម្បាលនោះនឹងដល់នូវសេចក្តីចម្រើន ដុះដាល លូតលាស់ឡើងបានឬទេ ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហានាម សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ធម៌ក្នុងលោកនេះ ជាធម៌ដែលបុគ្គលពោលទុកល្អហើយ ធម៌ដែលបុគ្គលប្រកាសទុកល្អហើយ ជាធម៌នាំសត្វចេញចាកទុក្ខបាន ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសហើយ តថាគតពោលថា ធម៌នេះ ដូចជាស្រែដ៏ល្អ ។ មួយវិញទៀត សាវ័កដែលប្រតិបត្តិនូវធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ ប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក្នុងធម៌នោះ តថាគតពោលថា សាវ័កអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់ឥរិយាបថនេះ ដូចជាពូជដ៏ល្អ ។

តិមត្តំ បន សរកានី សក្កំ សរកានិ មហានាម សក្កោ មរណកាលេ សិក្ខាយ បរិបូរីការី អហោសីតិ ។

[២៤៩] សាវត្ថីនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទ អនាថបិណ្ឌិកោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវញ្ច វទេហិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ បុរិសោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អភិវាទេត្វា

នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ព្រះសរកានិសក្យរាជ បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះសរកានិសក្យរាជ ជាអ្នកបានធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខា ក្នុងកាលជិតមរណៈ ។

[២៤៩] សាវត្ថីនិទាន ។ សម័យនោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខ មានជំងឺជាទម្ងន់ ។ លំដាប់នោះ អនាថ-បិណ្ឌិកគហបតី បានហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរទៅរកព្រះសារីបុត្រមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំបាទាព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យអញថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខ មានជំងឺជាទម្ងន់ លោកថ្វាយបង្គំបាទាព្រះសារីបុត្រមានអាយុដោយសិរសា ។ រួចហើយ ឯងចូរនិមន្តយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូមព្រះសារីបុត្រមានអាយុ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះនិមន្តទៅកាន់ទីលំនៅអនាថបិណ្ឌិកគហបតីឲ្យទាន ។ បុរសនោះទទួលពាក្យអនាថបិណ្ឌិកគហបតីថា ប្របាទ ហើយក៏ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្រមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះសារីបុត្រមានអាយុហើយ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច អនាថបិណ្ឌិកោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ ។ ឯវញ្ច វទេតិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិ-វាសេសិ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ តុណ្ហីភាវេន ។

[២៤០] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ហ-សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ អាយស្មតា អានន្ទេន បច្ឆាសមណេន យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតឹ ឯតទវោច កច្ចិ តេ គហបតិ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។

ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានទូលព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខ មានជំងឺជាទម្ងន់ លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ដោយសិរសា ។ រួចពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូមព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ និមន្តទៅកាន់ទីលំនៅ អនាថបិណ្ឌិកគហបតីឲ្យទាន ។ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានទទួលនិមន្តន៍ ដោយអាការស្ងៀម ។

[២៥០] លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ មានព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាបច្ឆាសមណៈ ចូលទៅកាន់ទីលំនៅអនាថបិណ្ឌិកគហបតី លុះចូលទៅដល់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលហើយ ។ លុះព្រះសារីបុត្រមានអាយុគង់ហើយ ក៏ពោលនឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតីដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកល្មមអត់ធន់បានទេឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ ទុក្ខវេទនាធូរថយ មិនចម្រើនឡើងទេឬ សេចក្តីធូរថយ (ចាករោគ) រមែងប្រាកដ ឯសេចក្តីមិនចម្រើនឡើងនៃរោគ រមែងមិនប្រាកដទេឬ ។

ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

[២៩១] យថារូបេន ខោ គហបតិ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ ពុទ្ធេ អប្បសាទោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ តញ្ច បន តេ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុំ ។

អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ទូលថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា អត់ធន់មិនបានទេ ខ្ញុំព្រះករុណាប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុក្ខវេទនារបស់ ខ្ញុំព្រះករុណាចម្រើនឡើងខ្លាំងណាស់ មិនធូរថយទេ សេចក្តីចម្រើន (នៃរោគ) ចេះតែប្រាកដឡើងមិនមានធូរថយទេ ។

[២៥១] ព្រះសារីបុត្រពោលថា ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែល មិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន សភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុង អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកទេ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ តែងមានដល់អ្នកថា ព្រះមាន ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភព ថ្មីទៀត ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរបាន ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៤២] យថារូបេន ខោ គហបតិ ធម្មេ អវេច្ចប្ប-សាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ ធម្មេ អប្បសាទោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទោ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ តញ្ច បន តេ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុ-បស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៤៣] យថារូបេន ខោ គហបតិ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ សង្ឃេ អប្បសាទោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៥២] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានដល់អ្នកថា ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌នោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៥៣] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លាមានសភាពយ៉ាងនោះ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ ក៏មានដល់អ្នកថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

តញ្ច បន តេ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុ-
បស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៨៤] យថារូបេន ខោ គហបតិ ទុស្សីល្យេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបប-ជ្ជតិ តថារូបន្តេ ទុស្សីល្យំ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ អរិយកន្តានិ សីលានិ អខណ្ឌានិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។ តានិ ច បន តេ អរិយកន្តា-និ សីលានិ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៨៥] យថារូបាយ ខោ គហបតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបប-ជ្ជតិ តថារូបា តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាទិដ្ឋឹ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៥៤] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ឯភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សីលទាំងឡាយជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសីលទាំងឡាយដែលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរបាន ។

[២៥៥] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាទិដ្ឋិក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាទិដ្ឋិនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៥៦] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាសង្កប្បេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ មិច្ឆាសង្កប្បោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាសង្កប្បោ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាសង្កប្បំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៥៧] យថារូបាយ ខោ គហបតិ មិច្ឆាវាចាយ សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបា តេ មិច្ឆាវាចា នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាវាចា ។ តញ្ច បន តេ សម្មាវាចំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៥៦] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាសង្កប្បៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាសង្កប្បៈ មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាសង្កប្បៈ ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាសង្កប្បៈនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៥៧] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាវាចា មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈរមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាវាចាមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាវាចាក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាវាចានោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

១៦១

[២៤៨] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាកម្មន្តេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ មិច្ឆាកម្មន្តោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាកម្មន្តោ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាកម្មន្តំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុំ ។

[២៤៩] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាអាជីវេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ មិច្ឆាអាជីវោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាអាជីវោ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាអាជីវំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុំ ។

[២៥៨] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាកម្មន្តៈមានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាកម្មន្តៈមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាកម្មន្តៈ ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាកម្មន្តៈនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៥៩] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាអាជីវៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាយខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាអាជីវៈមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាអាជីវៈ ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាអាជីវៈនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

១៦២

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៦០] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាវាយាមេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ មិច្ឆាវាយាមោ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាវាយាមោ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាវាយាមំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុំ ។

[២៦១] យថារូបាយ ខោ គហបតិ មិច្ឆាសតិយា សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបា តេ មិច្ឆាសតិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាសតិ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាសតឹ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុំ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៦០] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាវាយាមៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាវាយាមៈមានសភាពយ៉ាងនោះមិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាវាយាមៈក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាវាយាមៈនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦១] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆាសតិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាសតិមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាសតិក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាសតិនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦២] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាសមាធិនា សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបោ តេ មិច្ឆាសមាធិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាសមាធិ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាសមាធឹ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៦៣] យថារូបេន ខោ គហបតិ មិច្ឆាញាណេន សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបន្តេ មិច្ឆាញាណំ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាញាណំ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាញាណំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។

[២៦២] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាសមាធិមានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាសមាធិមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាសមាធិក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាស-មាធិនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦៣] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាញាណ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាញាណមានសភាពយ៉ាងនោះមិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មាញាណក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាញាណនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

១៦៤

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៦៤] យថារូបាយ ខោ គហបតិ មិច្ឆាវិមុត្តិយា សមន្នាគតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តថារូបា តេ មិច្ឆាវិមុត្តិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ គហបតិ សម្មាវិមុត្តិ ។ តញ្ច បន តេ សម្មាវិមុត្តឹ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភេយ្យុន្តិ ។

[២៦៥] អថខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស ឋានសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ភឹសុ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ[១] អាយស្មន្តញ្ច សារីបុត្តំ អាយស្មន្តញ្ច អានន្ទំ សកេនេវ ថាលិបាកេន បរិវិសិ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្តបាណឹ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតឹ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

១ ឱ. គហបតិ ឧបសង្កមិត្វា ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៦៤] ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនដែលមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកប ដោយមិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពី មរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក មិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាព យ៉ាងនោះមិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត សម្មា-វិមុត្តិក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាវិមុត្តិនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦៥] គ្រានោះឯង វេទនារបស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតីក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ដោយមួយរំពេច ។ ទើបអនាថបិណ្ឌិកគហបតីអង្គាសព្រះសារីបុត្តដ៏មាន អាយុផង ព្រះអានន្ទមានអាយុផង ដោយម្ហូបចំណីដ៏ឆ្អិនក្នុងថាសជារបស់ ខ្លួន ។ អនាថបិណ្ឌិកគហបតីបានដឹងថា ព្រះសារីបុត្តមានអាយុឆាន់ ហើយ ដាក់ព្រះហស្តចេញពីបាត្រហើយ ក៏កាន់យកនូវអាសនៈដ៏ទាប មួយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុអនុមោទនាចំពោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតីដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរដោយគាថាទាំងឡាយនេះថា

[៦៦៦] យស្ស សទ្ធា តថាគតេ
អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា
សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ
អរិយកន្តំ បសំសិតំ ។
សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថិ
ឧជុភូតញ្ច ទស្សនំ
អទលិទ្ទោតិ តំ អាហុ
អមោឃន្តស្ស ជីវិតំ ។
តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច
បសាទំ ធម្មទស្សនំ
អនុយុញ្ជេថ មេធាវី
សរំ ពុទ្ធាន សាសនន្តិ ។

[៦៦៧] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អនាថ-
បិណ្ឌិកំ គហបតឹ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិត្វា
ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

[២៦៦] សទ្ធារបស់បុគ្គលណាមិនញាប់ញ័រ បានតម្កល់ស៊ប់ល្អហើយ ក្នុងព្រះតថាគតផង សីលរបស់បុគ្គលណាល្អ ដែលព្រះអរិយៈត្រូវការសរសើរផង ។ សេចក្ដីជ្រះថ្លាក្នុងសង្ឃ និងសេចក្ដីឃើញត្រង់មានដល់បុគ្គលណាផង អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិនខ្សត់ ទាំងជីវិតរបស់បុគ្គលនោះ មិនសោះសូន្យឡើយ ។ ហេតុនោះ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលបើរលឹកឃើញនូវពុទ្ធសាសនា ហើយគួរប្រកបនូវសទ្ធាផង សីលផង សេចក្ដីជ្រះថ្លាផង ការឃើញធម៌ផង ។

[២៦៧] លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានអនុមោទនាដោយគាថាទាំងឡាយនេះ ចំពោះអនាថបិណ្ឌិកគហបតីរួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចេញទៅ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៦៨] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ អានន្ទ អាគច្ឆសិ ទិវា ទិវស្សាតិ ។ អាយស្មតា ភន្តេ សារីបុត្តេន អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ ឥមិនា ច ឥមិនា ច ឱវាទេន ឱវទិតោតិ ។ បណ្ឌិតោ អានន្ទ សារីបុត្តោ មហាបញ្ញោ អានន្ទ សារីបុត្តោ យត្រ ហិ នាម ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានិ ទសហាការេហិ វិភជិស្សតីតិ ។

[២៦៩] សាវត្ថីនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទ អនាថបិណ្ឌិកោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៦៨] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះអានន្ទមានអាយុដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកទើបមកពីណាហ្ន៎ថ្ងៃម្ល៉េះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តមានអាយុបានទូន្មានអនាថបិណ្ឌិកគហបតីដោយឱវាទនេះផងនេះផង ។ ម្នាលអានន្ទ សារីបុត្តជាបណ្ឌិត ម្នាលអានន្ទ សារីបុត្តមានប្រាជ្ញាច្រើន ព្រោះសារីបុត្តអាចនឹងចែកនូវសោតាបត្តិយង្គ (អង្គនៃធម៌សម្រាប់បាននូវសោតៈ) ៤ ដោយអាការ ១០ បាន ។

[២៦៩] សាវត្ថីនិទាន ។ សម័យនោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតីមានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះឯង អនាថបិណ្ឌិក-គហបតីហៅបុរស ១ នាក់មកថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ ចូរអ្នកទៅគាល់ព្រះអានន្ទ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយក្បាលតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់

១៦៧

សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវញ្ច វទេហិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ បុរិសោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច អនាថបិណ្ឌិកោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ ឯវញ្ច វទេតិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហីភាវេន ។

លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះអានន្ទមានអាយុដោយក្បាល ។ ចូរអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ និមន្តទៅទីលំនៅ របស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ បុរសនោះ ទទួលស្តាប់អនាថបិណ្ឌិកគហបតីថា បាទលោកដ៏ចម្រើន ហើយចូលទៅគាល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុយ៉ាងនេះថាបពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន អនាថបិណ្ឌិក-គហបតី មានអាពាធប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់ ។ លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះអានន្ទមានអាយុដោយក្បាល ទាំងនិយាយយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូមព្រះអានន្ទមានអាយុនិមន្តទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុបានទទួលនិមន្តន៍ដោយតុណ្ហីភាព ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៧០] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ហ-
សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន
អនាថបិណ្ឌិកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ
ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតឹ
ឯតទវោច

[២៧១] កច្ចិ តេ គហបតិ ខមនីយំ កច្ចិ
យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ
អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្ក-
មោតិ ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ
ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ
អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៧០] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុគង់ស៊ប់ហើយ បាននិយាយនឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតីយ៉ាងនេះថា

[២៧១] ម្នាលគហបតី សរីរយន្តរបស់អ្នក ល្មមអត់ទ្រាំបានទេឬ ល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ ទុក្ខវេទនាបានស្រាកស្រាន្តទៅ មិនរឹតឡើងមានតែធូរថយទៅ មិនចម្រើនឡើងទេឬ ។ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សរីរយន្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា មិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំខ្លាំងណាស់ ចម្រើនឡើងមិនធូរស្រាលទេ មានតែរឹតឡើង មិនស្រាកស្រាន្តទេ ។

[២៧២] ចតូហិ ខោ គហបតិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស អស្សុតវតោ បុថុជ្ជនស្ស ហោតិ ឧត្រាសោ[១] ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ គហបតិ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ពុទ្ធេ អប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ តញ្ច បនស្ស ពុទ្ធេ អប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ហោតិ ឧត្រាសោ ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ធម្មេ អប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ តញ្ច បនស្ស ធម្មេ អប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ហោតិ ឧត្រាសោ ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ សង្ឃេ អប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ តញ្ច បនស្ស សង្ឃេ អប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ហោតិ ឧត្រាសោ ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។

---

១ ឱ. ម. ឧត្តាសោ ។

[២៧២] ម្នាលគហបតី សេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ តែងមានដល់បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយធម៌ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ កាលបើបុថុជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះក្នុងខ្លួន រមែងកើតសេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ ។ កាលបើបុថុជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន រមែងមានសេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ កាលបើបុថុជ្ជននោះពិចារណា ឃើញនូវសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃនោះក្នុងខ្លួន រមែងមានសេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។

បុន ចបរំ គហបតិ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ទុស្សីលេ្យន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ តញ្ច បនស្ស ទុស្សីល្យំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ហោតិ ឧត្រាសោ ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ ឥមេហិ ខោ គហបតិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស អស្សុតវតោ បុថុជ្ជនស្ស ហោតិ ឧត្រាសោ ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។

[២៧៣] ចតូហិ ខោ គហបតិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស សុតវតោ អរិយសាវកស្ស ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ គហបតិ សុតវា អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ តញ្ច បនស្ស ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ

ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាពជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល ។ កាលបើបុថុជ្ជនពិចារណាឃើញនូវភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីលនោះក្នុងខ្លួន រមែងមានសេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។ ម្នាលគហបតី សេចក្តីតក់ស្លុតរន្ធត់និងសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ តែងកើតឡើងដល់បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះឯង ។

[២៧៣] ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងមិនតក់ស្លុតមិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខទេ ។ ធម៌ ៤ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ កាលបើ អរិយសាវ័កនោះ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធនោះក្នុងខ្លួន រមែងមិនតក់ស្លុត

១៧១

ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ សុតវា អរិយសាវកោ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ តញ្ច បនស្ស ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ សុតវា អរិយសាវកោ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ តញ្ច បនស្ស សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទំ អត្តនិ សមនុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ សុតវា អរិយសាវកោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។

មិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខទេ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងដោយប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគួរដឹងចំពោះខ្លួន ។ កាលបើអរិយសាវ័កនោះ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន រមែងមិនតក់ស្លុត មិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខទេ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃ ជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តរបស់សត្វលោកដ៏ប្រសើរបំផុត ។ កាលបើអរិយសាវ័កនោះ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃនោះក្នុងខ្លួន រមែងមិនតក់ស្លុតមិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខទេ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

តានិ ច បនស្ស អរិយកន្តានិ សីលានិ អត្ថនិ សមន្នុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។ ឥមេហិ ខោ គហបតិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស សុតវតោ អរិយសាវកស្ស ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ ឆម្ភិតត្តំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយន្តិ ។

[២៧៤] ជាហំ ភន្តេ អានន្ទ ភាយាមិ ត្យាហំ[១] ភាសិស្សាមិ អហញ្ហិ ភន្តេ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ យានិ ចិមានិ ភន្តេ ភគវតា គិហិសាមីចិកានិ សិក្ខាបទានិ ទេសិតានិ ជាហំ តេសំ កិញ្ចិ អត្តនិ ខណ្ឌំ សមនុបស្សាមីតិ ។

---

១ ឱ. ម. ក្យាហំ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

កាលបើអរិយសាវ័កនោះ ពិចារណាឃើញនូវអរិយកន្តសីលទាំងនោះ ក្នុងខ្លួន រមែងមិនតក់ស្លុត មិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខឡើយ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះឯង ហើយរមែងមិនតក់ស្លុត មិនរន្ធត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។

[២៧៤] បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាមិនខ្លាចទេ ខ្ញុំព្រះក-រុណានឹងទូលចំពោះលោក បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យនៃសត្វលោកដ៏ប្រសើរបំផុត ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សិក្ខាបទណាដ៏សមគួរដល់គ្រហស្ថ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ ខ្ញុំព្រះករុ-ណាមិនឃើញច្បាស់នូវការដាច់សិក្ខាបទទាំងនោះតិចតួច ក្នុងខ្លួនឡើយ ។

លាភា តេ គហបតិ សុលទ្ធន្តេ គហបតិ សោតាបត្តិផលំ តយា គហបតិ ព្យាកតន្តិ ។

[២៧៤] សាវត្ថីនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតឹ ភគវា ឯតទវោច យតោ ខោ គហបតិ អរិយសាវកស្ស បញ្ច ភយានិ វេរានិ វូបសន្តានិ ច ហោន្តិ ចតូហិ ច សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អរិយោ ចស្ស ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។ សោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្හិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។

ម្នាលគហបតី (នេះ) ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបាន ល្អហើយ ម្នាលគហបតី ព្រោះអ្នកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិ-ផលហើយ ។

[២៧៥] សាវត្ថីនិទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ចំពោះអនា-ថបិណ្ឌិកគហបតី ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី កាលណា អរិយសាវ័កបានស្ងប់រម្ងាប់ពៀរដែលគួរខ្លាច ៥ ផង ប្រកប ដោយសោតាបត្តិយង្គ ៤ ផង អរិយសាវ័កនោះ បានឃើញ បានចាក់ធ្លុះ នូវញាយធម៌ដ៏ប្រសើរដោយប្រាជ្ញាផង ។ អរិយសាវ័កនោះ កាលប្រាថ្នាអាច ព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ លែងមានកំណើត តិរច្ឆានហើយ លែងមានកំណើតប្រេតហើយ អស់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត ហើយ អាត្មាអញបានសម្រេចស្រោតៈហើយ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ (ក្នុង អបាយ) ជាធម្មតា ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ

[២៧៦] កតមានិ បញ្ច ភយានិ វេរានិ វូបសន្តានិ ហោន្តិ ។ យំ គហបតិ បាណាតិបាតី បាណាតិបាតប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្បិ ភយំ វេរំ បសវតិ សម្បរាយិកម្បិ ភយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្បិ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ បាណាតិបាតា បដិវិរតស្ស ឯវន្តំ ភយំ វេរំ វូបសន្តំ ហោតិ ។ យំ គហបតិ អទិន្នាទាយី ។ យំ គហបតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារី ។ យំ គហបតិ មុសាវាទី ។ យំ គហបតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្បិ ភយំ វេរំ បសវតិ សម្បរាយិកម្បិ ភយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្បិ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតស្ស ឯវន្តំ ភយំ វេរំ វូបសន្តំ ហោតិ ។ ឥមានិ បញ្ច ភយានិ វេរានិ វូបសន្តានិ ហោន្តិ ។

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៧៦] ពៀរដែលគួរខ្លាច ៥ ជាកម្មបានស្ងប់រម្ងាប់តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលធ្វើបាណាតិបាត តែងទទួលពៀរដែលគួរខ្លាចក្នុងបច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលពៀរដែលគួរខ្លាចក្នុងលោកខាងមុខផង តែងរងទុក្ខទោមនស្សចំពោះចិត្តផង ព្រោះបាណាតិបាតជាបច្ច័យឯណា អរិយសាវ័កដែលវៀរចាកបាណាតិបាតហើយ តែងស្ងប់រម្ងាប់ពៀរដែលគួរខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តអទិន្នាទានឯណា ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តកាមេសុមិច្ឆាចារឯណា ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តមុសាវាទឯណា ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យដែលជាហេតុនៃសេចក្ដីប្រមាទ តែងទទួលពៀរដែលគួរខ្លាចក្នុងបច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលពៀរដែលគួរខ្លាច ក្នុងលោកខាងមុខផង តែងរងទុក្ខទោមនស្សចំពោះចិត្តផង ព្រោះផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យដែលជាហេតុនៃសេចក្ដីប្រមាទជាបច្ច័យឯណា អរិយសាវ័កដែលវៀរទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្ដីប្រមាទហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់ពៀរដែលគួរខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ពៀរដែលគួរខ្លាចទាំង ៥ នេះបានស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ។

[២៧៧] កតមេហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ។ ឥធ គហបតិ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ចតូហិ សោតាប-ត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ។

[២៧៨] កតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។ ឥធ គហបតិ អរិយសាវកោ បដិច្ចសមុប្បាទញ្ញេវ សាធុកំ យោ-និសោ មនសិករោតិ ឥតិ ឥមស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ ឥតិ ឥមស្មឹ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ ។

[២៧៧] អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសោតាបត្តិយង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគយ៉ាងនេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវ័ក តែងប្រកបដោយសោតាបត្តិយង្គទាំង ៤ នេះ ។

[២៧៨] ញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័កនោះបានឃើញល្អ បានចាក់ធ្លុះដោយល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញានូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ឲ្យប្រពៃថា កាលបើ មានរបស់នេះ ទើបរបស់នេះមាន ព្រោះតែរបស់នេះកើតឡើង ទើបរបស់នេះកើតឡើង បើរបស់នេះ មិនមានទេ របស់នេះក៏មិនមាន លុះតែរបស់នេះរលត់ទៅ ទើបរបស់នេះរលត់ដែរ ។

យមិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញា-
ណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយត្វេវ អសេសវិរាគនិ-
រោធា សង្ខារនិរោធោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ ។ អយមស្ស អរិយោ
ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។

[២៧៩] យតោ ខោ គហបតិ អរិយសាវកស្ស
ឥមានិ បញ្ច ភយានិ វេរានិ វូបសន្តានិ ហោន្តិ
ឥមេហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ
ហោតិ អយញ្ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ
សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។ សោ អាកង្ខមានោ
អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ
ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណបេត្តិវិសយោ ខីណាបាយ-
ទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ
និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

ដូចជាសង្ខារទាំងឡាយ កើតឡើងព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះតែអវិជ្ជារលត់ដោយអរិយមគ្គមិនមានសេសសល់ ទើបរលត់សង្ខារបាន ។ បេ ។ ការរលត់កងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ នេះជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវកនោះ ឃើញល្អហើយ ចាក់ធ្លុះល្អហើយដោយប្រាជ្ញា ។

[២៧៩] ម្នាលគហបតី កាលណាអរិយសាវ័កបានស្ងប់រម្ងាប់ពៀរ ដែលគួរខ្លាចទាំង ៥ នេះ (អរិយសាវ័កនោះ) ប្រកបដោយសោតាបត្តិយង្គ ទាំង ៤ នេះ នេះជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័កបានឃើញល្អ បានចាក់ធ្លុះល្អហើយដោយប្រាជ្ញាដែរ ។ អរិយសាវ័កនោះកាលប្រាថ្នា អាចព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ លែងមានកំណើតតិរច្ឆានហើយ លែងមានកំណើតប្រេតហើយ អស់អបាយទុគ្គតិនិងវិនិបាតហើយ អាត្មាអញបានសម្រេចស្រោតៈហើយ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

១៧៧

[២៨០] សាវត្ថីនិទានំ ។ បេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមានិ បញ្ច ភយានិ វេរានិ វូបសន្តានិ ហោន្តិ ឥមេហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អយញ្ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។ សោ អាកង្ខមានោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆានយោនិយោ ខីណប្បិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុគ្គតិវិនិបាតោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[២៨១] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថខោ នន្ទកោ លិច្ឆវិមហាមត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ នន្ទកំ លិច្ឆវិមហាមត្តំ ភគវា ឯតទវោច

[២៨០] សាវត្ថីនិទាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា អរិយសាវ័ក បានស្ងប់រម្ងាប់ពៀរដែលគួរខ្លាចទាំង ៥ នេះ (អរិយសាវ័ក នោះ) ប្រកបដោយសោតាបត្តិយង្គ ៤ នេះ នេះជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័ក បានឃើញល្អ បានចាក់ធ្លុះល្អហើយ ដោយប្រាជ្ញាដែរ ។ អរិយសាវ័កនោះ កាលប្រាថ្នាគប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញ អស់នរកហើយ លែងមានកំណើតតិរច្ឆានហើយ លែងមានកំណើតប្រេត ហើយ អស់អបាយទុគ្គតិនិងវិនិបាតហើយ អាត្មាអញបានសម្រេចស្រោតៈ ហើយ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២៨១] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង លិច្ឆវិមហាមាត្យ ឈ្មោះនន្ទកៈ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមាន ព្រះភាគបានត្រាស់ចំពោះលិច្ឆវិមហាមាត្យ ឈ្មោះ នន្ទកៈ ដែលអង្គុយក្នុង ទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា

[២៨២] ចតូហិ ខោ នន្ទក ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ នន្ទក អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ នន្ទក ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។

[២៨៣] ឥមេហិ ច បន នន្ទក ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អាយុនា សំយុត្តោ ហោតិ ទិព្វេនបិ មានុសេនបិ វណ្ណេន សំយុត្តោ ហោតិ ទិព្វេនបិ មានុសេនបិ សុខេន សំយុត្តោ ហោតិ ទិព្វេនបិ មានុសេនបិ យសេន

សរកានិវគ្គទី ៣

[២៨២] ម្នាលនន្ទកៈ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ តែងសម្រេចស្រោតៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលនន្ទកៈ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលនន្ទកៈ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះឯង តែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២៨៣] ម្នាលនន្ទកៈ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះហើយ កបកល់ដោយអាយុជាទិព្វផង ជារបស់មនុស្សផង កបកល់ដោយសម្បុរជាទិព្វផង ជារបស់មនុស្សផង កបកល់ដោយសេចក្តីសុខជាទិព្វផង ជារបស់មនុស្សផង កបកល់ដោយយសជាទិព្វផង ជារបស់មនុស្សផង

សំយុត្តោ ហោតិ ទិព្វេនបិ មានុសេនបិ អាធិបតេយ្យេន សំយុត្តោ ហោតិ ទិព្វេនបិ មានុសេនបិ ។ តំ ខោ បនាហំ នន្ទក នាញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា សុត្វា វទាមិ អបិច យទេវ មយា សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវាហំ វទាមីតិ ។

[២៨៤] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ បុរិសោ នន្ទកំ លិច្ឆវិមហាមត្តំ ឯតទវោច នហានកាលោ ភន្តេតិ ។ អលន្ទានិ ភណេ ឯតេន ពាហិរេន នហានេន អលមិទំ អជ្ឈត្តំ នហានំ ភវិស្សតិ យទិទំ ភគវតិ បសាទោតិ ។

សរកានិវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

មហានាមេន ទ្វេ វុត្តា គោធា ច សរកា ទុវេ
ទុស្សីល្យេន ច ទ្វេ វុត្តា ទុវេ វេរភយេន ច
លិច្ឆវី ទសមោ វុត្តោ វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

កបកល់ដោយអាធិបតេយ្យជាទិព្វផង ជារបស់មនុស្សផង ។ ម្នាលនន្ទកៈ តថាគតមិនមែនឮអំពីសំណាក់សមណៈដទៃ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ ហើយនិយាយដូច្នោះទេ ប្រាកដជារបស់ណា ដែលតថាគតដឹងខ្លួនឯង ឃើញខ្លួនឯងយល់ខ្លួនឯង តថាគតក៏និយាយតាមដឹងនោះឯង ។

[២៨២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ បុរស ១ នាក់បាននិយាយនឹងលិច្ឆវិមហាមាត្យឈ្មោះនន្ទកៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាលនេះ ជាកាលគួរងូតទឹក ។ ម្នាលនាយ ឥឡូវនេះ មិនគួរនឹងត្រូវការដោយការងូត ជាខាងក្រៅនុ៎ះទេ គួរនឹងងូតខាងក្នុងខ្លួននេះវិញ គឺការធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ សរកានិវគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃសរកានិវគ្គនោះគឺ

សម្តែងរឿងមហានាមសក្យពីរសូត្រ រឿងគោធាសក្យ ១ សូត្រ សរកានិសក្យ ២ សូត្រ សម្តែងរឿងទុស្សីល ២ សូត្រ រឿងពៀរដែលគួរខ្លាច ២ សូត្រ សម្តែងរឿងលិច្ឆវិមហាមាត្យឈ្មោះនន្ទកៈ ជាគម្រប់ ១០ សូត្រ ហេតុនោះ បានជាលោកចាត់ជា ១ វគ្គ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ

[២៨៤] សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ អយំ ទុតិយោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អយំ តតិយោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៤

[២៨៥] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំង-ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងល្អហើយ ។ បេ ។ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃថា សង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យនៃសត្វលោកប្រសើរបំផុត ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត

អរិយសាវកោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារាតិ ។

[២៨៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុស-លាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសតិ មុត្តចាគោ បយតបាណី វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំ-វិភាគរតោ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលា-ភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារាតិ ។

អរិយសាវ័ក ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះឯង ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[២៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាគៈរួចស្រឡះហើយ មានបាតដៃលាងចាំតែឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលះបង់ ជាអ្នកគួរគេសូមបាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនិងការចែករលែក ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ

[២៨៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារាតិ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៤

[២៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្ដីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ដានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានបុញ្ញសិរី ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្ដីសុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័កជាអ្នក (ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយសាវ័ក ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញាជាគ្រឿងកំណត់យល់សេចក្ដីចម្រើននិងវិនាស ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរមោះមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្ដីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ ជាបច្ច័យនៃសេចក្ដីសុខ ។

[២៨៨] សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ ទេវានំ ទេវបទានិ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោ-ទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ច-ប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឥទំ បឋមំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥទំ ចតុត្ថំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។

[២៨៨] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវបទ(១) របស់វិសុទ្ធិទេវតា(២) ៤ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីផូរផង់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផូរផង់ ។ ទេវបទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះជាទេវបទទី ១ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីផូរផង់ ដល់ពួកសត្វដែលនៅមិនទាន់ផូរផង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះជាទេវបទទី ៤ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីផូរផង់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់

---

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិឲ្យបានជាវិសុទ្ធិទេវតា ។ ២ សំដៅយកព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ពួក គឺលោកដែលបានដល់សោតាបត្តិផល ១ សកទាគាមិផល ១ អនាគាមិផល ១ អរហត្តផល ១។ (អដ្ឋកថា) ។

ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ ទេវានំ ទេវបទានិ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយាតិ ។

[២៨៩] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ ទេវានំ ទេវបទានិ អវិ-សុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ កឹ នុ ខោ ទេវានំ ទេវបទន្តិ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ អព្យាបជ្ឈ-បរមេ ខ្វាហំ ឯតរហិ ទេវេ សុណាមិ ន ខោ បនាហំ កញ្ចិ ព្យាពាធេមិ តសំ វា ថាវរំ វា អទ្ធាហំ ទេវ-បទធម្មសមន្នាគតោ វិហរាមីតិ ។ ឥទំ បឋមំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទា-តានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ

ផូរផង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៤ នេះឯង ជាទេវបទរបស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីផូរផង់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផូរផង់ ។

[២៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវបទ ៤ របស់ពួកទេវតានេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីផូរផង់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផូរផង់ ។ ទេវបទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងពិចារណាដូច្នេះថា ទេវបទរបស់ពួកទេវតា តើដូចម្តេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញឮដំណឹងពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីមិនព្យាបាទយ៉ាងឧក្រិដ្ឋ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាត្មាអញក៏មិនបានបៀតបៀនសត្វណាមួយ ទោះតក់ស្លុតក្តី រឹងប៉ឹងក្តី អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជាទេវបទដោយពិត ។ នេះជាទេវបទទី ១ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត

អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ កឹ នុ ខោ ទេវានំ ទេវបទន្តិ ។ សោ ឯវំ ជានាតិ[១] អព្យាបជ្ឈបរមេ ខ្វាហំ ឯតរហិ ទេវេ សុណាមិ ន ខោ បនាហំ កញ្ចិ ព្យាពាធេមិ តសំ វា ថាវរំ វា អទ្ធាហំ ទេវបទធម្មសមន្នាគតោ វិហរាមីតិ ។ ឥទំ ចតុត្ថំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោទបនាយ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ ទេវានំ ទេវបទានិ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតានំ សត្តានំ បរិយោ-ទបនាយាតិ ។

---

១ ឱ. ឯវម្បជានាតិ ។

អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងពិចារណាដូច្នេះថា ទេវបទរបស់ពួកទេវតា តើដូចម្ដេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញឮដំណឹងពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមិនមានព្យាបាទយ៉ាងឧក្រិដ្ឋ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាត្មាអញក៏មិនបានបៀតបៀនសត្វណាមួយ ទោះតក់ស្លុតក្ដី រឹងប៉ឹងក្ដី អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជាទេវបទដោយពិត ។ នេះជាទេវបទទី ៤ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្ដីហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៤ នេះឯង ជាទេវបទរបស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្ដីហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ

[២៩០] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ អត្តមនា ទេវា សភាគតា កថេន្តិ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ យា តា ទេវតា ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ឥតោ ចុតា តត្រុបបន្នា តាសំ ឯវំ ហោតិ យថារូបេន ខោ មយំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា តតោ ចុតា ឥធូបបន្នា អរិយសាវកោបិ តថារូបេន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ឯហីតិ ទេវានំ សន្តិកេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៤

[២៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាដែលទៅកាន់សភា ជាអ្នកមានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ព្រោះហេតុដូច្នេះឯង ។ ពួកទេវតាទាំងនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធហើយច្យុតអំពីទីនេះទៅកើតក្នុងទីនោះ ទេវតាទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពយ៉ាងណា បានច្យុតអំពីទីនោះមកកើតក្នុងទីនេះ ចំណែកអរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពដូច្នោះ គង់នឹងមកក្នុងសំណាក់នៃពួកទេវតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។

សមាធិសំវត្តនិកេហិ យា តា ទេវតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា ឥតោ ចុតា តត្រុបបន្នា តាសំ ឯវំ ហោតិ យថារូបេហិ ខោ មយំ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា តតោ ចុតា ឥធូបបន្នា អរិយសាវកោបិ តថារូបេហិ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ឯហីតិ ទេវានំ សន្តិកេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ អត្តមនា ទេវា សភាគតា កថេន្តីតិ ។

[២៩១] ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឧបាសកោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ មហានាម

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ពួកទេវតាណា ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ហើយច្យុតអំពីទីនេះ ទៅកើតក្នុងទីនោះ ទេវតាទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយអរិយកន្តសីល មានសភាពយ៉ាងណាហើយច្យុតអំពីទីនោះ មកកើតក្នុងទីនេះ សូម្បីអរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល មានសភាពយ៉ាងនោះ គង់នឹងមកក្នុងសំណាក់នៃពួកទេវតា (ដូច្នោះដែរ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាទៅកាន់សភាពមានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ។

[២៩១] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាមទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង មហានាមសក្កៈចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមហានាមសក្កៈគង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលជាឧបាសក តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម

ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ហោតិ ធម្មំ សរណំ គតោ ហោតិ សង្ឃំ សរណំ គតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ឧបាសកោ ហោតីតិ ។

[២៩២] កិត្តាវតា បន ភន្តេ ឧបាសកោ សីលសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ មហានាម ឧបាសកោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ឧបាសកោ សីលសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

[២៩៣] កិត្តាវតា បន ភន្តេ ឧបាសកោ សទ្ធាសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ ឥធ មហានាម ឧបាសកោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ឧបាសកោ សទ្ធាសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

បុគ្គលជាអ្នកដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង ព្រោះហេតុឯណា ។ ម្នាលមហានាម បុគ្គលដែលឈ្មោះថាឧបាសក ព្រោះហេតុនេះឯង ។

[២៩២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះឧបាសក បរិបូណ៌ដោយសីល តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកការផឹកទឹកស្រវឹង គឺសុរានិងមេរ័យដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ដោយហេតុឯណា ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកបរិបូណ៌ដោយសីល ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៩៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាសកបរិបូណ៌ដោយសទ្ធា តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿនូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកបរិបូណ៌ដោយសទ្ធា ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៩៤] កិត្តាវតា បន ភន្តេ ឧបាសកោ ចាគសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ ឥធ មហានាម ឧបាសកោ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសតិ មុត្តចាគោ បយតបាណី វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ឧបាសកោ ចាគសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

[២៩៥] កិត្តាវតា បន ភន្តេ ឧបាសកោ បញ្ញាសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ ឥធ មហានាម ឧបាសកោ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ឧបាសកោ បញ្ញាសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

[២៩៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ឧបរិបព្វតេ ថុល្លផុសិតកេ ទេវេ វស្សន្តេ តំ ឧទកំ យថានិន្នំ បវត្តមានំ បព្វតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរេតិ បព្វតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរា កុស្សោព្ភេ បរិបូរេន្តិ កុស្សោព្ភា បរិបូរា មហាសោព្ភេ បរិបូរេន្តិ

[២៩៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះឧបាសក បរិបូណ៌ដោយចាគៈ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកក្នុងសាសនានេះមានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាគៈរួចស្រឡះហើយ មានបាតដៃលាងចាំឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលះ គួរគេសូមបាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនិងការចែករលែក ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសកបរិបូណ៌ដោយចាគៈដោយហេតុនេះឯង ។

[២៩៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះឧបាសក បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសក ក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវសេចក្តីចម្រើន និងវិនាស ជាប្រាជ្ញាប្រសើរមោះមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលមហានាម ឧបាសក បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកភ្លៀងមានគ្រាប់ដ៏ធ្លោស ធ្លាក់ចុះខាងលើភ្នំ ទឹកតែងហូរទៅកាន់ទំនាប បំពេញជ្រោះភ្នំ និងក្រហែងប្រឡាយឲ្យពេញ ជ្រោះភ្នំក្រហែងនិងប្រឡាយដ៏ពេញ តែងហៀរទៅបំពេញបារាយណ៍តូចៗ បារាយណ៍[១]តូចៗ ដ៏ពេញតែងបំពេញបារាយណ៍ធំៗ

---

១ ពាក្យថា បារាយណ៍ គឺបឹងឬត្រពាំង

មហាសោព្ភា បរិបូរា កុន្នទិយោ បរិបូរេន្តិ កុន្នទិយោ បរិបូរា មហានទិយោ បរិបូរេន្តិ មហានទិយោ បរិបូរា មហាសមុទ្ទសាគរំ បរិបូរេន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស យោ ច ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទោ យោ ច ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទោ យោ ច សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទោ យានិ ច អរិយកន្តានិ សីលានិ ឥមេ ធម្មា សំសន្ទមានា បារំ គន្ត្វា អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[២៩៧] ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កាឡិគោធាយ សាកិយានិយា និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ កាឡិគោធា សាកិយានី យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ កាឡិគោធំ សាកិយានឹ ភគវា ឯតទវោច

បាពយណ៍ធំៗ ដ៏ពេញតែងបំពេញស្ទឹង ស្ទឹងដ៏ពេញតែង(ហូរទៅ)បំពេញទន្លេ ទន្លេដ៏ពេញ តែងហូរទៅបំពេញមហាសមុទ្ទសាគរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនបានញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធក្តី សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ក្តី សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃក្តី អរិយកន្តសីលក្តី ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ របស់អរិយសាវ័កតែងហូរទៅដល់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[២៩៧] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាមទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ យាងចូលទៅរកទីលំនៅនៃសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា លុះយាងចូលទៅដល់ហើយទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ គ្រានោះ នាងកាឡិគោធាសាកិយានី ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងនាងកាឡិគោធាសាកិយានីដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា

១៩១

[២៩៨] ចតូហិ ខោ គោធេ ធម្មេហិ សមន្នាគតា អរិយសាវិកា សោតាបន្នា ហោតិ អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណា ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ គោធេ អរិយសាវិកា ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសតិ មុត្តចាគា បយតបាណី វោស្សគ្គរតា យាចយោគា ទានសំវិភាគរតា ។ ឥមេហិ ខោ គោធេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតា អរិយសាវិកា សោតាបន្នា ហោតិ អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណាតិ ។

[២៩៩] យានិមានិ ភន្តេ ភគវតា ចត្តារិ សោតា-បត្តិយង្គានិ ទេសិតានិ សំវិជ្ជន្តេ តេ ធម្មា មយិ អហញ្ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមិ ។ អហញ្ហិ ភន្តេ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា

[២៩៨] ម្នាលនាងគោធា ពួកអរិយសាវិកា ប្រកបដោយធម៌ ៤ ជាសោតាបន្នបុគ្គល ជាអ្នកមានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលនាងគោធា ពួកអរិយសាវិកា ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តា នៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាគៈរួចស្រឡះហើយ មានបាតដៃលាងចាំឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលះបង់ ជាអ្នកគួរគេសូមបាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនិងការចែករលែក ។ ម្នាលនាងគោធា ពួកអរិយ-សាវិកា ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២៩៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយង្គ ៤ នេះ ដែលព្រះ-មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ ធម៌នោះសឹងមានក្នុងខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់សោតក៏យល់ជាក់ក្នុងធម៌ទាំងនោះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ខ្ញុំម្ចាស់ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា

ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ យំ ខោ បន កិញ្ចិ កុលេ ទេយ្យធម្មំ សព្វន្តំ អប្បដិវិភត្តំ សីលវន្តេហិ កល្យាណធម្មេហីតិ ។ លាភា តេ គោធេ សុលទ្ធន្តេ គោធេ សោតាបត្តិផលន្តេ គោធេ ព្យាកតន្តិ ។

[៣០០] ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ អថខោ នន្ទិយោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំង-ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ មួយទៀត ទេយ្យធម៌បន្តិចបន្តួចណាមួយ ដែលមានក្នុងត្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះខ្ញុំម្ចាស់មិនបានចែក(គឺប្រើប្រាស់រួម) ជាមួយនឹងពួកបុគ្គលមានសីល មានធម៌ដ៏ល្អ ។ ម្នាលនាងគោធា នេះជាលាភរបស់នាងហើយ ម្នាលនាងគោធា នាងឈ្មោះថា បានល្អហើយ ម្នាលនាងគោធា សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថា នាងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

[៣០០] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង នន្ទិយសក្កៈក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះនន្ទិយសក្កៈអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា

[៣០១] យស្សេវ នុ ខោ ភន្តេ អរិយសាវ-
កស្ស ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានិ សព្វេន សព្វំ
សព្វថា សព្វំ នត្ថិ ស្វេវ នុ ខោ ភន្តេ អរិយ-
សាវកោ បមាទវិហារីតិ វុច្ចតិ ។ យស្ស ខោ
នន្ទិយ ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានិ សព្វេន សព្វំ
សព្វថា សព្វំ នត្ថិ តមហំ ពាហិរោ បុថុជ្ជនបក្ខេ
ឋិតោតិ វទាមិ ។ អបិច នន្ទិយ យថា អរិយ-
សាវកោ បមាទវិហារី ចេវ ហោតិ អប្បមាទវិហារី ច
តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សា-
មីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ ភគវតោ
បច្ចស្សោសិ ។ ភគវា ឯតទវោច

[៣០២] កថញ្ច នន្ទិយ អរិយសាវកោ បមាទ-
វិហារី ហោតិ ។ ឥធ នន្ទិយ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។
សោ តេន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សន្តុដ្ឋោ

[៣០១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយង្គទាំង ៤ មិនមានដល់អរិយសាវ័កណាសព្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អរិយសាវ័កនោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅដោយសេចក្តីប្រមាទមែនឬ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ សោតាបត្តិយង្គទាំង ៤ មិនមានដល់អរិយសាវ័កណាសព្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួងទេ តថាគតក៏ហៅបុគ្គលនោះថាជាខាងក្រៅតាំងនៅក្នុងប៉ែករបស់បុថុជ្ជន ។ ម្នាលនន្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសាវ័ក ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង យ៉ាងណា អ្នកចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អ តថាគតនឹងសម្តែងប្រាប់ ។ នន្ទិយសក្កៈទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា

[៣០២] ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័ក ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រមាទនៅជាប្រក្រតី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ព្រោះហេតុដូច្នេះឯង ។ អរិយសាវ័កនោះនៅត្រេកអរត្រឹមតែសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ហើយ

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ

ន ឧត្តរឹ វាយមតិ ទិវា បវិវេកាយ រត្តិយា បដិសល្លានាយ ។ តស្ស ឯវំ បមត្តស្ស វិហរតោ បាមុជ្ជំ ន ហោតិ បាមុជ្ជេ អសតិ បីតិ ន ហោតិ បីតិយា អសតិ បស្សទ្ធិ ន ហោតិ បស្សទ្ធិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហរតិ ទុក្ខិនោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ អសមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា ន បាតុភវន្តិ ។ ធម្មានំ អបាតុភាវា បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បុន ចបរំ នន្ទិយ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ សោ តេហិ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សន្តុដ្ឋោ ន ឧត្តរឹ វាយមតិ ទិវា បវិវេកាយ រត្តិយា បដិសល្លានាយ ។ តស្ស ឯវំ បមត្តស្ស វិហរតោ បាមុជ្ជំ ន ហោតិ

មិនខំប្រឹងដើម្បីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញអំពីអារម្មណ៍ ហើយសម្ងំនៅ ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលអរិយសាវ័កនោះ មានសេចក្ដីប្រមាទយ៉ាងនេះហើយ បាមោជ្ជៈក៏មិនមាន កាលបើបាមោជ្ជៈ មិនមាន បីតិក៏មិនមាន កាលបើបីតិមិនមាន បស្សទ្ធិក៏មិនមាន កាលបើ បស្សទ្ធិមិនមាន រមែងនៅជាទុក្ខ ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្ដីទុក្ខ រមែងមិនតម្កល់មាំ កាលបើចិត្តមិនតម្កល់មាំ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនកើត ប្រាកដបានឡើយ ។ អរិយសាវ័កនោះ ក៏រាប់ថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្ដី ប្រមាទ ព្រោះធម៌ទាំងឡាយមិនកើតប្រាកដ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវ័កនោះ នៅសន្ដោសត្រឹមតែ អរិយកន្តសីលនោះ ហើយមិនខំប្រឹងដើម្បីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បី ចៀសចេញអំពីអារម្មណ៍ ហើយសម្ងំនៅ ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលបើអរិយសាវ័កនោះនៅប្រហែសយ៉ាងនេះហើយ បាមោជ្ជៈក៏មិនមាន

បាមុជ្ជេ អសតិ បីតិ ន ហោតិ បីតិយា អសតិ បស្សទ្ធិ ន ហោតិ បស្សទ្ធិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហរតិ ទុក្ខិនោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ អសមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា ន បាតុភវន្តិ ។ ធម្មានំ អបាតុភាវា បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ ឯវំ ខោ នន្ទិយ អរិយសាវកោ បមាទវិហារី ហោតិ ។

[៣០៣] កថញ្ច នន្ទិយ អរិយសាវកោ អប្បមាទវិហារី ហោតិ ។ ឥធ នន្ទិយ អរិយ-សាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ សោ តេន ពុទ្ធេ អវេច្ច-ប្បសាទេន អសន្តុដ្ឋោ ឧត្តរឹ វាយមតិ ទិវា បវិវេកាយ រត្តិយា បដិសល្លានាយ ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស វិហរតោ បាមុជ្ជំ ជាយតិ

កាលបើបាមោជ្ជៈមិនមាន បីតិក៏មិនមាន កាលបើបីតិមិនមាន បស្សទ្ធិក៏មិនមាន កាលបើបស្សទ្ធិមិនមាន រមែងនៅជាទុក្ខ ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកមានទុក្ខតែងមិនតម្កល់នៅមាំ កាលបើចិត្តមិនបានតាំងនៅមាំ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនកើតឡើងប្រាកដ ។ អរិយសាវ័កនោះ ក៏រាប់ថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែស ព្រោះធម៌ទាំងឡាយមិនកើតប្រាកដ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែសយ៉ាងនេះឯង ។

[៣០៣] ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីមិនប្រហែសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានបុញ្ញសិរី ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ អរិយសាវ័កនោះមិននៅសន្តោសត្រឹមតែសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះឡើយ ខំប្រឹងព្យាយាមដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញអំពីអារម្មណ៍ហើយសម្ងំនៅ ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលបើអរិយសាវ័កនោះនៅមិនប្រហែសធ្វេសយ៉ាងនេះ បាមោជ្ជៈតែងកើតឡើង

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ

បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា បាតុភវន្តិ ។ ធម្មានំ បាតុភាវា អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។ បុន ចបរំ នន្ទិយ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ សោ តេហិ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ អសន្តុដ្ឋោ ឧត្តរឹ វាយមតិ ទិវា បវិវេកាយ រត្តិយា បដិសល្លានាយ ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស វិហរតោ បាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា បាតុភវន្តិ ។

កាលបើបុគ្គលមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាយរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិរមែងស្ងប់ បុគ្គលមានកាយស្ងប់ រមែងទទួលសុខ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែលមានសុខក៏តាំងនៅមាំ កាលបើចិត្តតាំងនៅមាំហើយ ធម៌ទាំងឡាយតែងកើតឡើងប្រាកដបាន ។ អរិយសាវ័កនោះក៏រាប់ថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្ដីមិនប្រហែស ព្រោះធម៌ទាំងឡាយកើតឡើងប្រាកដ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវ័កនោះ មិននៅសន្ដោសត្រឹមតែអរិយកន្តសីលនោះឡើយ ខំប្រឹងដើម្បីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញអំពីអារម្មណ៍ហើយសម្ងំនៅ ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលអរិយ-សាវ័កនោះនៅមិនប្រហែសយ៉ាងនេះហើយ បាមោជ្ជៈរមែងកើតឡើង កាលអរិយសាវ័កមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិរមែងកើតឡើង កាយរបស់អរិយសាវ័កដែលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ រមែងស្ងប់រម្ងាប់ អរិយសាវ័កមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ រមែងទទួលសុខ ចិត្តរបស់អ្នកមានសុខ រមែងតម្កល់នៅមាំ កាលបើចិត្តតម្កល់នៅមាំ ធម៌ទាំងឡាយតែងកើតប្រាកដ ។

ជម្មានំ ចាតុការា អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។ ឯវំ ខោ នន្ទិយ អរិយសាវកោ អប្បមាទវិហារី ហោតីតិ ។

បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អភិសន្ទេន[១] តយោ វុត្តា
ទ្វេ ទេវបទានិ ច
សភាគតំ មហានាមោ
វាសី[២] កាឡិ ច នន្ទិយាតិ ។

១ ឱ. ម. អភិសន្ទា ។ ២ ឱ. វស្សំ ។

អរិយសាវ័កនោះ ក៏រាប់ថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្ដីមិនប្រហែស ព្រោះធម៌ទាំងឡាយកើតប្រាកដ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័ក ជាអ្នកនៅដោយសេចក្ដីមិនប្រហែសយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គនោះគឺ

សម្ដែងអំពីស្ទឹងគឺបុណ្យ ៣ សូត្រ ទេវបទ ២ សូត្រ ទេវតាទៅកាន់សភា ១ សូត្រ មហានាម ១ សូត្រ ឧបមាដោយទឹកភ្លៀង ១ សូត្រ កាឡិគោធាសាកិយានី ១ សូត្រ នន្ទិយសក្កៈ ១ សូត្រ ។

សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ បញ្ចមោ

[៣០៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុស-
លាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។
សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ
បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវ-
កោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ
សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។
សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញា-
ភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា
សុខស្សាហារា ។

សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៥

[៣០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៤ នេះឯងស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[៣០៥] ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ បុញ្ញាភិសន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោតិ អថខោ អសង្ខេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។

[៣០៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ ន សុករំ ឧទកស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសតានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសហស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសតសហស្សានិ ឥតិ វាតិ អថខោ អសង្ខេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាឧទកក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥមេហិ ចតូហិ បុញ្ញាភិសន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោតិ

[៣០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយគ្នាន់គ្នេរប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះឯងថា ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខមានប្រ-មាណប៉ុណ្ណេះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យដ៏ធំ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើត (ប៉ុណ្ណោះ) ឯង ។

[៣០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នាន់គ្នេរប្រមាណទឹកក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកប៉ុណ្ណេះអាឡ្ហក:[១] ឬទឹកប៉ុណ្ណេះរយអាឡ្ហក: ឬទឹកប៉ុណ្ណេះពាន់អាឡ្ហក: ឬថាទឹកប៉ុណ្ណេះសែនអាឡ្ហក:ដូច្នេះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរទឹកធំ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នាន់គ្នេរប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះថា ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ

១ រង្វាល់ក្នុងដែនមគធ:ដូច្នេះ គឺ៤ ក្តាប់ជា ១ កម្សង់ ៤ កម្សង់ជា ១ នាឡិតូច ៤ នាឡិតូចជា ១ អាឡ្ហក: ៤ អាឡ្ហក: ជា១ ទោណ: ៤ ទោណ:ជា ១ មានិកា ៤ មានិកាជា ១ ខារី ២០ ខារីជា១ វាហ:គឺ ១ រទេះ ។ (មង្គលត្ថទីបនី ក្នុងទានកថា) ។

អថខោ អសង្ខេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា

[៣០៧] មហោទធឹ អបរិមិតំ មហាសរំ
ពហុភេរវំ រតនគណានមាលយំ
នជ្ជោ យថា នរគណសង្ឃសេវិតា
បុថូ សវន្តី ឧបយន្តិ សាគរំ ។
ឯវំ នរំ អន្នទានវត្ថទំ
សេយ្យានិសជ្ជត្ថរណស្ស ទាយកំ
បុញ្ញស្ស ធារា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ
នជ្ជោ យថា វារិវហាវ សាគរន្តិ ។

[៣០៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។

មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះដូច្នេះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យធំ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើត ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់គាថាពន្ធនេះថា

[៣០៧] ស្ទឹងទាំងឡាយដែលពួកជនត្រូវការគ្រប់តែស្ទឹង
សឹងហូរតម្រង់ទៅសាគរ ជាកន្លែងដក់ទឹកដ៏ធំ ប្រមាណមិន
បាន ជាស្រះធំ ជាទីស្ញប់ស្ញែងខ្លាំងពន្លឹក ដែលជាកន្លែង
កើតគំនរកែវទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ។ ធារបុណ្យ
ទាំងឡាយ តែងហូរទៅរកជនជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឲ្យនូវ
បាយទឹកនិងសំពត់ ជាអ្នកឲ្យទីដេក ទីអង្គុយនិងគ្រឿង
កម្រាល ដូចជាផ្លូវទឹកហូរទៅរកសាគរ យ៉ាងនោះឯង ។

[៣០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះ-ភាគ ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ១ ។

២០១

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសតិ មុត្តចាគោ បយតបាណី វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។

[៣០៩] ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ បុញ្ញាភិសន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោតិ អថខោ អសង្ខេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ (អរិយសាវ័កនោះ) ប្រាសចាកមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាគៈរួចស្រឡះហើយ មានបាតដៃលាងចាំឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលះបង់ ជាអ្នកគួរគេសូមបាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនិងការចែករំលែក ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[៣០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នាន់គ្នេរប្រមាណបុណ្យរបស់ព្រះអរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះឯងថា ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យធំ រាប់មិនបាន ប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង ។

[៣១០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យត្ថិមា មហានទិយោ សំសន្ទន្តិ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីទំ ។ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី តត្ថ ន សុករំ ឧទកស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសតានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសហស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ ឧទកាឡ្ហកសតសហស្សានិ ឥតិ វាតិ អថខោ អសង្ខ្យេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាឧទកក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥមេហិ ចតូហិ បុញ្ញាភិសន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោតិ អថខោ អសង្ខ្យេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា

សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៥

[៣១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេទាំងអម្បាលនេះ តែងហូរទៅរាចពេញក្នុងទីណា ។ ទន្លេទាំងអម្បាលនោះឈ្មោះអ្វីខ្លះ ។ គឺទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នាន់គ្នេរប្រមាណទឹកក្នុងទីនោះថា ទឹកប៉ុណ្ណេះអាឡ្ហកៈក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះរយអាឡ្ហកៈក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះពាន់អាឡ្ហកៈក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះសែនអាឡ្ហកៈក្តី បានត្រឹមតែរាប់ថាគំនរទឹកដ៏ធំ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នាន់គ្នេរប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះថា ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យធំ រាប់មិនបាន ប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់គាថាពន្ធនេះថា

[៣១១] មហោទធឹ អបរិមិតំ មហាសរំ
ពហុភេរវំ រតនគណានមាលយំ
នជ្ជោ យថា នរគណសង្ឃសេវិតា
បុថូសវន្តី ឧបយន្តិ សាគរំ ។
ឯវំ នរំ អន្នបានវត្ថទទំ
សេយ្យានិសជ្ជត្ថរណស្ស ទាយកំ
បុញ្ញស្ស ធារា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ
នជ្ជោ យថា វារិវហាវ សាគរន្តិ ។

[៣១២] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលា-ភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា-គតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ បឋមោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។

[៣១០] ស្ទឹងទាំងឡាយ ដែលពួកជនត្រូវការ គ្រប់តែស្ទឹង សឹងហូរតម្រង់ទៅកាន់សាគរ ដែលជាទីដក់ទឹកដ៏ធំប្រមាណមិនបាន ជាស្រះធំ ជាទីស្ងប់ស្ងែងខ្លាំងពន្ធឹកដែលជាកន្លែងកើតគំនរកែវទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ។ ធារបុណ្យទាំងឡាយ តែងហូរទៅរកជនជាបណ្ឌិត អ្នកឲ្យបាយទឹកនិងសំពត់ ឲ្យទីដេក ទីអង្គុយនិងគ្រឿងកម្រាល ដូចជាផ្លូវទឹកទាំងឡាយហូរទៅកាន់សាគរយ៉ាងនោះឯង ។

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក (ប្រកបដោយសេចក្តី

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ធម្ម ។ សង្ឃេ ។ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្ទា កុសលាភិសន្ទា សុខស្សាហារា ។

[៣១៣] ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ បុញ្ញាភិសន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្នាគតស្ស អរិយសាវកស្ស ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុខស្សាហារោតិ អថខោ អសង្ខ្យេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញក្ខន្ធោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា

[៣១៤] យោ បុញ្ញកាមោ កុសលេ បតិដ្ឋិតោ
ភាវេតិ មគ្គំ អមតស្ស បត្តិយា
សោ ធម្មសារាធិគមោ ខយេ រតោ
ន វេធតិ មច្ចុរាជាគមស្មិន្តិ[១] ។

១ ឱ. មច្ចុរាជគមិស្សតីតិ ។ ម. មច្ចុរាជកម្បិស្មិន្តិ ។

ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីចម្រើន វិនាស ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរមោះមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[៣១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងកាញ់គ្នេរប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសលទាំង ៤ នេះឯងថា ស្ទឹងគឺបុណ្យ ស្ទឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យដ៏ធំពុំអាចរាប់បាន ប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់គាថាពន្ធនេះថា

[៣១៤] អ្នកណាប្រាថ្នាបុណ្យ បានតាំងស៊ប់ក្នុង
កុសលហើយចម្រើនអរហត្តមគ្គដើម្បីឲ្យដល់អមតមហានិព្វាន
អ្នកនោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវខ្លឹមធម៌គឺអរិយផល ត្រេកអរ
ក្នុងការអស់កិលេស មិនញាប់ញ័រក្នុងការមកនៃមច្ចុរាជ ។

[៣១៥] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ មហាយសោតិ វុច្ចតិ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ មហាយសោតិ វុច្ចតីតិ ។

[៣១៦] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ មហាយសោតិ វុច្ចតិ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។

[៣១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ តថាគតពោលថា អ្នកស្ដុកស្ដម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានយសធំ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ដានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគជ័យ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង តថាគតពោលថា អ្នកស្ដុកស្ដម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានយសធំ ។

[៣១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ តថាគតពោលថា អ្នកស្ដុកស្ដម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានយសធំ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ដានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគជ័យ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។

សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ មហាយសោតិ វុច្ចតីតិ ។

[៣១៧] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង តថាគតពោលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានយសធំ ។

[៣១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងសម្រេចស្រោតៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[៣១៨] កាបិលវត្ថុនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ នន្ទិយំ សក្កំ ភគវា ឯតទវោច ចតូហិ ខោ នន្ទិយ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ នន្ទិយ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ នន្ទិយ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[៣១៩] កាបិលវត្ថុនិទានំ ។ (ឧបសង្កមនំ កាតព្វំ) ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ភទ្ទិយំ សក្កំ ភគវា ឯតទវោច ចតូហិ ខោ ភទ្ទិយ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ

[៣១៨] កបិលវត្ថុនិទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់នឹងនន្ទិយសក្កៈដែលគង់ក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលនន្ទិយៈ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[៣១៩] កបិលវត្ថុនិទាន ។ (ត្រូវសម្តែងការចូលគាល់ផងចុះ) ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភទ្ទិយសក្កៈ ដែលគង់ក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលភទ្ទិយៈ អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងសម្រេចស្រោតៈ

អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សី-លេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[៣២០] កបិលវត្ថុនិទានំ ។ (ឧបសង្កមនំ កាតព្វំ) ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ មហានាមំ សក្កំ ភគវា ឯតទវោច ចតូហិ ខោ មហានាម ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរា-យណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ មហានាម អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគ-តោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។

មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភទ្ទិយៈ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភទ្ទិយៈ អរិយសាវ័កដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះ រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[៣២០] កបិលវត្ថុនិទាន ។ (ត្រូវសម្តែងការចូលគាល់ផងចុះ) ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងមហានាមសក្កៈ ដែលគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលមហានាម អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងបានសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។

សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ មហានាម ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នា-គតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិ-បាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[៣២១] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ សោតាបត្តិយង្គានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ សប្បុរិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានីតិ ។

សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អភិសន្ទេន តយោ វុត្តា
ទុវេ មហទ្ធនេន ច
ភិក្ខុ នន្ទិយភទ្ទិយំ
មហានាមង្គេន តេ ទសាតិ ។

ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលមហានាម អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះឯង រមែងបានសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[៣២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោតាបត្តិយង្គនេះមាន ៤ ។ សោតាបត្តិយង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១ ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងសោតាបត្តិយង្គ ៤ ។

ចប់ សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃសគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គនោះគឺ

សម្តែងអំពីស្ទឹងគឺបុណ្យ ៣ សូត្រ អំពីសោតាបន្នបុគ្គលមានទ្រព្យច្រើន ២ សូត្រ ចំពោះភិក្ខុ ១ សូត្រ នន្ទិយសក្កៈ ១ សូត្រ ភទ្ទិយសក្កៈ ១ សូត្រ មហានាម ១ សូត្រ គម្រប់ ១០ នឹងសោតាបត្តិយង្គ ។

សប្បញ្ញវគ្គោ ឆដ្ឋោ

[៣២២] ចតូហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ ។ កតមេហិ ចតូហិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ ឥទមវោច ភគវា

សប្បញ្ញវគ្គ ទី ៦

[៣២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ដានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង រមែងសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់គាថាពន្ធនេះថា

[៣២៣] យស្ស សទ្ធា តថាគតេ
អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា
សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ
អរិយកន្តំ បសំសិតំ ។
សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថិ
ឧជុភូតញ្ច ទស្សនំ
អទឡិទ្ទោតិ តំ អាហុ
អមោឃន្តស្ស ជីវិតំ ។
តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច
បសាទំ ធម្មទស្សនំ
អនុយុញ្ជេថ មេធាវី
សរំ ពុទ្ធានសាសនន្តិ ។

[៣២៤] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វុត្ថោ កបិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។

[៣២៣] សទ្ធារបស់អ្នកណាមិនញាប់ញ័រ បានតម្កល់មាំក្នុងព្រះតថាគតផង កល្យាណសីលរបស់អ្នកណា ជាសីលដែលព្រះអរិយៈត្រេកអរសរសើរហើយផង ។ សេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃផង សេចក្តីឃើញត្រង់ផង មានដល់អ្នកណា បណ្ឌិតទាំងឡាយ ហៅអ្នកនោះថា មិនទាល់ក្រ ជីវិតរបស់អ្នកនោះ មិនសោះសូន្យទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលបើអ្នកប្រាជ្ញ រលឹកឃើញពុទ្ធសាសនា គប្បីប្រកបនូវសទ្ធាផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង ការឃើញធម៌ផង ។

[៣២៤] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបនៅចាំវស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថីរួចហើយបានទៅដល់ក្រុងកបិលព័ស្តុដោយកិច្ចអ្វីមួយ ។

អស្សោសុំ ខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា អញ្ញតរោ កិរ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វុត្ថោ កបិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោតិ ។ អថខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ

[៣២៨] កច្ចិ ភន្តេ ភគវា អរោគោ ចេវ ពលវា ចាតិ ។ អរោគោ ចេវ អាវុសោ ភគវា ពលវា ចាតិ ។ កច្ចិ បន ភន្តេ សារីបុត្តមោគ្គល្លានា អរោគា ចេវ ពលវន្តោ ចាតិ ។ សារីបុត្តមោគ្គល្លានាបិ ខោ អាវុសោ អរោគា ចេវ ពលវន្តោ ចាតិ ។ កច្ចិ បន ភន្តេ ភិក្ខុសង្ឃោ អរោគោ ច ពលវា ចាតិ ។ ភិក្ខុ-សង្ឃោបិ ខោ អាវុសោ អរោគោ ច ពលវា ចាតិ ។ អត្ថិ បន តេ ភន្តេ កិញ្ចិ ឥមិនា អន្តរវស្សេន ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតន្តិ ។

ពួកសក្យនៅក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុបានឮដំណឹងថា ឮថា ភិក្ខុមួយរូបនៅចាំវស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថីរួចហើយមកដល់ក្រុងកបិលព័ស្តុ ។ គ្រានោះឯងពួកសក្យនៅក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុនោះ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំភិក្ខុនោះហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកសក្យនៅក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា

[៣២៥] បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានព្រះរោគទាំងមានព្រះកាយពលឬទេ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានព្រះរោគទាំងមានព្រះកាយពលដែរ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តនិងព្រះមោគ្គល្លាន មិនមានរោគទាំងមានកម្លាំងដែរឬ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះសារីបុត្តនិងព្រះមោគ្គល្លានលោកមិនមានរោគទាំងមានកម្លាំងដែរ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃមិនមានរោគទាំងមានកម្លាំងដែរឬ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃមិនមានរោគទាំងមានកម្លាំងដែរ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ក្នុងចន្លោះវស្សានេះ តើលោកបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលកិច្ចការអ្វីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។

២១៣

សម្មុខា មេ តំ អាវុសោ ភគវតោ សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ អប្បកា តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ យេ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា ភិក្ខូ យេ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោ-ជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា អស្មា លោកាតិ ។ អបរំបិ ខោ មេ អាវុសោ ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ អប្បកា តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ យេ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វា-យិនោ អនាវត្តិធម្មា អស្មា លោកា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា ភិក្ខូ យេ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិ-ទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តីតិ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អាត្មាបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្រ្ត បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្តព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុដែលបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពួកភិក្ខុនោះ មានប្រមាណតិចទេ មានតែពួកភិក្ខុដែលធ្វើសំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ឲ្យអស់រលីង ជាឱបបាតិកៈបរិនិព្វាន ក្នុងទីនោះ ទៀងតែមិនត្រឡប់មកអំពីលោកនោះ ពួកភិក្ខុនុ៎ះឯងទើបមានច្រើនជាង ។ ម្នាលអាវុសោ អាត្មាបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្រ្តព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្តនូវព្រះពុទ្ធដីកាដទៃទៀតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ឲ្យអស់រលីង ជាឱបបាតិកៈ បរិនិព្វានក្នុងទីនោះទៀងតែមិនត្រឡប់អំពីលោកនោះ ពួកនោះមានប្រមាណតិច មានតែពួកភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យអស់ត្រឹមតែសញ្ញោជនៈ ៣ ជាសកទាគាមី ព្រោះធ្វើរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើងនឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ពួកភិក្ខុនោះឯងទើបមានច្រើនជាង ។

អបរំបិ ខោ មេ អាវុសោ ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ អប្បកា តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ យេ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា ភិក្ខូ យេ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

[៣២៦] ឯកំ សមយំ ភគវា ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ ធម្មទិន្នោ ឧបាសកោ បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ សទ្ធឹ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ធម្មទិន្នោ ឧបាសកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឱវទតុ នោ ភន្តេ ភគវា អនុសាសតុ នោ ភន្តេ ភគវា យំ អម្ហាកំ អស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

សប្បញ្ញវគ្គទី ៦

ម្នាលអាវុសោ អាត្មាបានស្តាប់ធម៌ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រនូវព្រះពុទ្ធដីកាដទៃទៀតថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យអស់ត្រឹមសញ្ញោជនៈ ៣ ជាសកទាគាមី ព្រោះធ្វើរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើងនឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ពួកភិក្ខុទាំងនុ៎ះមានប្រមាណតិច មានតែពួកភិក្ខុដែលសម្រេចសោតៈ ព្រោះអស់សញ្ញោជនៈ ៣ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ពួកភិក្ខុនោះឯងទើបមានច្រើនជាង ។

[៣២៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងឥសិ-បតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះឯង ឧបាសកឈ្មោះធម្មទិន្នព្រមដោយពួកឧបាសក ៥០០ នាក់ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះធម្មទិន្នឧបាសកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគទូន្មានពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ប្រៀនប្រដៅពួកខ្ញុំព្រះអង្គនូវធម៌ ដែលឲ្យបានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់យើងខ្ញុំ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

តស្មាតិហ ភោ[១] ធម្មទិន្ន ឯវំ សិក្ខិតព្វំ យេ តេ សុត្តន្តា តថាគតភាសិតា គម្ភីរា គម្ភីរត្ថា លោកុត្តរា សុញ្ញតប្បដិសំយុត្តា តេ កាលេន កាលំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សាមាតិ ។ ឯវញ្ហិ ភោ[២] ធម្មទិន្ន សិក្ខិតព្វន្តិ ។

[៣៦៧] ន ខោ នេតំ ភន្តេ សុករំ អម្ហេហិ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តេហិ កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តេហិ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារយន្តេហិ ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេហិ យេ[៣] សុត្តន្តា តថាគតភាសិតា គម្ភីរា គម្ភីរត្ថា លោកុត្តរា សុញ្ញតប្បដិសំយុត្តា តេ កាលេន កាលំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុំ តេសន្នោ ភន្តេ ភគវា អម្ហាកំ បញ្ចសុ សិក្ខាបទេសុ ឋិតានំ ឧត្តរី ធម្មំ ទេសេតូតិ ។ តស្មាតិហ ភោ ធម្មទិន្ន ឯវំ សិក្ខិតព្វំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ភវិស្សាម ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។

---

១ ម. តស្មាតិហ តេ ។ ២ តេ ។ ៣ ឱ. ម. យេ តេ ។

ម្នាលធម្មទិន្ន ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា សូត្រណាដែលតថាគតសម្តែងហើយ ជាសូត្រមានធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺនូវប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាកលោក ប្រកបដោយធម៌ដ៏សូន្យចាកកិលេស យើងនឹងបាន (ស្តាប់) សូត្រទាំងនោះតាមកាលដ៏គួរ ។ ម្នាលធម្មទិន្ន ពួកអ្នក ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

[៣២៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅគ្រប់គ្រងទីដេកដែលចង្អៀតដោយកូន នៅស្អិតស្អាងខ្លឹមចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសីទ្រទ្រង់កម្រងផ្កានិងគ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាប និងត្រេកអរទទួលយកនូវមាសប្រាក់ មិនងាយនឹងបានប្រតិបត្តិពួកសូត្រដែលព្រះតថាគតសម្តែងហើយ ជាសូត្រមានធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺនូវប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាកលោក ប្រកបដោយធម៌ដ៏សូន្យចាកកិលេស តាមកាលដ៏គួរនុ៎ះបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ពួកយើងខ្ញុំដែលតាំងនៅក្នុងសិក្ខាបទ ៥ នោះឲ្យក្រៃលែងទៅទៀត ។ ម្នាលធម្មទិន្ន ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។

ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា ភវិស្សាម អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហីតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ធម្មទិន្ន សិក្ខិតព្វន្តិ ។ យានិមានិ ភន្តេ ភគវតា ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានិ ទេសិតានិ សំវិជ្ជន្តិ[១] តេ ធម្មា អម្ហេសុ មយំ ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាម ។ មយញ្ហិ ភន្តេ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា ភវិស្សាម អខណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហីតិ ។ លាភា វោ ធម្មទិន្ន សុលទ្ធំ វោ ធម្មទិន្ន សោតាបត្តិផលំ ធម្មទិន្ន តុម្ហេហិ ព្យាកតន្តិ ។

[៣២៨] ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ អស្សោសិ ខោ មហានាមោ សក្កោ

១ ឱ. ម. សំវិជ្ជន្តេ ។

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីល មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលធម្មទិន្ន អ្នកទាំង-ឡាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយង្គ ទាំង ៤ នេះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះមាន ក្នុងពួកយើងខ្ញុំផង ពួកយើងខ្ញុំនឹងឃើញច្បាស់ ក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ពួកយើងខ្ញុំប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាមិន ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ដានៃ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ពួកយើងខ្ញុំប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលធម្មទិន្ន ជាលាភរបស់ពួកអ្នកហើយ ម្នាលធម្មទិន្ន ពួកអ្នកឈ្មោះថាបានល្អហើយ ម្នាលធម្មទិន្ន ព្រោះពួកអ្នកបានធ្វើឲ្យច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលហើយ ។

[៣២៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោ-ធារាម ទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុក្នុងដែនសក្កៈ ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបនាំគ្នាដេរចីវរថ្វាយព្រះមានព្រះភាគដោយគិតថា ព្រះដ៏ មានព្រះភាគមានចីវរសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្ដេចទៅកាន់ចារិកដោយ កាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃខែ ៣ ។ មហានាមសក្កៈបានឮដំណឹងថា

សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ អថខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុតម្មេតំ ភន្តេ សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ ន ខោ នេតំ ភន្តេ ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ សប្បញ្ញេន ឧបាសកេន សប្បញ្ញោ ឧបាសកោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ឱវទិតព្វោតិ ។

[៣២៩] សប្បញ្ញេន មហានាម ឧបាសកេន សប្បញ្ញោ ឧបាសកោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ចតូហិ អស្សាសនីយេហិ ធម្មេហិ អស្សាសេតព្វោ អស្សាសតាយស្មា អត្ថាយស្មតោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទោ

ឮថាពួកភិក្ខុច្រើនរូបដេរចីវរថ្វាយព្រះមានព្រះភាគដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានចីវរសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចទៅកាន់ចារិកដោយកាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃខែ ៣ ។ លំដាប់នោះ មហានាមសក្កៈក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគរួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមហានាមសក្កៈ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឮដំណឹងនេះថា ឮថា ពួកភិក្ខុច្រើនរូបដេរចីវរថ្វាយព្រះមានព្រះភាគដោយគិតថា ព្រះមានព្រះភាគមានចីវរសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចទៅកាន់ចារិកដោយកាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃខែ ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់បានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ មិនទាន់បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រយ៉ាងនេះថា ឧបាសក ប្រកបដោយប្រាជ្ញា (សម្រេចស្រោតៈ) ដែលមានអាពាធ ដល់នូវទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែឧបាសកដែលប្រកបដោយប្រាជ្ញាទូន្មានគ្នា ។

[៣២៩] ម្នាលមហានាម ឧបាសក ដែលប្រកបដោយប្រាជ្ញា មានអាពាធ ដល់នូវទុក្ខវេទនា ឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែឧបាសកប្រកបដោយប្រាជ្ញា លួងលោមដោយធម៌ ដែលគួរលួងលោម ៤ យ៉ាងថា អ្នកមានអាយុ ចូរដកដង្ហើមឲ្យស្រួលចុះ ព្រោះអ្នកមានអាយុ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា

ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អស្សាសតាយស្មា អត្ថាយស្មតោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តានិ សីលានិ អខណ្ឌានិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានីតិ ។

[៣៣០] សប្បញ្ញេន មហានាម ឧបាសកេន សប្បញ្ញោ ឧបាសកោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហ-គិលានោ ឥមេហិ ចតូហិ អស្សាសនីយេហិ ធម្មេហិ អស្សាសេតព្វោ ឯវមស្ស វចនីយោ អត្ថាយស្មតោ មាតាបិតូសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ អត្ថិ មេ មាតាបិតូសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ អាយស្មា ខោ មារិសោ មរណធម្មោ សចេ-ចាយស្មា មាតាបិតូសុ អបេក្ខំ ករិស្សតិ មរិស្សតេវ នោ ចេចាយស្មា មាតាបិតូសុ អបេក្ខំ ករិស្សតិ មរិស្សតេវ សាធាយស្មា យា តេ មាតាបិតូសុ អបេក្ខា តំ បជហាតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ យា មេ មាតាបិតូសុ អបេក្ខា សា បហីនាតិ ។

ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិង មនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ អ្នកមានអាយុ ចូរដកដង្ហើមឲ្យស្រួលចុះ ព្រោះអ្នកមានអាយុ (មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[៣៣០] ម្នាលមហានាម ឧបាសក ប្រកបដោយប្រាជ្ញា មានអាពាធ ដល់នូវទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់ ដែលឧបាសកប្រកបដោយប្រាជ្ញាទូន្មានដោយធម៌ ដែលគួរល្ហួងលោមទាំង ៤ នេះហើយ ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យមាតាបិតាឬ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យមាតាបិតាដែរ ។ ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុជាប់ជំពាក់ដោយសេចក្តីស្លាប់ ទៀងតែនឹងស្លាប់ ប្រសិនបើអ្នកមានអាយុនៅជាប់អាឡោះអាល័យនឹងមាតាបិតា អ្នកមានអាយុគង់តែនឹងស្លាប់ បើទុកជាអ្នកមានអាយុមិនអាឡោះអាល័យនឹងមាតាបិតា អ្នកមានអាយុគង់តែនឹងស្លាប់ដែរ សូមឲ្យអ្នកមានអាយុលះបង់សេចក្តីអាឡោះអាល័យរបស់អ្នកក្នុងមាតាបិតានោះចេញ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំលះបង់សេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងមាតាបិតានោះរួចហើយ ។

[៣៣១] សោ ឯវមស្ស វចនីយោ អត្ថិ បនា-
យស្មតោ បុត្តទារេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ចេ ឯវំ
វទេយ្យ អត្ថិ មេ បុត្តទារេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ
ឯវមស្ស វចនីយោ អាយស្មា ខោ មារិសោ មរណ-
ធម្មោ សចេបាយស្មា បុត្តទារេសុ អបេក្ខំ ការិស្សតិ
មរិស្សតេវ នោ ចេបាយស្មា បុត្តទារេសុ អបេក្ខំ
ការិស្សតិ មរិស្សតេវ សាធាយស្មា យា តេ បុត្ត-
ទារេសុ អបេក្ខា តំ បជហាតិ ។ សោ ចេ ឯវំ
វទេយ្យ យា មេ បុត្តទារេសុ អបេក្ខា សា បហី-
នាតិ ។

[៣៣២] សោ ឯវមស្ស វចនីយោ អត្ថិ បនា-
យស្មតោ មានុសកេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អបេ-
ក្ខាតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ អត្ថិ មេ មានុសកេសុ
បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ឯវមស្ស
វចនីយោ មានុសកេហិ ខោ អាវុសោ កាមេហិ
ទិព្វា កាមា អភិក្កន្តតរា ច បណីតតរា ច

[៣៣១] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយាដែរឬ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយាដែរ ។ ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុជាប់ជំពាក់នឹងសេចក្តីស្លាប់ហើយទៀងតែនឹងស្លាប់ បើទុកជាអ្នកមានអាយុនៅមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយា អ្នកមានអាយុគង់តែនឹងស្លាប់ បើអ្នកមានអាយុមិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយា អ្នកដ៏មានអាយុគង់តែនឹងស្លាប់ សូមអ្នកមានអាយុលះសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយារបស់អ្នកនោះចេញ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថាខ្ញុំបានលះសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងបុត្តនិងភរិយានោះចេញហើយ ។

[៣៣២] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងកាមគុណទាំង ៥ ជារបស់មនុស្សដែរឬ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងកាមគុណទាំង ៥ ជារបស់មនុស្សដែរ ។ ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កាមជាទិព្យជារបស់រុងរឿងផង ឧត្តមផង ជាងកាមទាំងឡាយ ជារបស់មនុស្ស

សាធាយស្មា មានុសកេហិ កាមេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ មានុសកេហិ មេ កាមេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចិតន្តិ ។

[៣៣៣] សោ ឯវមស្ស វចនីយោ ចាតុម្មហា-រាជិកេហិ ខោ អាវុសោ ទេវេហិ តាវត្តឹសា ទេវា អភិក្កន្តតរា ច បណីតតរា ច សាធាយស្មា ចាតុ-ម្មហារាជិកេហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា តាវត្តឹ-សេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ចាតុម្មហារាជិកេហិ មេ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ តាវត្តឹសេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចិតន្តិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ តាវត្តឹសេហិ ខោ អាវុសោ ទេវេហិ យាមា ទេវា ។ តុសិតា ទេវា ។ និម្មានរតី ទេវា ។ បរនិម្មិតវសវត្តិនោ ទេវា ។

សប្បុញ្ញវគ្គទី ៦

សូមអ្នកមានអាយុធ្វើចិត្តឲ្យផុតចាកកាមជារបស់មនុស្សចេញ ហើយចូរតម្កល់ចិត្តក្នុងពួកទេវតាស្ថានចាតុម្មហារាជិកចុះ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់ខ្ញុំផុតស្រឡះចាកកាមជារបស់មនុស្សហើយ ខ្ញុំបានតម្កល់ចិត្តទុកក្នុងពួកទេវតាជាន់ចាតុម្មហារាជិកហើយ ។

[៣៣៣] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ពួកតាវត្តិង្សទេវតារុងរឿងជាង ឧត្តមជាងពួកចាតុម្មហារាជិកទេវតា សូមអ្នកមានអាយុ ដកចិត្តអំពីពួកចាតុម្មហារាជិកទេវតាចេញ ហើយតម្កល់ចិត្តក្នុងពួកតាវត្តិង្សទេវតាចុះ ។ បើឧបាសកនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តខ្ញុំបានដកផុតអំពីពួកចាតុម្មហារាជិកទេវតាហើយ ខ្ញុំបានតម្កល់ចិត្តទុកក្នុងពួកតាវត្តិង្សទេវតាហើយ ។ ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ពួកយាមទេវតារុងរឿងជាងពួកតាវត្តិង្សទេវតា ។ ពួកតុសិតទេវតា ។ ពួកនិម្មានរតីទេវតា ។ ពួកបរនិម្មិតវសវត្តីទេវតា ។

បរនិម្មិតវសវត្តីហិ ខោ អាវុសោ ទេវេហិ ព្រហ្មលោកោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ច សាធាយស្មា បរនិម្មិតវសវត្តីហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ព្រហ្ម-លោកេ ចិត្តំ អធិមោចេហីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ បរនិម្មិតវសវត្តីហិ មេ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ព្រហ្មលោកេ ចិត្តំ អធិមោចិតន្តិ ។

[៣៣៤] សោ ឯវមស្ស វចនីយោ ព្រហ្មលោកោបិ ខោ អាវុសោ អនិច្ចោ អទ្ធុវោ សក្កាយបរិយាបន្នោ សាធាយស្មា ព្រហ្មលោកា ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា សក្កាយ-និរោធេ ចិត្តំ ឧបសំហរាតិ[១] ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ព្រហ្មលោកា មេ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ សក្កាយនិរោធេ ចិត្តំ ឧបសំហតន្តិ[២] ។ ឯវំ វិមុត្តចិត្តស្ស[៣] ខោ មហានាម ឧបាសកស្ស វស្សសត[៤] វិមុត្តចិត្តេន ភិក្ខុនា ន កិញ្ចិ នានាករណំ វទាមិ យទិទំ វិមុត្តិយា វិមុត្តន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. ឧបសំហរាហីតិ ។ ២ ឧបសំហរាមីតិ ។ ៣ ឯវំ វុត្តស្ស ។ ៤ ឱ. ម. អាសវា ។

ម្នាលអាវុសោ ព្រហ្មលោករុងរឿងជាង ឧត្តមជាងពួកបរនិម្មិតវសវត្តីទេវតា សូមអ្នកមានអាយុ ដកចិត្តអំពីពួកបរនិម្មិតវសវត្តីទេវតាចេញ ហើយតម្កល់ចិត្តក្នុងព្រហ្មលោកវិញ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តខ្ញុំបានដកចេញអំពីពួកបរនិម្មិតវសវត្តីទេវតាហើយ បានតម្កល់ចិត្តក្នុងព្រហ្មលោកហើយ ។

[៣៣៤] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ទោះជាព្រហ្មលោកក៏នៅតែមិនទៀង មិនខ្ជាប់ខ្ជួន រាប់បញ្ចូលជាសក្កាយ សូមអ្នកមានអាយុដកចិត្តអំពីព្រហ្មលោកចេញ ហើយប្រមូលចិត្តទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាទីរំលត់នូវសក្កាយវិញ ។ បើឧបាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តខ្ញុំដកផុតអំពីព្រហ្មលោកហើយ ចិត្តខ្ញុំក៏បានប្រមូលទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាទីរំលត់សក្កាយហើយ ។ ម្នាលមហានាម ចិត្តដែលរួចស្រឡះដោយអរហត្តផលវិមុត្តិរបស់ឧបាសក ដែលមានចិត្តរួចស្រឡះហើយយ៉ាងនេះ តថាគតមិនពោលថា មានការធ្វើផ្សេងគ្នាអំពីភិក្ខុដែលមានចិត្តរួចស្រឡះហើយ អស់ ១០០ ឆ្នាំ នោះតែបន្តិចសោះឡើយ ។

សប្បញ្ញវគ្គោ ឆដ្ឋោ

[៣៣៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សប្បុរិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៣៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៣៧] អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៣៨] អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៣៩] បញ្ញាបដិលាភាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤០] បញ្ញាវុឌ្ឍិយា សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤១] បញ្ញាវេបុល្លាយ សំវត្តន្តីតិ ។

សប្បញ្ញវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

សប្បុរិសវគ្គទី ៦

[៣៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយធម៌ ៤ នេះដែលបុគ្គលបានចម្រើន ហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១ ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ។

[៣៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ។

[៣៣៧] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ។

[៣៣៨] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផល ។

[៣៣៩] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ។

[៣៤០] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចម្រើនប្រាជ្ញា ។

[៣៤១] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យធំទូលាយ ។

ចប់ សប្បុរិសវគ្គទី ៦ ។

២២៣

តស្សុទ្ទានំ

សគាថកំ វស្សវុត្ថំ
ធម្មទិន្នគិលាយនំ[១]
ចតុរោ ផលា បដិលាភោ
វុឌ្ឍិ វេបុល្លតាយ ចាតិ ។

---

១ ឱ. ម. ធម្មទិន្នន្តិគិលាយនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ឧទ្ទាននៃសប្បញ្ញវគ្គនោះគឺ

ពុទ្ធភាសិតប្រកបដោយគាថា ១ សូត្រ ភិក្ខុចាំវស្សារួចហើយ ១ សូត្រ ធម្មទិន្នឧបាសក ១ សូត្រ ឧបាសកឈឺ ១ សូត្រ ផល ៤ សូត្រ ការបានប្រាជ្ញា ១ សូត្រ ចម្រើនប្រាជ្ញា ១ សូត្រ ការធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យធំទូលាយ ១ សូត្រ ។

មហាបញ្ញវគ្គោ សត្តមោ

[៣៤២] មហាបញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៣] បុថុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៤] វិបុលប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៥] គម្ភីរប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៦] អប្បមត្តប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៧] ភូរិប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៨] បញ្ញាពាហុល្លាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៤៩] សីឃប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៥០] លហុប្បញ្ញតាយ[១] សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៥១] ហាសប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៥២] ជវនប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៥៣] តិក្ខប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[៣៥៤] និព្វេធិកប្បញ្ញតាយ[២] សំវត្តន្តីតិ ។

---

១ ឱ. ពហុលប្បញ្ញតាយ ។ ២ ឱ. និព្វេធិកាយ ។

មហាបញ្ញវគ្គ ទី ៧

[៣៨២] (ធម៌ ៤) តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាច្រើន ។

[៣៨៣] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏ក្រាស់ ។

[៣៨៤] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏ធំទូលាយ ។

[៣៨៥] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏ជ្រៅ ។

[៣៨៦] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាប្រមាណមិនបាន ។

[៣៨៧] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដូចជាផែនដី ។

[៣៨៨] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏ច្រើន ។

[៣៨៩] ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាជ្ញាឆាប់ ។

[៣៩០] ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាជ្ញារហ័ស ។

[៣៩១] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏រីករាយ ។

[៣៩២] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាជាទីស្ទុះទៅ ។

[៣៩៣] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏ក្លៀវក្លា ។

[៣៩៤] ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាដ៏មោះមុត ។

កតមេ ចត្តារោ ។ សប្បុរិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា និព្វេធិកប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

មហាបញ្ញវគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

មហាបុថុវិបុលគម្ភីរ-
អប្បមត្តភូរិពាហុល-
សីឃលហុហាសជវន-
តិក្ខនិព្វេធិកាយ ចាតិ ។

សោតាបត្តិសំយុត្តំ សមត្តំ ។

ធម៌ ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១ ការស្ដាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១ សេចក្ដីប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបានប្រាជ្ញាដ៏មោះមុត ។

ចប់ មហាបញ្ញវគ្គ ទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃមហាបញ្ញវគ្គនោះគឺ

ធម៌ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាធំ ១ ប្រាជ្ញាក្រាស់ ១ ប្រាជ្ញាទូលាយ ១ ប្រាជ្ញាជ្រៅ ១ ប្រាជ្ញាប្រមាណមិនបាន ១ ប្រាជ្ញាដូចផែនដី ១ ប្រាជ្ញាច្រើន ១ ប្រាជ្ញាឆាប់ ១ ប្រាជ្ញារហ័ស ១ ប្រាជ្ញារីករាយ ១ ប្រាជ្ញាជាទីស្ទុះទៅ ១ ប្រាជ្ញាក្លៀវក្លា ១ ប្រាជ្ញាដ៏មោះមុត ១ ។

ចប់ សោតាបត្តិសំយុត្ត ។

សច្ចសំយុត្តំ

សមាធិវគ្គោ បឋមោ

[៣៨៤] សាវត្ថីនិទានំ ។ សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ កិញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

សច្ចសំយុត្ត

សមាធិវគ្គ ទី ១

[៣៥៥] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចម្រើនសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលមានចិត្តតម្កល់នឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ចុះដឹងច្បាស់នូវអ្វីតាមសេចក្តីពិត ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថានេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចម្រើននូវសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលមានចិត្តតម្កល់នឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៦] បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ កិញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៩៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជឹសុ

[៣៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រកបនូវសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការពួនសម្ងំ (ក្នុងផលសមាបត្តិ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលពួនសម្ងំ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ចុះដឹងច្បាស់នូវអ្វីតាមសេចក្តីពិត ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រកបនូវសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការពួនសម្ងំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលពួនសម្ងំនៅជាប្រក្រតី រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណានីមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ

សព្វេ តេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជឹសុ បព្វជិស្សន្តិ បព្វជន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (រមែងប្រាថ្នា) ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (រមែងប្រាថ្នា) ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (រមែងប្រាថ្នា) ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិ-បទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណានីមួយក្នុងកាលជាអតីត បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ បួសហើយ (ក្តី) នឹងបួស (ក្តី) បួសឥឡូវនេះ (ក្តី) កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (រមែងប្រាថ្នា) ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៤៨] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា យថាភូតំ អភិសមេសុំ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសមេសុំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា យថាភូតំ អភិសមេស្សន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសមេស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា យថាភូតំ អភិសមេន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសមេន្តិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា យថាភូតំ អភិសមេសុំ អភិសមេស្សន្តិ អភិសមេន្តិ

[៣៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ បានត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតហើយ កុលបុត្តទាំងអស់នោះ បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ នឹងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តទាំងអស់នោះនឹងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃរមែងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តទាំងអស់នោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ បានត្រាស់ដឹងហើយនឹងត្រាស់ដឹង រមែងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត

សព្វេ តេ ឥមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសមេន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៨៩] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិ-សម្ពុជ្ឈឹសុ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគត-មទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថា-ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា

ពួកកុលបុត្តទាំងអស់នោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ រមែងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។

អរិយសច្ចំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ សព្វេ តេ ឥមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៦០] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេសុំ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេសុំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេស្សន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេន្តិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ត្រាស់ដឹងហើយ នឹងត្រាស់ដឹង រមែងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្ដីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះឯង តាមសេចក្ដីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹងតាមសេចក្ដីពិតហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្ដីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងប្រកាសនូវសេចក្ដីត្រាស់ដឹង តាមសេចក្ដីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្ដីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹង តាមសេចក្ដីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ រមែងប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្ដីពិត ។ អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តិ បកាសេន្តិ សព្វេ តេ ឥមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធំ បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តិ បកាសេន្តិ ។ តស្មា-តិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៦១] មា ភិក្ខវេ បាបកេ អកុសលេ វិតក្កេ វិតក្កេថ[១] ។ សេយ្យថីទំ ។ កាមវិតក្កំ ព្យាបាទ-វិតក្កំ វិហឹសាវិតក្កំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេតេ ភិក្ខវេ វិតក្កា អត្ថសញ្ហិតា នាទិព្រហ្មចរិយកា ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។

១ ឱ. ម. វិតក្កេយ្យាថ ។

គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ប្រកាសហើយ នឹងប្រកាស ប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹង តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានប្រកាសហើយ នឹងប្រកាស រមែងប្រកាសនូវការត្រាស់ដឹង នូវអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំត្រិះរិះនូវវិតក្កៈជាអកុសលដ៏លាមក ។ វិតក្កៈគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១ វិហឹសាវិតក្កៈ ១ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា វិតក្កៈទាំងនុ៎ះ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វាន ។

វិតក្កន្តា[១] ច ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ វិតក្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ វិតក្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ វិតក្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទាតិ វិតក្កេយ្យាថ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ភិក្ខវេ វិតក្កា អត្ថសញ្ហិតា ឯតេ អាទិព្រហ្ម-ចរិយកា ឯតេ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៦២] មា ភិក្ខវេ បាបកំ អកុសលំ ចិត្តំ ចិន្តេថ[២] សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា

---

១ ឱ. វិតក្កេន្តា ។ ២ ឱ. ចិន្តេយ្យាថ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រិះរិះ គួរត្រិះរិះថា នេះជាទុក្ខ គួរត្រិះរិះថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរត្រិះរិះថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ គួរត្រិះរិះថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះវិតក្កៈទាំងនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ វិតក្កៈទាំងនុ៎ះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ វិតក្កៈទាំងនុ៎ះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំនឹកដោយចិត្តជាអកុសលដ៏លាមកថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី

ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខវេ ចិន្តា អត្ថសញ្ហិតា នាទិព្រហ្មចរិយកា ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោ-ធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ ចិន្តេន្តា ច ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ចិន្តេយ្យាថ អយំ ទុក្ខ-សមុទយោតិ ចិន្តេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ ចិន្តេ-យ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ចិន្តេយ្យាថ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខវេ ចិន្តា អត្ថ-សញ្ហិតា ឯសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឯសា និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោ-ធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា គំនិតនុ៎ះមិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយគិត គួរគិតថា នេះជាទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា គំនិតនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ គំនិតនុ៎ះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ គំនិតនុ៎ះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៦៣] មា ភិក្ខវេ វិគ្គាហិកកថំ កថេថ[១] ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាមិ កឹ ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ មិច្ឆាបដិបន្នោ ត្វមសិ អហមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ បុរេ វចនីយំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចនីយំ បុរេ អវច សហិតំ មេ អសហិតន្តេ អាចិណ្ណន្តេ វិបរាវត្តំ អារោបិតោ តេ វាទោ ចរ វាទប្បមោក្ខាយ និគ្គហិតោសិ និព្វេឋេហិ វា សចេ បហោសីតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខវេ កថា អត្ថសញ្ហិតា នាទិព្រហ្មចរិយកា ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ កថេន្តា ច ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ កថេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ កថេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ កថេយ្យាថ

១ ឱ. ម. កថេយ្យាថ ។

[៣៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំពោលពាក្យប្រកាន់ផ្សេងគ្នាថា លោកមិនចេះធម្មវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចេះធម្មវិន័យនេះ លោកនឹងចេះនូវធម្មវិន័យនេះដូចម្ដេចបាន លោកជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ខ្ញុំទើបជាអ្នកប្រតិបត្តិត្រូវ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយមុន លោកត្រឡប់ជានិយាយក្រោយវិញ ពាក្យដែលត្រូវនិយាយក្រោយ លោកត្រឡប់ជានិយាយមុនវិញ ពាក្យរបស់ខ្ញុំប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យរបស់លោកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យផ្ទុយលោកប្រព្រឹត្តមកយូរហើយ សម្ដីរបស់លោក ខ្ញុំបានលើកចោលហើយ លោកជាមនុស្សត្រូវខ្ញុំសង្កត់សង្កិនហើយ ក្នុងការដោះស្រាយនូវសម្ដីរបស់ជនដទៃ ឬបើលោកអាចចូរលោកដោះស្រាយឲ្យរួចខ្លួនចុះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពាក្យនោះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយពោល គួរពោលថា នេះជាទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ

អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ។ បេ ។ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៦៤] មា ភិក្ខវេ អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេថ[១] ។ សេយ្យថីទំ ។ រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្នកថំ បានកថំ វត្ថកថំ សយនកថំ មាលាកថំ គន្ធកថំ ញាតិកថំ យានកថំ គាមកថំ និគមកថំ នគរកថំ ជនបទកថំ ឥត្ថីកថំ បុរិសកថំ សុរាកថំ វិសិខាកថំ កុម្ភដ្ឋានកថំ បុព្វបេតកថំ នានត្តកថំ លោកក្ខាយិកំ សមុទ្ទក្ខាយិកំ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខវេ កថា អត្ថសញ្ហិតា នាទិព្រហ្មចរិយកា ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ

១ ឱ. ម. កថេយ្យាថ ។

គួរពោលថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៣៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំពោលពាក្យតិរច្ឆានកថាច្រើនប្រការ ។ តិរច្ឆានកថា គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីមហាមាត្យ និយាយអំពីសេនា និយាយអំពីភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីគ្រឿងស៊ី និយាយអំពីគ្រឿងផឹក និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្រី និយាយអំពីប្រុស និយាយអំពីទាហានដ៏ក្លៀវក្លា និយាយអំពីច្រកផ្លូវ និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីបុព្វប្រេតគឺញាតិដែលចែកស្ថានទៅហើយ និយាយអំពីពាក្យឥតប្រយោជន៍ផ្សេងៗ និយាយអំពីលោក និយាយអំពីការដើកសមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចម្រើននិងមិនចម្រើនដូច្នេះៗ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាការពោលនុ៎ះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់

ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ កថេន្តា ច ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ កថេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ កថេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ កថេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ កថេយ្យាថ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខវេ កថា អត្ថសញ្ហិតា ឯសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឯសា និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

សមាធិវគ្គោ បឋមោ ។

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយពោល គួរពោលថា នេះជាទុក្ខ គួរពោលថា នេះហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ការពោលនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ការពោលនុ៎ះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ ការពោលនុ៎ះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

ចប់ សមាធិវគ្គ ទី ១ ។

២៣៨

សមាធិវគ្គោ បឋមោ

តស្សុទ្ទានំ

សមាធិប្បដិសល្លានា
កុលបុត្តា អបរេ ទ្វេ[១]
សមណព្រាហ្មណវិតក្កា-
ចិន្តា វិគ្គាហិកា កថាតិ ។

---

១ កុលបុត្តាបរេ ទុវេតិ យុត្តតរំ ។

សមាធិវគ្គទី ១

ឧទ្ទាននៃសមាធិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសមាធិ ១ អំពីការធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមក្នុងការពួនសម្ងំ ១ អំពីពួកកុលបុត្តមាន ២ លើក អំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក អំពីកុំឲ្យត្រិះរិះនូវអកុសលវិតក្កៈ ១ អំពីកុំឲ្យគិតជាអកុសល ១ អំពីពោលពាក្យប្រកាន់ផ្សេងគ្នា ១ អំពីតិរច្ឆានកថា ១ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ

[៣៦៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ តត្រ ខោ ភគវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ទ្វេមេ ភិក្ខវេ អន្តា បព្វជិតេន ន សេវិតព្វា ។ កតមេ ទ្វេ ។ យោ ចាយំ កាមេសុ កាមសុខល្លិកានុយោគោ ហីនោ គម្មោ បោថុជ្ជនិកោ អនរិយោ អនត្ថសញ្ហិតោ យោ ចាយំ អត្តកិលមថានុយោគោ ទុក្ខោ អនរិយោ អនត្ថសញ្ហិតោ ។ ឯតេតេ[១] ភិក្ខវេ ឧភោ អន្តេ អនុបគម្ម មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

១ ម. ឯតេ ខោ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៦៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ចំពោះបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌អមខាង ២ ប្រការនេះ បព្វជិតមិនគួរសេពគប់ឡើយ ។ ធម៌អមខាង ២ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ការប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីជាប់ជំពាក់ដោយកាមសុខក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលជាធម៌ថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុថុជ្ជន មិនមែនជារបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ការប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាមធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ដែលនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជារបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមាបដិបទាមិនប៉ះពាល់នូវធម៌អមខាងទាំង ២ នុ៎ះ តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមជ្ឈិមាបដិបទានោះ តើដូចម្តេច ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។

អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

[៣៦៦] ឥទំ ខោ បន ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា ព្យាធិបិ ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ[១] អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា[២] ទុក្ខា ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រ តត្រាភិនន្ទិនី ។

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខាតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ម. បញ្ចុបាទានក្ខន្ធាបិ ។

(មជ្ឈិមាបដិបទា) គឺ អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ អរិយមគ្គ ៨ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ វាចាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ ១ សេចក្តីរឭកត្រូវ ១ ការធ្វើចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថា មជ្ឈិមាបដិបទា ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិ ធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។

[៣៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏សេចក្តីទុក្ខនេះឯង ហៅថា អរិយសច្ច គឺជាតិជាទុក្ខ ១ ជរាជាទុក្ខ ១ ព្យាធិជាទុក្ខ ១ មរណៈជាទុក្ខ ១ ដំណើរចួបប្រសព្វដោយសត្វនឹងសង្ខារ មិនជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ ជាទុក្ខ ១ ដំណើរព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនឹងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយជាទុក្ខ ១ បុគ្គលប្រាថ្នារបស់ណា មិនបានរបស់នោះជាទុក្ខ ១ បើពោលដោយសង្ខេប ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ប្រការ ឈ្មោះថាជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ គឺតណ្ហានេះឯង ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយ និងត្រេកត្រអាល ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលក្នុងភពនោះៗ ។

សេយ្យថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

[៣៦៧] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

តណ្ហាគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ គឺសភាវៈនឿយណាយនិងការរលត់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលះបង់ គ្រវែងចោល ជម្រុះចោល មិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ អរិយមគ្គគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

[៣៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ចដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគតថា ទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតបានកំណត់ដឹងហើយ ។

[៣៦៨] ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខ-សមុទយោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ ។ បេ ។ បហីនន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុ-តេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

[៣៦៩] ឥទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ សច្ឆិកាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អន-នុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគតថា តណ្ហាជាហេតុឲ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីលះបង់ចោល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា តណ្ហាជាហេតុឲ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយ-សច្ច ដែលតថាគត លះចោលហើយ ។

[៣៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ

តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ សច្ឆិកាតន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

[៣៧០] ឥទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវេតព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ ភាវិតន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

[៣៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគតថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីចម្រើន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបានឮមក ក្នុងកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

[៣៧១] យាវកីវញ្ច មេ ភិក្ខវេ ឥមេសុ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ឯវន្តិបរិវដ្ដំ ទ្វាទសាការំ យថាភូតំ ញាណទស្សនំ ន សុវិសុទ្ធំ អហោសិ នេវ តាវាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ[១] បច្ចញ្ញាសឹ ។ យតោ ច ខោ មេ ភិក្ខវេ ឥមេសុ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ឯវន្តិបរិវដ្ដំ ទ្វាទសាការំ យថាភូតំ ញាណទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ អហោសិ អថាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ[២] អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. អភិសម្ពុទ្ធោតិ ។ ២ ឱ. ចេតោវិមុត្តិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ញាណទស្សនៈ (ការដឹងនិងការឃើញ) មានបរិវដ្ត (វិល) ៣ មានអាការ ១២ យ៉ាងនេះ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះ របស់តថាគតនៅមិនទាន់បរិសុទ្ធតាមពិតត្រឹមណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងចំពោះសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេសត្រឹមណោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែញាណទស្សនៈ មានបរិវដ្ត ៣ មានអាការ ១២ យ៉ាងនេះ ក្នុងអរិយ-សច្ចទាំង ៤ នេះរបស់តថាគតបរិសុទ្ធតាមពិតក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ទើបតថាគត ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងចំពោះសម្មាសម្ពោធិ-ញ្ញាណដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេសក្នុងកាលណោះ ។ មួយទៀត ញាណទស្សនៈកើតឡើងដល់តថាគតថា វិមុត្តិគឺអរហត្តផលរបស់តថាគតមិនកម្រើកឡើយ ជាតិនេះផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទេ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យនេះចប់ហើយ ។ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣៧២] ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញមានេ អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យង្កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។ បវត្តិតេ ច ភគវតា[១] ធម្មចក្កេ ភុម្មា ទេវា សទ្ទមនុស្សាវេសុំ ឯតម្ភគវតា ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។ ភុម្មានំ ទេវានំ សទ្ទំ សុត្វា ចាតុម្មហារាជិកា ទេវា សទ្ទមនុស្សាវេសុំ ឯតម្ភគវតា ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។ ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សទ្ទំ សុត្វា តាវត្តឹសា ទេវា ។

---

១ ឱ. ម. ឯវំ បវត្តិតេ ច បន ភគវតា ។

[៣៧២] *កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសម្តែងនូវវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មចក្ខុ (ភ្នែកឃើញធម៌) ដ៏ប្រាសចាកធូលីគឺរាគាទិក្កិលេស ប្រាសចាកមន្ទិលគឺទិដ្ឋិនិងវិចិកិច្ឆា បានកើតឡើងហើយដល់កោណ្ឌញ្ញភិក្ខុ មានអាយុថា ធម្មជាតណាមួយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះក៏រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ កាលបើ ធម្មចក្កដែលព្រះមានព្រះភាគឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ (សម្តែងដូចជាគេបង្វិលយ៉ាងនេះ) ហើយ ភុម្មទេវតាទាំងឡាយ ក៏បន្លឺនូវសូរស័ព្ទថា ធម្មចក្កនេះ មិនមានចក្កដទៃក្រៃលែងជាង ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណានីមួយក្តី ក្នុងលោក មិនអាចនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័នជិតក្រុងពារាណសី ។ ពួកទេវតានៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកទាំងឡាយ ឮសំឡេងរបស់ភុម្មទេវតាទាំងឡាយហើយ ក៏បន្លឺនូវសំឡេងថា ធម្មចក្កនុ៎ះ មិនមានចក្កដទៃក្រៃលែងជាង ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណានីមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសី ។ ពួកទេវតានៅឋានតាវត្តឹង្ស ឮសំឡេងរបស់ទេវតានៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិក ។*

យាមា ទេវា ។ តុសិតា ទេវា ។ និម្មានរតី ទេវា ។ បរនិម្មិតវសវត្តី ទេវា ។ ព្រហ្មកាយិកា ទេវា សទ្ទមនុស្សាវេសុំ ឯតម្ភគវតា ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។

[៣៧៣] ឥតិហ តេន ខណេន[១] តេន មុហុត្តេន យាវ ព្រហ្មលោកា សទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆិ ។ អយញ្ច ទសសហស្សី លោកធាតុ សង្កម្បិ សម្បកម្បិ សម្បវេធិ ។ អប្បមាណោ ច ឧឡារោ ឱភាសោ លោកេ បាតុរហោសិ អតិក្កម្មេវ[២] ទេវានំ ទេវានុភាវន្តិ ។

[៣៧៤] អថខោ ភគវា ឧទានំ ឧទានេសិ អញ្ញាសិ វត ភោ កោណ្ឌញ្ញោ អញ្ញាសិ វត ភោ កោណ្ឌញ្ញោតិ ។ ឥតិហិទំ អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោត្វេវ នាមំ អហោសីតិ ។

---

១ ឱ. ម. តេន លយេន ។ ២. អតិក្កម្ម ទេវានំ ។

ពួកទេវតាក្នុងឋានយាមៈ ។ ទេវតានៅក្នុងឋានតុសិត ។ ពួកទេវតានៅក្នុងឋាននិម្មានរតី ។ ពួកទេវតានៅក្នុងឋានបរនិម្មិតវសវត្តី ។ ទេវតាទាំងឡាយដែលរាប់ក្នុងពពួកព្រហ្ម ក៏បន្លឺនូវសូរស័ព្ទថា ព្រះធម្មចក្កនុ៎ះមិនមានចក្កដទៃក្រៃលែងជាង ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណានីមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសី ។

[៣៧៣] សំឡេង (កង់រំពង) ក៏លាន់ឮឡើងទៅដរាបដល់ព្រហ្មលោក ក្នុងខណៈមួយរំពេចនោះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ លោកធាតុទាំង ១ ហ្មឺននេះ ក៏កក្រើករំពើកញាប់ញ័រ ។ ទាំងពន្លឺភ្លឺធំទូលាយប្រមាណមិនបាន កន្លងលើសអានុភាពរបស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដឡើងក្នុងលោក ។

[៣៧៤] លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បន្លឺនូវឧទានវាចាថា អើហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈបានត្រាស់ដឹងពិតហើយ អើហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈបានត្រាស់ដឹងពិតហើយ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថាអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈនេះ ក៏បានជាប់ជានាមរបស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញភិក្ខុមានអាយុ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៣៧៥] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិ-ញ្ញេយ្យន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

[៣៧៦] ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទ-បាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ

[៣៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយថា សេចក្តីទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំង-ឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតបានកំណត់ដឹងហើយ ។

[៣៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បី

បុព្វេ ។ បេ ។ បហីនន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

[៣៧៧] ឥទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ សច្ឆិកាតព្វន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ ។ បេ ។ សច្ឆិកតន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

លះបង់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ចដែលតថាគតលះបង់ចោលហើយ ។

[៣៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្ដីរលត់ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយក្នុងកាលមុនថា សេចក្ដីរលត់ទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្ដីទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

[៣៧៨] ឥទំ[១] ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវេតព្វន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ ។ បេ ។ ភាវិតន្តិ ភិក្ខវេ តថាគតានំ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទីតិ ។

[៣៧៩] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។

---

១ ម. អយំ ។

[៣៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតគប្បីចម្រើន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បានឮមក ក្នុងកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

[៣៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ

[៣៨០] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ បញ្ចុ-ចាទានក្ខន្ធាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច(១) ។ រូបុចាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុចាទានក្ខន្ធោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

[៣៨១] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា ចោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី ។ សេយ្យ-ថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

[៣៨២] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយ-សច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគ-និរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។

---

១ ឱ. ម. សេយ្យថីទំ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ច តើដូចម្ដេច ។ ពាក្យថាឧបាទានក្ខន្ធ ៥ គួរពោលថា ជាឈ្មោះនៃទុក្ខអរិយសច្ចនោះ ។ ឧបាទានក្ខន្ធ ៥ តើដូចម្ដេច ។ គឺរូបជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច។

[៣៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាណា ដែលនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយសេចក្ដីរីករាយនិងតម្រេក នាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលក្នុងភពនោះៗ ។ តណ្ហានោះគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

[៣៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តើដូចម្ដេច ។ គឺសភាវៈនឿយណាយនិងការរលត់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលះបង់ គ្រវែងចោល ជម្រុះចោល មិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

[៣៨៣] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋ-ង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។

[៣៨៤] ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ អរិយ-សច្ចានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៨៥] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កត-មានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។

[៣៨៦] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយ-សច្ចំ ។ ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានីតិស្ស វច-នីយំ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ មនាយតនំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

[៣៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា-អរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ គឺអរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ប្រការនេះឯង ។ អរិយមគ្គ ៨ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។

[៣៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។

[៣៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ ពាក្យថា អាយតនៈខាងក្នុង ៦ គួរពោលថាជាឈ្មោះរបស់ ទុក្ខ-អរិយសច្ចនោះ ។ អាយតនៈ ៦ គឺអ្វីខ្លះ ។ អាយតនៈគឺចក្ខុ ១ ។ បេ ។ អាយតនៈគឺចិត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាទុក្ខអរិយសច្ច ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ

[៣៨៧] កាតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-សច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា ពោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគ-សហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី ។ សេយ្យថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

[៣៨៨] កាតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយ-សច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគ-និរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។

[៣៨៩] កាតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-សមាធិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទា អរិយសច្ចំ ។

[៣៩០] ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ គឺតណ្ហាណាដែលនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយនិងតម្រេក នាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលចំពោះភពនោះៗ ។ តណ្ហានោះអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

[៣៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ គឺសភាវៈដែលប្រាសចាកតម្រេកនិងការរលត់មិនមានសេសសល់ ជម្រុះចោល គ្រវែងចោល រួចស្រឡះ មិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

[៣៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ គឺអរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ អរិយមគ្គទាំង ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។

[៣៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩១] ធារេថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អហំ ខោ ភន្តេ ធារេមិ ភគវតា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។ យថាកថំ បន ត្វំ ភិក្ខុ ធារេសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិ-តានីតិ ។ ទុក្ខំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា បឋមំ អរិយ-សច្ចំ ទេសិតំ ធារេមិ ទុក្ខសមុទយំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា ទុតិយំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ ធារេមិ ទុក្ខនិ-រោធំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា តតិយំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ ធារេមិ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ ធារេមិ ។ ឯវំ ខ្វាហំ ភន្តេ ធារេមិ ភគវតា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។

[៣៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចាំទុកនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្ដែងហើយបានដែរឬ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ ១ រូបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្ដែងហើយ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវទុក្ខដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថាជាអរិយសច្ចទី ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដែលព្រះមានដោគត្រាស់ហើយថាជាអរិយសច្ចទី ២ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវសេចក្ដីរលត់ទុក្ខដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយថា ជាអរិយសច្ចទី ៣ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរំលត់ទុក្ខ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថាជាអរិយសច្ចទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុកនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយយ៉ាងនេះ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ

[៣៩២] សាធុ សាធុ ភិក្ខុ សាធុ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ ជានាសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានិ ។ ទុក្ខំ ខោ ភិក្ខុ មយា បឋមំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ទុក្ខសមុទយោ ខោ ភិក្ខុ មយា ទុតិយំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ទុក្ខ-និរោធោ ខោ ភិក្ខុ មយា តតិយំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ខោ ភិក្ខុ មយា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ធារេហិ មយា ចត្តារិ អរិយ-សច្ចានិ ទេសិតានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

[៣៩២] ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីទុក្ខហ្នឹងឯង តថាគតសម្តែងហើយថាជាអរិយសច្ចទី ១ ចូរអ្នកចាំនូវអរិយសច្ចទី ១ នោះដូច្នោះ ចុះ ម្នាលភិក្ខុ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ តថាគតសម្តែងហើយថាជាអរិយសច្ចទី ២ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសច្ចទី ២ នោះដូច្នោះចុះ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីរលត់ទុក្ខ តថាគតសម្តែងហើយថាជាអរិយសច្ចទី ៣ ចូរអ្នកចាំទុកនូវអរិយសច្ចទី ៣ នោះដូច្នោះចុះ ម្នាលភិក្ខុ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខហ្នឹងឯង តថាគតសម្តែងហើយថាជាអរិយសច្ចទី ៤ ចូរអ្នកចាំទុកនូវអរិយសច្ចទី ៤ នោះដូច្នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកចាំទុកនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៣] ជានេថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អហំ ខោ ភន្តេ ជានាមិ ភគវតា ចត្តារិ អរិយច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។ យថាកថំ បន ត្វំ ភិក្ខុ ជានាសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។ ទុក្ខំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា បឋមំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ ជានាមិ ។ យោ ហិ កោចិ ភន្តេ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំ វទេយ្យ នេតំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយ-សច្ចំ យំ សមណេន គោតមេន ទេសិតំ អហមេតំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយសច្ចំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយសច្ចំ បញ្ញបេស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ទុក្ខសមុទយំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ ជានាមិ ។ យោ ហិ កោចិ ភន្តេ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំ វទេយ្យ

[៣៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចាំទុកនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយបានដែរឬ ។ កាលបើព្រះមានជោគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលព្រះមានបុញ្ញរាសីត្រាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវទុក្ខហ្នឹងឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថាជា អរិយសច្ចទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោះបីសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ និយាយយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណគោតមត្រាស់ហើយ សេចក្តីទុក្ខនុ៎ះមិនមែនជាអរិយសច្ចទី ១ ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គបដិសេធនូវសេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ១ នុ៎ះចោលចេញ ហើយបញ្ញត្តសេចក្តីទុក្ខឯទៀតថាជាអរិយសច្ចទី ១ វិញដូច្នេះ ហេតុនោះមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខហ្នឹងឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខហ្នឹងឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថា ជាអរិយសច្ចទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោះបីសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ គប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា

ឥទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ យំ សមណេន គោតមេន ទេសិតំ អហាមេតំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បញ្ញបេស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ឯវំ ខ្វាហំ ភន្តេ ជានាមិ ភគវតា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានីតិ ។

[៣៩៤] សាធុ សាធុ ភិក្ខុ សាធុ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ ជានាសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានិ ។ ទុក្ខំ ខោ ភិក្ខុ មយា បឋមំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ។ យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំ វទេយ្យ នេតំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយសច្ចំ យំ សមណេន គោតមេន ទេសិតំ អហ-មេតំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយសច្ចំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ បឋមំ អរិយសច្ចំ បញ្ញបេស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណគោតមសម្តែងហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនុ៎ះ មិនមែនជាអរិយ-សច្ចទី ៤ ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបដិសេធនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ៤ នោះចោល ហើយបញ្ញត្តបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ចទី ៤ វិញ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយយ៉ាងនេះ ។

[៣៩៤] ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចាំនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទុក្ខនោះឯង តថាគតសម្តែងហើយថាជា អរិយសច្ចទី ១ ចូរអ្នកចាំនូវអរិយសច្ចទី ១ នោះដូច្នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទោះបីសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខណា ដែលព្រះសមណគោតមត្រាស់ហើយ សេចក្តីទុក្ខនុ៎ះមិនមែនជាអរិយសច្ចទី ១ ទេ តថាគតនឹងបដិសេធនូវសេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ១ នោះ ហើយបញ្ញត្តសេចក្តីទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ចទី ១ ដូច្នេះវិញ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។

ទុក្ខសមុទយោ ខោ ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធោ ខោ ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ខោ ភិក្ខុ មយា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ តថា នំ ធារេហិ ។ យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំ វទេយ្យ នេតំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ យំ សមណេន គោតមេន ទេសិតំ អហមេតំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បញ្ញបេស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ ធារេហិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទេសិតានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៩៤] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ ភន្តេ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ យំ ខោ ភិក្ខុ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ

ម្នាលភិក្ខុ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្ដីរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ដែលតថាគតសម្ដែងហើយថា ជាអរិយសច្ចទី ៤ ចូរអ្នកចាំទុកនូវអរិយសច្ចទី ៤ នុ៎ះដូច្នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណគោតមត្រាស់ហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនុ៎ះ មិនមែនជាអរិយសច្ចទី ៤ ទេ តថាគតនឹងបដិសេធបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ៤ នុ៎ះចោលហើយ បញ្ញត្តនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ចទី ៤ វិញ ហេតុនុ៎ះ មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកចាំទុកនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្ដែងហើយយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៥] លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្ដេច មួយទៀត បុគ្គលដែលលុះក្នុងអវិជ្ជា តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ការមិនដឹងទុក្ខ

ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៩៦] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កាតមា នុ ខោ ភន្តេ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ យំ ខោ ភិក្ខុ ទុក្ខេ ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ទុក្ខ-និរោធេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

មិនដឹងហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ មិនដឹងទីរំលត់ទុក្ខ មិនដឹងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា មួយវិញទៀត បុគ្គលដែលលុះក្នុងអវិជ្ជា រមែងមានដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៦] លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថាវិជ្ជាដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច មួយទៀត បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិជ្ជាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ការដឹងទុក្ខ ការដឹងហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ការដឹងទីរំលត់ទុក្ខ ការដឹងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា វិជ្ជា មួយវិញទៀត បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិជ្ជា ក៏រមែងមានដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៧] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ មយា បញ្ញត្តំ តត្ថ អបរិមាណា វណ្ណា អបរិមាណា ព្យញ្ជនា អបរិមាណា សង្កាសនា[១] ឥតិបិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ ។ ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចន្តិ ភិក្ខវេ មយា បញ្ញត្តំ តត្ថ អបរិមាណា វណ្ណា អបរិមាណា ព្យញ្ជនា អបរិមាណា សង្កាសនា ឥតិបិទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៣៩៨] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញថានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ភិក្ខវេ តថមេតំ អវិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ ។ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ តថមេតំ អវិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ ។

---

១ សង្កស្សនាតិបូត្តិ ។

[៣៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីទុក្ខនេះ តថាគតបញ្ញត្តថាជាអរិយសច្ចដូច្នេះ វណ្ណៈគឺអក្ខរៈមានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ជនៈមានប្រមាណមិនបាន វិភត្តិក៏មានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា សេចក្ដីទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនេះ តថាគតបញ្ញត្តថាជាអរិយសច្ច វណ្ណៈមានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ជនៈមានប្រមាណមិនបាន វិភត្តិក៏មានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះគួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាត ៤ យ៉ាងនេះជារបស់ពិតមិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ ។ ធម្មជាត ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា នេះជាទុក្ខ នុ៎ះជាធម្មជាតពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ ។ ពាក្យថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ នុ៎ះជាធម្មជាតពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ

អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ តថមេតំ អវិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញថានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

តថាគតេន ទ្វេ វុត្តា
ខន្ធា អាយតនេន ច
ធារណាយ ច ទ្វេ វុត្តា អវិជ្ជា
វិជ្ជា សង្កាសនា តថេន ចាតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២

ពាក្យថា នេះជាសេចក្ដីរំលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ ពាក្យថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ នុ៎ះជាធម្មជាតពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាត ៤ នេះជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

ចប់ ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីព្រះតថាគតមាន ២ លើក អំពីឧបាទានក្ខន្ធប្រាំ ១
អំពីអាយតនៈប្រាំមួយ ១ អំពីភិក្ខុចាំអរិយសច្ចមាន ២ លើក
អំពីអវិជ្ជា ១ អំពីវិជ្ជា ១ អរិយសច្ចមានវិភត្តិជាដើម ១
អំពីធម្មជាតពិត ១ ។

កោដិគាមវគ្គោ តតិយោ

[៣៩៩] ឯកំ សមយំ ភគវា វជ្ជីសុ វិហរតិ កោដិគាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ចតុន្នំ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានំ អននុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិទំ ទីឃមទ្ធានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមញ្ចេវ តុម្ហាកញ្ច ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស ភិក្ខវេ អរិយសច្ចស្ស អននុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិទំ ទីឃមទ្ធានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមញ្ចេវ តុម្ហាកញ្ច ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស អននុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិទំ ទីឃមទ្ធានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមញ្ចេវ តុម្ហាកញ្ច ។ តយិទំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ ។

កោដិគាមវគ្គ ទី ៣

[៣៩៩] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកោដិគ្រាម ក្នុងដែនវជ្ជី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំង-ឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី ដែលអន្ទោល ត្រាច់រង្គាត់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបាន ត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបាន ចាក់ធ្លុះនូវទុក្ខអរិយសច្ច ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធអរិយ-សច្ច ។ តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ធ្លុះនូវ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខអរិយសច្ច នេះតថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បានត្រាស់ដឹងហើយ បានចាក់ធ្លុះហើយ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បានត្រាស់ដឹងហើយ បានចាក់ធ្លុះហើយ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បាន ត្រាស់ដឹងហើយ បានចាក់ធ្លុះហើយ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បានត្រាស់ដឹងហើយ បានចាក់ធ្លុះហើយ ។

ឧច្ឆិន្នា ភវតណ្ហា ខីណា ភវនេត្តិ នត្ថិទានិ បុនព្ភ-
វោតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វា សុគតោ
អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា

[៤០០] ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ
យថាភូតមទស្សនា
សំសរិតំ ទីឃមទ្ធានំ
តាសុ តាស្វេវ ជាតិសុ ។
យានិ ឯតានិ ទិដ្ឋានិ
ភវនេត្តិ សមូហតា
ឧច្ឆិន្នំ មូលំ ទុក្ខស្ស
នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

[៤០១] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ
អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ អយំ
ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ អយំ ទុក្ខ-
និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។
នមេតេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

ភវតណ្ហាជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យចូលទៅកាន់ភព បានផ្តាច់ផ្តិលអស់ហើយ ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ មិនមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ពាក្យនេះហើយ លុះព្រះសុគតទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះចប់ហើយ ព្រះសាស្តាក៏ត្រាស់គាថានេះតទៅទៀតថា

[៤០០] តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី ដែលអន្ទោលទៅ ក្នុងជាតិទាំងឡាយនោះៗ អស់កាលយូរអង្វែង ព្រោះមិនបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ នុ៎ះតថាគតបានឃើញហើយ តណ្ហាដែលនាំសត្វឲ្យចូលទៅកាន់ភព តថាគត បានដកចោលហើយ ឫសគល់នៃសេចក្តីទុក្ខ តថាគត បានរំលើងចោលហើយ ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ មិនមានឡើយ ។

[៤០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់ទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ

សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

[៤០២] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានន្តិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានន្តិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា

តថាគតមិនបានសន្មតថាជាសមណៈក្នុងសមណៈទាំងឡាយផង មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយផង ដ្បិតលោកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។

[៤០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទើបតថាគតសន្មតថា សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតលោកមានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវសាមញ្ញញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ពាក្យនេះ លុះព្រះសុគតបានត្រាស់ពាក្យនេះចប់ហើយ ទើបព្រះសាស្តាត្រាស់គាថានេះតទៅទៀតថា

កោដិគាមវគ្គោ តតិយោ

[៤០៣] យេ ទុក្ខំ នប្បជានន្តិ
អថោ ទុក្ខស្ស សម្ភវំ
យត្ថ ច សព្វសោ ទុក្ខំ
អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ ។
តញ្ច មគ្គំ ន ជានន្តិ
ទុក្ខូបសមគាមិនំ
ចេតោវិមុត្តិហីនា តេ
អថោ បញ្ញាវិមុត្តិយា
អភព្វា តេ អន្តកិរិយាយ
តេ វេ ជាតិជរូបគា ។
យេ ច ទុក្ខំ បជានន្តិ
អថោ ទុក្ខស្ស សម្ភវំ
យត្ថ ច សព្វសោ ទុក្ខំ
អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ ។
តញ្ច មគ្គំ បជានន្តិ
ទុក្ខូបសមគាមិនំ

កោជិគាមវគ្គទី ៣

[៤០៣] ពួកជនណា មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខ ទាំងហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខរលត់ ឥតមានសេសសល់ សព្វអន្លើ ព្រោះមគ្គឯណា ។ ពួកជននោះមិនដឹងនូវមគ្គ ដែលជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរម្ងាប់ទុក្ខនោះ ជាអ្នកសាបសូន្យចាកចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ជនទាំងនោះ មិនគួរដើម្បីធ្វើទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ជនទាំងនោះ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ជាតិនិងជរា ។ លុះតែពួកជនណា ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខ ទាំងហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខ រមែងរលត់ទៅ ឥតមានសេសសល់សព្វអន្លើ ព្រោះមគ្គឯណា ។ ពួកជននោះដឹងច្បាស់នូវមគ្គ ដែលជាដំណើរទៅ កាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ទុក្ខនោះ

ចេតោវិមុត្តិសម្បន្នា
អថោ បញ្ញាវិមុត្តិយា
ភព្វា តេ អន្តកិរិយាយ
ន តេ ជាតិជរូបគាតិ ។

[៤០៤] សាវត្ថី ។ ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ វុច្ចតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤០៥] សាវត្ថី ។ យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ ។ យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ

ជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ជនទាំង
នោះ គួរដើម្បីធ្វើទីបំផុត នៃសេចក្តីទុក្ខបាន ជនទាំងនោះ
ជាអ្នកមិនចូលទៅជិតកាន់ជាតិនិងជរាឡើយ ។

[៤០៤] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតដែលមានឈ្មោះថា អរហំសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះព្រះតថាគត បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤០៥] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ត្រាស់ដឹងហើយតាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ ត្រាស់ដឹងហើយនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

២៦៦

អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថា-ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ អភិសម្ពុជ្ឈិ-ស្សន្តិ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ សព្វេ តេ ឥមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

កោដិគាមវគ្គទី ៣

ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណានីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្ដីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ នឹងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្ដីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណានីមួយ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន រមែងត្រាស់ដឹងតាមសេចក្ដីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្ដីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ត្រាស់ដឹងហើយនឹងត្រាស់ដឹងឥឡូវនេះ ត្រាស់ដឹងតាមសេចក្ដីពិត ពួកព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ នេះ តាមសេចក្ដីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤០៦] ជានតោ អហំ ភិក្ខវេ បស្សតោ អាសវានំ ខយំ វទាមិ នោ អជានតោ អបស្សតោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ជានតោ កឹ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ភិក្ខវេ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងដែលឃើញ មិនមែនចំពោះបុគ្គលដែលមិនដឹងមិនឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងអ្វីដែលឃើញអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងយ៉ាងនេះ ដែលឃើញយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

២៦៨

កោដិគាមវគ្គោ តតិយោ

[៤០៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ វោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា ។ បេ ។ តេ វោ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

កោដិគាមវគ្គទី ៣

[៤០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណាមួយ មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្តក្តី ជាអមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរញុំាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យតម្កល់នៅ ក្នុងការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរអ្នកទាំងឡាយអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណាមួយ មួយទៀត ជនពួកណា ជាមិត្តក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលគួរស្តាប់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរញុំាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យតម្កល់នៅក្នុងការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤០៨] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញថានិ តស្មា អរិយសច្ចានីតិ វុច្ចន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤០៩] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កាតមានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ ។ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ តថាគតោ អរិយោ តស្មា អរិយសច្ចានីតិ វុច្ចន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយ-សច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ៤ នេះជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជារបស់ដទៃឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគត ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធ-អរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ព្រះតថាគតជាអរិយបុគ្គលក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោកក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ព្រោះហេតុនោះ (សច្ច ៤ ដែលតថាគតសម្តែងហើយ) ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤១០] ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចានិ ។ កាត-
មានិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-
បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារិ
អរិយសច្ចានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយ-
សច្ចានំ អត្ថិ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យំ អត្ថិ អរិយសច្ចំ
បហាតព្វំ អត្ថិ អរិយសច្ចំ សច្ឆិកាតព្វំ អត្ថិ អរិយសច្ចំ
ភាវេតព្វំ ។ កាតមញ្ច ភិក្ខវេ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យំ ។
ទុក្ខំ ភិក្ខវេ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យំ ទុក្ខសមុទយោ
អរិយសច្ចំ បហាតព្វំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ
សច្ឆិកាតព្វំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចំ
ភាវេតព្វំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ
ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ
យោគោ ករណីយោតិ ។

កោដិគាមវគ្គទី ៣

[៤១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយ-សច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាអរិយសច្ច ៤ នេះ អរិយសច្ចគួរកំណត់ដឹងក៏មាន អរិយសច្ចគួរលះបង់ក៏មាន អរិយសច្ចគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក៏មាន អរិយសច្ចគួរចម្រើនក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ចុះអរិយសច្ចដូចម្តេចដែលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខអរិយសច្ច គួរកំណត់ដឹង ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច គួរលះបង់ ទុក្ខ-និរោធអរិយសច្ច គួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច គួរចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤១១] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរា ភិក្ខូ ចេតិយេសុ[១] វិហរន្តិ សហាជនិយេ[២] ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ថេរានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តានំ មណ្ឌលមាឡេ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ យោ នុ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនឹ បដិបទំបិ បស្សតីតិ ។

[៤១២] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា គវម្បតិត្ថេរោ ភិក្ខូ ឯតទវោច សម្មុខា មេតំ អាវុសោ ភគវតោ សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ យោ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនឹ បដិបទំបិ បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខសមុទយំ បស្សតិ ទុក្ខំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ

---

១ ឱ. ម. ចេតេសុ ។ ២ សហាញ្ជនិកេ ។

[៤១១] សម័យមួយ ពួកភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបនៅក្នុងក្រុងសហជនិយៈ ក្នុងដែនចេតិយៈ ។ ក៏សម័យនោះឯង កាលភិក្ខុជាថេរៈមានប្រមាណច្រើនរូប ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាក្រោយភត្ត អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងមូលក៏កើតមានពាក្យជាចន្លោះឡើងថា ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលណាឃើញសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខផង ឃើញទីរំលត់នៃទុក្ខផង ឃើញបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខផង ។

[៤១២] កាលបើភិក្ខុទាំងនោះពោលយ៉ាងនេះហើយ គវម្បតិត្ថេរមានអាយុ ក៏ពោលនឹងពួកភិក្ខុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានស្តាប់មកក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានបុណ្យ ខ្ញុំបានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានបុណ្យថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខសមុទ័យផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាផង ។ បុគ្គលណាឃើញទុក្ខសមុទ័យ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង

ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំបិ បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខនិរោធំ បស្សតិ ទុក្ខំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំបិ បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ បស្សតិ ទុក្ខំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតីតិ ។

កោដិគាមវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ទ្វេ វជ្ជី សម្មាសម្ពុទ្ធោ
អរហំ អាសវក្ខយោ
មិត្តំ[១] តថា ច លោកោ ច
អភិញ្ញេយ្យំ គវម្បតីតិ ។

---

១ ឱ. មិត្តា ។

ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាផង ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខសមុទ័យផង ឃើញទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទាផង ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខសមុទ័យផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ។

ចប់ កោដិគាមវគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃកោដិគាមវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងដែនវជ្ជីមាន ២ លើក អំពីឈ្មោះថាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រោះត្រាស់ដឹងអរិយសច្ច ១ អំពីព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ដឹងហើយក្នុងអតីតកាលជាដើម ១ អំពីការអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីទ្រង់សម្តែងការអនុគ្រោះជនជាមិត្រជាដើម ១ អំពីការទ្រង់សម្តែងធម្មជាតជារបស់ពិត ១ អំពីព្រះតថាគតជាអរិយបុគ្គលក្នុងលោក ១ អំពីអរិយសច្ចដែលបុគ្គលគួរត្រាស់ដឹង ១ អំពីព្រះគវម្បតិត្ថេរ ១ ។

សីសបាបណ្ណវគ្គោ ចតុត្ថោ

[៤១៣] ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ សីសបាវនេ ។ អថខោ ភគវា បរិត្តានិ សីសបាបណ្ណានិ បាណិនា គហេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យានិ វា មយា បរិត្តានិ សីសបាបណ្ណានិ បាណិនា គហិតានិ យទិទំ ឧបរិ សីសបាវនេតិ(១) ។ អប្បមត្តកានិ ភន្តេ ភគវតា បរិត្តានិ សីសបាបណ្ណានិ បាណិនា គហិតានិ អថខោ ឯតានេវ ពហុតរានិ យទិទំ ឧបរិ សីសបាវនេតិ(២) ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឯតទេវ ពហុតរំ យំ វោ មយា អភិញ្ញាយ អនក្ខាតំ(៣) ។ កស្មា ចេតំ ភិក្ខវេ មយា អនក្ខាតំ ។ ន ហេតំ ភិក្ខវេ អត្ថសញ្ហិតំ នាទិព្រហ្មចរិយកំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ

១ ឱ. សីសបាបណ្ណានិ ។ ២ ម. សីសបាវនេតិ ។ ឱ. សីសបាវនេតិ ។ ៣ ឱ. ឥតោ បរំ អប្បមត្តកំ អក្ខាតន្តិ ទិស្សតិ ។

សីសបាបណ្ណវគ្គទី ៤

[៤១៣] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសីសបាវ័ន (ព្រៃឆ្នង់) ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចាប់ស្លឹកឆ្នង់បន្តិចដោយព្រះហស្ត ត្រាស់សួរភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនុ៎ះដូចម្តេច ស្លឹកឆ្នង់បន្តិចដែលតថាគតចាប់ដោយដៃក្តី ស្លឹកឆ្នង់ដែលនៅឯដើមឆ្នង់ក្តី ស្លឹកនោះតើស្លឹកណាច្រើនជាងហ្ន៎ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្លឹកឆ្នង់ ដែលព្រះមានព្រះភាគចាប់ដោយព្រះហស្តមានប្រមាណតិចណាស់ ឯស្លឹកឆ្នង់ទាំងនោះ ដែលនៅដើមឆ្នង់មានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ពាក្យណា ដែលតថាគតមិនសម្តែងដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹងដល់អ្នកទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះឯងមានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះបានជាតថាគតមិនសម្តែង ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាពាក្យនុ៎ះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់

ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មា តំ មយា អនក្ខាតំ ។

[៤១៤] កិញ្ច ភិក្ខវេ មយា អក្ខាតំ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ភិក្ខវេ មយា អក្ខាតំ អយំ ទុក្ខសមុទ-យោតិ មយា អក្ខាតំ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ មយា អក្ខាតំ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ មយា អក្ខាតំ ។ កស្មា ចេតំ ភិក្ខវេ មយា អក្ខាតំ ។ ឯតញ្ហិ ភិក្ខវេ អត្ថសញ្ហិតំ ឯតំ អាទិព្រហ្មចរិយកំ ឯតំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មា តំ អក្ខាតំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤១៥] យោ ភិក្ខវេ ឯវំ វទេយ្យ

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគត មិនសម្តែងពាក្យនោះឡើយ ។

[៤១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតថាគត សម្តែងពាក្យដូចម្តេចវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតសម្តែងថា នេះជាទុក្ខ តថាគតសម្តែងថា នេះហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ តថាគតសម្តែងថា នេះជាសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ តថាគតសម្តែងថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះបានជាតថាគតសម្តែង តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពាក្យនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យនុ៎ះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ ពាក្យនុ៎ះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតសម្តែងពាក្យនុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា

អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ខទិរបត្តានំ វា បលាសបត្តានំ វា អាមលកបត្តានំ[១] វា បុដំ ករិត្វា ឧទកំ វា តាលបត្តំ[២] វា ហរិស្សាមីតិ[៣] នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

[៤១៦] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច

១ ម. សលិលបត្តានំ អាមលកិប្បត្តានំ វា ។ ២ តាលុទកន្តិ មញ្ញេ ភវេយ្យ ។ អយមេវ បាឋោ យុត្តតរោ ។ ៣ ឱ. ម. អាហរិស្សាមីតិ ។

ខ្ញុំមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធ-អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា-អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត តែនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខដោយប្រពៃបាន ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំធ្វើកញ្ចប់នៃស្លឹកគគីរក្តី ស្លឹកស្រល់ក្តី ស្លឹកកន្ទួតព្រៃក្តី ហើយនឹងនាំទៅនូវទឹក ឬចម្រៀកត្នោត[១] ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិនបានត្រាស់ដឹង នូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត តែនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន ហេតុនុ៎ះ មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត

---

១ . ស័ព្ទថា តាលបត្តំ គួរប្រែថាស្លឹកត្នោត ផ្តិតស្លឹកត្នោតឬចម្រៀកត្នោត ប៉ុន្តែមិនសមសេចក្តីសោះ ក្នុងទីនេះគួរថា តាលុទកំ ប្រែថាទឹកត្នោតដូច្នេះវិញ ទើបសមសេចក្តីជាង ។

ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ បទុមបត្តានំ វា បលាសបត្តានំ វា មាលុវបត្តានំ[១] វា បុដំ ករិត្វា ឧទកំ វា តាលបត្តំ វា ហរិស្សាមីតិ[២] ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

---

១ ឱ. មាលុវាបត្តានិ វា ។ ម. មាលុវប្បត្តានិ វា ។ ២ ឱ. ម. អាហរិស្សាមីតិ ។

ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន ហេតុនុ៎ះទើបមានមែន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំធ្វើនូវកញ្ចប់នៃស្លឹកឈូកក្តី ស្លឹកចារក្តី ស្លឹកល្ហុងក្តី ហើយនឹងនាំទៅនូវទឹកឬចម្រៀកត្នោត ហេតុនុ៎ះទើបមានមែន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន ហេតុនុ៎ះទើបមានមែន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលតទុក្ខ ។

[៤១៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ទណ្ឌោ ឧបរិវេហាសំ ខិត្តោ សកិម្បិ មូលេន និបតតិ សកិម្បិ មជ្ឈេន និបតតិ សកិម្បិ អគ្គេន និបតតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អវិជ្ជានីវរណា សត្តា តណ្ហាសញ្ញោជនា សន្ធាវន្តា[១] សំសរន្តា សកិម្បិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ គច្ឆន្តិ សកិម្បិ បរស្មា លោកា ឥធំ លោកំ អាគច្ឆន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កាតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤១៨] អាទិត្តេ ភិក្ខវេ ចេលេ វា សីសេ វា កិមស្ស ករណីយន្តិ ។ អាទិត្តេ ភន្តេ ចេលេ វា សីសេ វា តស្សេវ ចេលស្ស វា សីសស្ស វា និព្វាបនាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច វាយាមោ ច

១ ម. តណ្ហាញ្ញោជនពន្ធា ន្ធាវតា ។

[៤១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចដំបងដែលគេចោលទៅឯអាកាស តែងធ្លាក់ចុះខាងគល់ដំបងក៏មាន ធ្លាក់ចុះត្រង់កណ្តាលដំបងក៏មាន ធ្លាក់ចុះខាងចុងដំបងក៏មាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំង-ឡាយដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងពារាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប កាលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ តែងចេញពីលោកនេះ ទៅកាន់លោកដទៃក៏មាន ត្រឡប់មកពីលោកដទៃ មកកាន់លោកនេះក៏មាន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាសត្វទាំងនោះ មិនបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំពត់ឬក្បាល ដែលភ្លើងកំពុងឆេះ បុរសនោះគួរធ្វើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើសំពត់ឬក្បាលដែលភ្លើងកំពុងឆេះ បុរសនោះគួរធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង

ឧស្សាហោ ច ឧស្សោឡ្ហី ច អប្បដិវានិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច ករណីយន្តិ ។ អាទិត្តំ ភិក្ខវេ ចេលំ វា សីសំ វា អជ្ឈុបេក្ខិត្វា អមនសិការិត្វា អនភិសមេតានំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សោឡ្ហី ច អប្បដិវានិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច ករណីយំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤១៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ វស្សសតា-យុកោ វស្សសតជីវិតមេនំ ឯវំ វទេយ្យ ឯហម្ភោ បុរិស បុព្វណ្ហសមយំ តំ សត្តិសតេន ហនិស្សន្តិ មជ្ឈន្តិក-សមយំ សត្តិសតេន ហនិស្សន្តិ សាយណ្ហសមយំ សត្តិសតេន[1] ហនិស្សន្តិ ។ សោ ខោ ត្វំ អម្ភោ បុរិស

១ ឱ. សត្តិសតេហិ ។

សេចក្តីប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីខ្មីឃ្មាតផង ការមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ដ៏មាំមួន ដើម្បីនឹងលត់នូវសំពត់ឬក្បាលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរកុំសំឡឹងមើល កុំយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសំពត់ឬក្បាលដែលភ្លើងកំពុងឆេះឡើយ គួរធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង សេចក្តីព្យាយាមផង សេចក្តីប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីខ្មីឃ្មាតផង ការមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ដ៏មាំមួន ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលខ្លួនមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតនៅឡើយ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសមានអាយុ ១០០ ឆ្នាំនិយាយនឹងបុរសដែលមានអាយុរស់នៅ ១០០ ឆ្នាំដូចគ្នាយ៉ាងនេះថា នែបុរសអើយ ចូរអ្នកមកអាយ ជនទាំងឡាយនឹងសម្លាប់អ្នក ដោយរយនៃលំពែងក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ (ពេលព្រឹក) នឹងសម្លាប់អ្នក ដោយរយនៃលំពែងក្នុងមជ្ឈន្តិកសម័យ (ពេលថ្ងៃត្រង់) នឹងសម្លាប់អ្នក ដោយរយនៃលំពែងក្នុងសាយណ្ហសម័យ (ពេលល្ងាច) ។ បុរសនោះ ក៏និយាយថា នែបុរសអើយ

ទិវសេ ទិវសេ តីហិ សត្តិសតេហិ ហញ្ញមានោ វស្សសតាយុកោ វស្សសតជីវី វស្សសតស្ស អច្ចយេន អនភិសមេតានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អភិសមេស្សសីតិ ។ អត្ថវសិកេន ភិក្ខវេ កុលបុត្តេន អលំ ឧបគន្តុំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អនមតគ្គោយំ ភិក្ខវេ សំសារោ បុព្វា កោដិ ន បញ្ញាយតិ សត្តិប្បហារានំ អសិប្បហារានំ ឧសុប្បហារានំ ផរសុប្បហារានំ ។ ឯវំ ចេតំ ភិក្ខវេ អស្ស ន ខោ បនាហំ ភិក្ខវេ សហ ទុក្ខេន សហ ទោមនស្សេន ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អភិសមយំ វទាមិ ។ អបិចាហំ ភិក្ខវេ សហា វ សុខេន សហា វ សោមនស្សេន ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អភិសមយំ វទាមិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤២០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ យំ ឥមស្មឹ ជម្ពុទីបេ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ តច្ឆេត្វា ឯកជ្ឈំ សំហរេយ្យ

អ្នកឯងមានអាយុ ១០០ ឆ្នាំ រស់នៅអស់ ១០០ ឆ្នាំ កាលបើត្រូវគេសម្លាប់ ដោយលំពែង ៣០០ រាល់ៗ ថ្ងៃ លុះកន្លង ១០០ ឆ្នាំទៅ នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ដែលមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលលុះក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ គួរតែចូលទៅ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាសង្សារនេះមិនមានទីបំផុតទេ ខាងដើមនិងខាងចុងនៃការប្រហារដោយលំពែង ប្រហារដោយដាវ ប្រហារដោយកូនសរ ប្រហារដោយប៉ូវថៅ ក៏មិនប្រាកដឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនោះគួរមានយ៉ាងនេះមែន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែតថាគតមិនបានពោលនូវការត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ជាមួយនឹងសេចក្តីទុក្ខ ជាមួយនឹងទោមនស្សទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែតថាគតតែងពោលនូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងចំពោះអរិយសច្ចទាំង ៤ ជាមួយនឹងសេចក្តីសុខនឹងសោមនស្សទេតើ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសកាត់ស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ ក្នុងជម្ពូទ្វីបនេះ មកប្រមូលទុក ក្នុងទីជាមួយគ្នា

ឯកជ្ឈំ សំហរិត្វា សូលំ ករេយ្យ សូលំ ករិត្វា យេ មហាសមុទ្ទេ មហន្តកា បាណា តេ មហន្តកេសុ សូលេសុ អាវុនេយ្យ យេ មហាសមុទ្ទេ មជ្ឈិមកា បាណា តេ មជ្ឈិមកេសុ សូលេសុ អាវុនេយ្យ យេ មហាសមុទ្ទេ សុខុមកា បាណា តេ សុខុមកេសុ សូលេសុ អាវុនេយ្យ ។ អបរិយាទិន្នា ច ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ ឱឡារិកា បាណា អស្សុ អថ ឥមស្មឹ[១] ជម្ពុទីបេ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ។ ឥតោ[២] ពហុតរា ខោ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ សុខុមកា បាណា យេ ន សុករា សូលេន[៣] អាវុនិតុំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សុខុមកត្តា ភិក្ខវេ អត្តភាវស្ស ។ ឯវំ មហា ខោ ភិក្ខវេ អបាយោ ។ ឯវំ មហន្តស្មា ខោ ភិក្ខវេ អបាយស្មា បរិមុត្តោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ ឥទំ[៤] ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

---

១ ឱ. អថ តេ ឥមស្មឹ ។ ២ ឱ. ម. អតោ ។ ៣ ឱ. ម. សូលេសុ ។ ៤ ឱ. យោ ឥទំ ។

លុះប្រមូលទុកក្នុងទីជាមួយគ្នាហើយ គប្បីធ្វើជាឈើអណ្តោត លុះធ្វើជាឈើអណ្តោតហើយ ទើបដោតពួកសត្វធំៗ ដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រ ក្នុងឈើអណ្តោតធំៗ ដោតពួកសត្វជាន់កណ្តាលៗ ដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតជាន់កណ្តាលៗ ដោតពួកសត្វតូចៗ ដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតតូចៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វធំៗ ក្នុងមហាសមុទ្រ មិនអស់ទេ ឯស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ ក្នុងជម្ពូទ្វីបនេះដល់នូវការអស់ទៅសូន្យទៅមិនខាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតូចៗ ក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាងពួកសត្វធំៗ ទៅទៀត បុគ្គលណាមួយ មិនងាយនឹងដោតដោយឈើអណ្តោតឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះសត្វទាំងនោះ មានអត្តភាពតូចៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អបាយធំយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលរួចចាកអបាយដែលធំយ៉ាងនេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ទើបដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤២១] សុរិយស្ស ភិក្ខវេ ឧទយតោ ឯតំ បុព្វង្គមំ ឯតំ បុព្វនិមិត្តំ យទិទំ អរុណុគ្គំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ ឯតំ បុព្វង្គមំ ឯតំ បុព្វនិមិត្តំ យទិទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ សម្មា-ទិដ្ឋិកាស្សេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចាដិកង្ខំ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានិស្សតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានិស្សតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤២២] យាវកីវញ្ច ភិក្ខវេ ចន្ទិមសុរិយា លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ នេវ តាវ មហតោ អាលោកស្ស ចាតុ-ភាវោ ហោតិ មហតោ ឱភាសស្ស អន្ធតមំ តទា ហោតិ អន្ធការតិមិសា នេវ តាវ រត្តិន្ទិវា បញ្ញាយន្តិ ន មាសឌ្ឍមាសា បញ្ញាយន្តិ ន ឧតុសំវច្ឆរា បញ្ញាយន្តិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចន្ទិមសុរិយា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អថ មហតោ អាលោកស្ស ចាតុភាវោ ហោតិ មហតោ ឱភាសស្ស

[៤២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលព្រះអាទិត្យរះឡើង រមែងមានការរះឡើងនៃអរុណ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ភិក្ខុដែលត្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតនូវអរិយសច្ច ៤ រមែងមានសម្មាទិដ្ឋិនុ៎ះ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ មិនទាន់កើតឡើងក្នុងលោកដរាបណា ពន្លឺដ៏ធំ រស្មីដ៏ធំ ក៏មិនទាន់កើតប្រាកដក្នុងកាលណោះ មានតែងងឹតនិងអ័ព្ទសូន្យឈឹងដរាបនោះ យប់និងថ្ងៃក៏មានមិនប្រាកដ ខែនិងកន្លះខែក៏មិនទាន់ប្រាកដ រដូវនិងឆ្នាំក៏មិនប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យកើតឡើងក្នុងលោកកាលណា ពន្លឺដ៏ធំ រស្មីដ៏ធំ ក៏កើតប្រាកដក្នុងកាលណោះ

នេវ អន្ធតមំ តទា ហោតិ ន អន្ធការតិមិសា អថ រត្តិន្ទិវា បញ្ញាយន្តិ មាសឌ្ឍមាសា បញ្ញាយន្តិ ឧតុសំវច្ឆរា បញ្ញាយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យាវកីវញ្ច តថាគតោ លោកេ នុប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ នេវ តាវ មហតោ អាលោកស្ស បាតុភាវោ ហោតិ មហតោ ឱភាសស្ស អន្ធតមំ តទា ហោតិ អន្ធការតិមិសា នេវ តាវ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អថ មហតោ អាលោកស្ស បាតុភាវោ ហោតិ មហតោ ឱភាសស្ស នេវ អន្ធតមំ តទា ហោតិ ន អន្ធការតិមិសា អថ[២] ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។

១ ឱ. អន្ធតមោ ។ ២ ឱ. ម. អថខោ ។

សីសបាបណ្ណវគ្គទី ៤

អំពូសូន្យឈឹងក៏មិនមានឡើងក្នុងកាលណោះ យប់និងថ្ងៃក៏ប្រាកដ ខែ និងកន្លះខែក៏ប្រាកដ រដូវនិងឆ្នាំក៏ប្រាកដ ក្នុងកាលណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធមិនទាន់កើតឡើងក្នុងលោកដរាបណា ពន្លឺដ៏ធំ រស្មីដ៏ធំ ក៏មិនទាន់មានប្រាកដដរាបនោះ ក្នុងកាលណោះមានតែងងឹតនិងអំពូសូន្យឈឹង ឯការប្រាប់ការសម្តែង ការតាក់តែង ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករលែក ការធ្វើឲ្យរាក់ឡើងនូវអរិយសច្ច ៤ ក៏មិនទាន់មាននៅឡើយដរាបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធកើតឡើងក្នុងលោកកាលណា ពន្លឺដ៏ធំ រស្មីដ៏ធំ ទើបប្រាកដក្នុងកាលណោះ ងងឹតនិងអំពូសូន្យឈឹងក៏មិនមានឡើយក្នុងកាលណោះ ឯការប្រាប់ ការសម្តែង ការតាក់តែង ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករលែក ការធ្វើឲ្យរាក់ឡើងនូវអរិយសច្ច ៤ ក៏មានប្រាកដក្នុងកាលណោះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-
បដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ
ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤២៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ តេ អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឱលោកេន្តិ អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតីតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ តូលបិចុ វា កប្បាសបិចុ វា លហុកោ វាតុបាទានោ សមេ ភូមិភាគេ និក្ខិត្តោ តមេនំ បុរត្ថិមោ វាតោ បច្ឆិមេន សំហរេយ្យ បច្ឆិមោ វាតោ បុរត្ថិមេន សំហរេយ្យ ឧត្តរោ វាតោ ទក្ខិណេន សំហរេយ្យ ទក្ខិណោ វាតោ ឧត្តរេន សំហរេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។

គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងក្រឡេកមើលមុខ (អធ្យាស្រ័យ) របស់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដ៏ចម្រើននេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប៉ុយគរ ឬកប្បាសដែលជារបស់ស្រាលមានខ្យល់ជាឧបាទាន គេដាក់លើផែនដីដ៏ស្មើ ខ្យល់ពីខាងកើត ក៏បក់ប៉ុយនោះទៅខាងលិច ខ្យល់ពីខាងលិចបក់ប៉ុយនោះទៅខាងកើត ខ្យល់ពីខាងជើងបក់ប៉ុយនោះទៅខាងត្បូង ខ្យល់ពីខាងត្បូងបក់ប៉ុយនោះទៅខាងជើង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

លហុកត្តា ភិក្ខវេ កប្បាសបិចុនោ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ តេ អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឱលោកេន្តិ អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតីតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។

[៤២៤] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ តេ ន អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឱលោកេន្តិ អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតីតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ អយោខីលោ វា ឥន្ទខីលោ វា គម្ភីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាប៉ុយកប្បាសជារបស់ស្រាលយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក្រឡេកមើលមុខ របស់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដ៏ចម្រើននេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិត ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា មិនបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[៤២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា-នីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដ៏ចម្រើននេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិតដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចសសរដែកក្តី សសរគោលក្តី ដែលមានរណ្តៅដ៏ជ្រៅ គេដាំស៊ប់សួនល្អ ឥតមានកម្រើក

អសម្បកម្បិ បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ កុសា វាតវុដ្ឋិ នេវ សង្កម្បេយ្យ[១] ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ បច្ឆិមាយ ចេបិ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧត្តរាយ ចេបិ ទិសាយ ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ កុសា វាតវុដ្ឋិ នេវ សង្កម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ គម្ភីរត្តា ភិក្ខវេ នេមស្ស សុនិខាតត្តា ឥន្ទខីលស្ស ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ[២] កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ តេ ន អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឱលោកេន្តិ អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតីតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សុទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។

---

១ ឱ. នេវ នំ សង្កម្បេយ្យ ។ ២ ឱ. ម. យេ ច ខោ ។

ឥតមានញាប់ញ័រ បើទុកជាភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពីទិសខាងកើតក៏មិនធ្វើសសរនោះឲ្យកម្រើក មិនធ្វើឲ្យរញ្ជួយ មិនធ្វើឲ្យញាប់ញ័រ បើទុកជាខ្យល់បក់មកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។ បេ ។ អំពីខាងជើងក្តី ភ្លៀងដែលលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំងមកអំពីទិសខាងត្បូងក្តី ក៏មិនធ្វើឲ្យសសរនោះកម្រើករញ្ជួយញាប់ញ័រឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរណ្តៅជ្រៅ ព្រោះសសរ គេដាំស៊ប់សួនល្អយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដ៏ចម្រើននេះ កាលបើដឹងក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញក៏ឃើញដោយពិត ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ដោយប្រពៃ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-
បដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ
ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤២៨] យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-
បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បុរត្ថិមាយ ចេបិ
ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
វាទត្ថិកោ វាទគវេសី វាទមស្ស អារោបេស្សាមីតិ ។
តំ វត សហធម្មេន សង្កម្បេស្សតិ វា សម្ប-
កម្បេស្សតិ វា សម្បចាលេស្សតិ វាតិ នេតំ ឋានំ
វិជ្ជតិ ។ បច្ឆិមាយ ចេបិ ទិសាយ ។ ឧត្តរាយ
ចេបិ ទិសាយ ។ ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិសាយ
អាគច្ឆេយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា វាទត្ថិកោ
វាទគវេសី វាទមស្ស អារោបេស្សាមីតិ ។ តំ វត
សហធម្មេន សង្កម្បេស្សតិ វា សម្បកម្បេស្សតិ វា
សម្បចាលេស្សតិ វាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។

[៤២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ប្រសិនបើ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវាទៈ អ្នកស្វែងរកវាទៈមកអំពីទិសខាងកើត ដោយគិតថា អាត្មាអញ នឹងលើកវាទៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យភិក្ខុនោះកម្រើកក្តី រញ្ជួយក្តី ញាប់-ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ បើមកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។ មកអំពីទិសខាងជើងក្តី ។ ប្រសិនបើសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវាទៈស្វែងរកវាទៈ មកអំពីទិសខាងត្បូង ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងលើកវាទៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យភិក្ខុនោះកម្រើកក្តី រញ្ជួយក្តី ញាប់ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។

២៨៧

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ សិលាយូចោ សោឡសកុក្កុកោ តស្សស្សុ អដ្ឋកុក្កុ ហេដ្ឋានេមង្គមា អដ្ឋកុក្កុ ឧបរិនេមស្ស បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ភុសា វាតវុដ្ឋិ នេវ សង្កម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ បច្ឆិមាយ ចេបិ ទិសាយ ។ ឧត្តរាយ ចេបិ ទិសាយ ។ ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ភុសា វាតវុដ្ឋិ នេវ សង្កម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ គម្ភីរត្តា ភិក្ខវេ នេមស្ស សុនិខាតត្តា សិលាយូបស្ស ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា វាទត្ថិកោ វាទគវេសី វាទមស្ស អារោបេស្សាមីតិ ។ តំ វត សហធម្មេន សង្កម្បេស្សតិ វា សម្បកម្បេស្សតិ វា សម្បចាលេស្សតិ វាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ បច្ឆិមាយ ចេបិ ទិសាយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចសសរថ្មប្រវែង ១៦ ហត្ថ សសរថ្មនោះដាំចុះទៅក្នុងរណ្តៅខាងក្រោម ៨ ហត្ថ នៅខាងលើរណ្តៅ ៨ ហត្ថ ប្រសិនជាភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពីទិសខាងកើតក្តី ក៏មិនគប្បីធ្វើឲ្យកម្រើកធ្វើឲ្យរញ្ជួយ ធ្វើឲ្យញាប់ញ័របានឡើយ បើមកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។ អំពីទិសខាងជើងក្តី ។ បើទុកជាគ្រាប់ភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពីទិសខាងត្បូងក្តី ក៏មិនគប្បីធ្វើឲ្យកម្រើក ធ្វើឲ្យរញ្ជួយ ធ្វើឲ្យញាប់ញ័របានឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរណ្តៅក៏ជ្រៅ សសរថ្មក៏គេដាំស៊ប់សួនល្អ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ទោះបីសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវាទៈ ស្វែងរកវាទៈមកអំពីទិសខាងកើតក្តី ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងលើកនូវវាទៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យភិក្ខុនោះកម្រើកក្តី ធ្វើឲ្យរញ្ជួយក្តី ធ្វើឲ្យញាប់ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ អំពីទិសខាងលិចក្តី ។

ឧត្តរាយ ចេបិ ទិសាយ ។ ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា វាទត្ថិកោ វាទគវេសី វាទមស្ស អារោបេស្សាមីតិ ។ តំ វត សហធម្មេន សង្កម្បេស្សតិ វា សម្ប-កម្បេស្សតិ វា សម្បចាលេស្សតិ វាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សុទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

សីសបាបណ្ណវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

សីសបាបណ្ណវគ្គទី ៤

អំពីទិសខាងជើងក្តី ។ ទោះបីសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវាទៈ ស្វែងរកវាទៈ មកអំពីទិសខាងត្បូង ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងលើកវាទៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យភិក្ខុនោះកម្រើកក្តី នឹងធ្វើឲ្យរញ្ជួយក្តី នឹងធ្វើឲ្យញាប់ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះភិក្ខុនោះបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ដោយប្រពៃហើយ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

ចប់ សីសបាបណ្ណវគ្គទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

សីសបា ខទិរោ ទណ្ឌោ
ចេលា សត្តិសតេន ច
បាណា សុរិយូបមា ទ្វេ
ឥន្ទខីលោ ច វាទិនាតិ[១] ។

១ ឱ. ម. វាទិនោតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

ឧទ្ទាននៃសីសបាបណ្ណវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសីសបាវ័ន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចស្នឹកគគីរជាដើម ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចដំបង ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចភ្លើងឆេះសំពត់ ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចបុរសដែលគេចាក់ដោយលំពែងរាប់រយ ១ អំពីការដោតពួកសត្វដោយឈើអណ្តោត ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យមានពីរលើក អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចសសរគោល ១ អំពីអ្នកលើកវាទៈ ១ ។

បបាតវគ្គោ បញ្ចមោ

[៤២៦] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជគហា និក្ខមិត្វា លោកចិន្តំ ចិន្តេស្សាមីតិ យេន សុមាគធា បោក្ខរណី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សុមាគធាយ បោក្ខរណិយា តីរេ និសីទិ លោកចិន្តំ ចិន្តេន្តោ ។ អទ្ទសា ខោ ភិក្ខវេ សោ បុរិសោ សុមាគធាយ បោក្ខរណិយា តីរេ ចតុរង្គិនឹ សេនំ ភិសមុឡាលំ បវិសន្តំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ឧម្មត្តោស្មិ នាមាហំ វិចេតោស្មិ នាមាហំ យំ លោកេ នត្ថិ តំ មយា ទិដ្ឋន្តិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ នគរំ បវិសិត្វា មហា-ជនកាយស្ស អារោចេសិ ឧម្មត្តោស្មិ នាមាហំ ភន្តេ

បបាតវគ្គទី ៥

[៤២៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថានជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពីព្រេងនាយមក មានបុរសម្នាក់ ចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះដោយគិតថា អញនឹងគិតនូវលោកចិន្តា[១] (គិតអំពីលោក) ដូច្នេះហើយចូទៅរកស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា ហើយគិតលោកចិន្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះ ក៏ស្រាប់តែឃើញនូវសេនាមានអង្គ ៤ កំពុងចូលទៅក្នុងក្រឪឈូកទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា ។ លុះបុរសនោះឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញជាមនុស្សឆ្កួតទេតើ អញជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយទេតើ វត្ថុណាមិនមានក្នុងលោក វត្ថុនោះអញបានឃើញហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះបុរសនោះ ត្រឡប់ចូលទៅកាន់នគរហើយប្រាប់ពួកមហាជនថា នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាមនុស្សឆ្កួត

១- គឺគិតថា នរណាបង្កើតព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ នរណាបង្កើតផែនដី នរណាតាក់តែងសមុទ្រ នរណាតាក់តែងពួកសត្វដែលជាឱបបាតិកៈ នរណាតាក់តែងភ្នំ នរណាតាក់តែងដើមស្វាយ ត្នោត ដូង ជាដើមមក នេះហៅថា លោកចិន្តា (អដ្ឋកថា) ។

វិចេតោស្មិ ធាមាហំ ភន្តេ យំ លោកោ នត្ថិ តំ មយា ទិដ្ឋន្តិ ។ យថាកថំ បន[១] ត្វំ អម្ភោ បុរិស ឧម្មត្តោ កថំ វិចេតោ កិញ្ច លោកោ នត្ថិ យន្តយា ទិដ្ឋន្តិ ។ ឥធាហំ ភន្តេ រាជគហា និក្ខមិត្វា លោកចិន្តំ ចិន្តេស្សាមីតិ យេន សុមាគធា បោក្ខរណី តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា សុមាគធាយ បោក្ខរណិយា តីរេ និសិទឹ លោកចិន្តំ ចិន្តេន្តោ ។ អទ្ទសំ ខ្វាហំ ភន្តេ សុមាគធាយ បោក្ខរណិយា តីរេ ចតុរង្គិនឹ សេនំ ភិសមុឡាលំ បវិសន្តំ ។ ឯវំ ខ្វាហំ ភន្តេ ឧម្មត្តោ ឯវំ វិចេតោ ឥទញ្ច លោកោ នត្ថិ យំ មយា ទិដ្ឋន្តិ ។ តគ្ឃ ត្វំ អម្ភោ បុរិស ឧម្មត្តោ តគ្ឃ វិចេតោ ឥទញ្ច លោកោ នត្ថិ យំ តយា ទិដ្ឋន្តិ ។ តំ ខោ បន ភិក្ខវេ សោ បុរិសោ ភូតំយេវ អទ្ទស នោ អភូតំ ។

១ ឱ. ម. កថំ បន ត្វំ ។

នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ វត្ថុណាមិនមានក្នុងលោក វត្ថុនោះខ្ញុំបានឃើញហើយ ។ ពួកមហាជន តបវិញថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកឆ្កួត ហេតុដូចម្តេចបានជាអ្នកមានចិត្តរាយមាយ វត្ថុដែលអ្នកបានឃើញហើយមិនមានក្នុងលោកតើដូចម្តេច ។ នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងគិតនូវលោកចិន្តាដូច្នេះហើយចូលទៅរកស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយទៀតឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា គិតនូវលោកចិន្តា ។ នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំក៏បានឃើញនូវសេនាមានអង្គ ៤ កំពុងចូលទៅក្នុងក្រឌីឈូកទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីឈ្មោះសុមាគធា ។ នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាមនុស្សឆ្កួត យ៉ាងនេះឯង ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ យ៉ាងនេះ វត្ថុដែលខ្ញុំឃើញនេះហើយមិនដែលមានក្នុងលោកទេ ។ នៃបុរសដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូមរំលឹក អ្នកជាមនុស្សឆ្កួតហើយ ខ្ញុំសូមរំលឹក អ្នកជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយហើយ វត្ថុដែលអ្នកឃើញហើយនេះ មិនដែលមានក្នុងលោកទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯបុរសនោះបានឃើញវត្ថុដែលពិតមែន មិនមែនបានឃើញនូវវត្ថុដែលមិនពិតទេ ។

បបាតវគ្គោ បញ្ចមោ

[៤២៧] ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ ទេវាសុរសង្គាមោ សមុប-ព្យូឡ្ហោ អហោសិ ។ តស្មឹ ខោ បន ភិក្ខវេ សង្គាមេ ទេវា ជិនឹសុ អសុរា បរាជិនឹសុ ។ បរាជិតា ច ខោ ភិក្ខវេ អសុរា ភីតា ភិសមុឡាលេន អសុរបុរំ បវិសឹសុ ទេវានំយេវ មោហយមានា(១) ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ មា លោកចិន្តំ ចិន្តេថ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខវេ ចិន្តា អត្ថ-សញ្ហិតា ន អាទិព្រហ្មចរិយកា ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

១ ឱ. ម. ទេវានំយេវ ខោ ភាយមានា ។

បបាតវគ្គ ទី ៥

[៤២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពីព្រេងនាយមក មានសង្គ្រាមទេវតា និងអសុរ ជាសង្គ្រាមតទល់ប្រកៀកគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសង្គ្រាមនោះឯង ពួកទេវតាឈ្នះ ពួកអសុរចាញ់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះពួកអសុរចាញ់ហើយ ក៏ភ័យរត់ចូលទៅកាន់អសុរបុរីតាមចន្លោះក្រឱឈូក (ញុំាងចិត្ត) ពួកទេវតាឲ្យភ័ន្តច្រឡំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ អ្នកកុំគិតនូវលោកចិន្តាថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះការគិតនុ៎ះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេ ។

[៤២៨] ចិន្តេន្តា ច ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ចិន្តេយ្យាថ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ចិន្តេយ្យាថ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខវេ ចិន្តា អត្ថសញ្ហិតា ឯសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឯសា និព្វិ-ទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤២៩] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ ។ អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាម-ន្តេសិ អាយាម ភិក្ខវេ យេន បដិភាណកូដោ តេនុបសង្កមិស្សាម ទិវាវិហារាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ អថខោ ភគវា សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ យេន បដិ-ភាណកូដោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បដិភាណកូដេ មហន្តំ បបាតំ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច មហា វតាយំ ភន្តេ បបាតោ

[៤២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយគិត គួរគិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរគិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាវិញ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) ការគិតនេះ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ការគិតនេះ ជាអាទិព្រហ្មចរិយៈ ការគិតនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា បដិបទានេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤២៩] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់លើភ្នំគិជ្ឈកូដ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក យើងចូលទៅឯថ្មបដិភាណកូដ (ថ្មជាព្រំខ័ណ្ឌបែបភ្នំ) ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅឯថ្មបដិភាណកូដជាមួយនឹងភិក្ខុច្រើនរូប ។ ភិក្ខុមួយរូបបានឃើញនូវជ្រោះធំជិតថ្មបដិភាណកូដ លុះឃើញហើយក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជ្រោះនេះធំណាស់តើ

សុមហា វតាយំ[១] ភន្តេ បចាតោ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឥមម្ហា បចាតា អញ្ញោ បចាតោ មហន្ត-តរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ[២] ឥមម្ហា បចាតា អញ្ញោ បចាតោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ កតមោ ច ភន្តេ ឥមម្ហា បចាតា អញ្ញោ បចាតោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។

[៤៣០] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ អយំ ទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ ជរាសំវត្ត-និកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-បាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. សុភយានកោ ។ ២ ឱ. អត្ថិ ខោ ភិក្ខវេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជ្រោះនេះធំពេកណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជ្រោះដទៃធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះទៅទៀត មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុ ជ្រោះដទៃធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជ្រោះដទៃធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះទៅទៀត តើដូចម្តេច ។

[៤៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា-នីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ។

តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរតា ជរា-សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរតា មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរតា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-បាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរតា ជាតិ-សំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរោន្តិ ជរាសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរោន្តិ មរណសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរោន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាស-សំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរោន្តិ ។ តេ ជាតិ-សំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរិត្វា ជរាសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរិត្វា មរណសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរិត្វា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាស-សំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អភិសង្ខរិត្វា ជាតិបបាតម្បិ បបតន្តិ ជរាបបាតម្បិ បបតន្តិ មរណបបាតម្បិ បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសបបា-តម្បិ បបតន្តិ ។ តេ ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោម-នស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

កាលបើសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ត្រេកអរ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ ត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈហើយ ឈ្មោះថា តាក់តែងនូវសង្ខារដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ។ លុះសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ តាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈហើយ ក៏ឈ្មោះថាធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺជាតិផង ធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺជរាផង ធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺមរណៈផង ធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនផុតចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈទាំងឡាយ តថាគតពោលថា មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[៤៣១] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិរមន្តិ ជរាសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិរមន្តិ មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិរមន្តិ សោក-បរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិរមន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិរតា ជរាសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិរតា មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិរតា សោក-បរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិរតា ជាតិសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ ន អភិសង្ខរោន្តិ ជរាសំវត្ត-និកេបិ សង្ខារេ ន អភិសង្ខរោន្តិ មរណសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ ន អភិសង្ខរោន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-បាយាសសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ ន អភិសង្ខរោន្តិ ។

បបាតវគ្គ ទី ៥

[៤៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំង-ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ។ កាលបើសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំង-ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ហើយ ឈ្មោះថា មិនបានតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈឡើយ ។

តេ ជាតិសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អនភិសង្ខរិត្វា ជរាសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អនភិសង្ខរិត្វា មរណសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អនភិសង្ខរិត្វា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសសំវត្តនិកេបិ សង្ខារេ អនភិសង្ខរិត្វា ជាតិបបាតម្បិ ន បបតន្តិ ជរាបបាតម្បិ ន បបតន្តិ មរណបបាតម្បិ ន បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសបបាតម្បិ ន បបតន្តិ ។ តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៣២] អត្ថិ ភិក្ខវេ មហាបរិឡាហោ នាម និរយោ តត្ថ យង្កិញ្ចិ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ អនិដ្ឋរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ កន្តរូបំ អមនាបរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ មនាបរូបំ យង្កិញ្ចិ សោតេន សទ្ទំ សុណាតិ ។ បេ ។

លុះសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនបានតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនបានតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនបានតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនបានតាក់តែងនូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈហើយ រមែងមិនធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺជាតិផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺជរាផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺមរណៈផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ជ្រោះគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះរមែងផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបា-យាសៈ តថាគតពោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នរកមានសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយធំ សត្វរមែងឃើញនូវរូបណាមួយ ដោយចក្ខុក្នុងនរកនោះ រមែងឃើញរូបមិនជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា ឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបជាទីគាប់ចិត្ត ឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត ស្តាប់សំឡេងណាមួយ ដោយត្រចៀក ។ បេ ។

យម្បិ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតិ ។ យម្បិ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ អនិដ្ឋរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ កន្តរូបំ អមនាបរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ មនាបរូបន្តិ ។

[៤៣៣] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច មហា វត សោ ភន្តេ បរិឡាហោ សុមហា វត សោ ភន្តេ បរិឡាហោ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯតម្ហា បរិឡាហា អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ ឯតម្ហា បរិឡាហា អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ ឯតម្ហា បរិឡាហា អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។

[៤៣៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ(១) សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ ។

១ ភិក្ខូ ឥតិ ភវិតព្វំ ។

ពាល់ត្រូវនូវផ្សព្វណាមួយ ដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ណាមួយ ដោយចិត្ត ដឹងច្បាស់រូបមិនជាទីប្រាថ្នា មិនដឹងច្បាស់រូបជាទីប្រាថ្នា ដឹងច្បាស់រូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនដឹងច្បាស់រូបជាទីគាប់ចិត្ត ដឹងច្បាស់រូបមិនជាទីពេញចិត្ត មិនដឹងច្បាស់រូបជាទីពេញចិត្ត ។

[៤៣៣] កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយដទៃដែលធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងសេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយនេះ មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយដទៃដែលធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងសេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយនេះ មានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយដែលធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងសេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយនេះ តើដូចម្ដេច ។

[៤៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ត្រេកអរក្នុងពួកសង្ខារ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។

បេ ។ អភិរតា អភិសង្ខរោន្តិ ។ អភិសង្ខរិត្វា ជាតិបរិឡាហេនបិ បរិឌយ្ហន្តិ ជរាបរិឡាហេនបិ បរិឌយ្ហន្តិ មរណបរិឡាហេនបិ បរិឌយ្ហន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសបរិឡាហេនបិ បរិឌយ្ហន្តិ ។ តេ ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

[៤៣៤] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ[១] សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ នាភិរមន្តិ ។ បេ ។ អនភិរតា ន អភិសង្ខរោន្តិ ។ អនភិសង្ខរិត្វា ជាតិបរិឡាហេនបិ ន បរិឌយ្ហន្តិ ជរាបរិឡាហេនបិ ន បរិឌយ្ហន្តិ មរណបរិឡាហេនបិ ន បរិឌយ្ហន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសបរិឡាហេនបិ ន បរិឌយ្ហន្តិ ។

១ ឱ. ភិក្ខុ ។

កាលបើត្រេកអរហើយ រមែងតាក់តែង ។ លុះតាក់តែងហើយ រមែងក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាតិផង ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជរាផង ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈផង ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងមិនផុតស្រឡះចាកជាតិជរាមរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថាមិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[៤៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងមិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។ កាលបើមិនត្រេកអរហើយរមែងមិនបានតាក់តែង ។ លុះមិនបានតាក់តែងហើយ រមែងមិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាតិផង មិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជរាផង មិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈផង មិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។

តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៣៦] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ(១) ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ កូដាគារស្ស ហេដ្ឋិមំ ឃរំ អករិត្វា ឧបរិមំ ឃរំ អារោបេស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

---
១ ឱ. យោ ហិ ភិក្ខវេ ។

សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើ សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិនបាច់ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ក៏គង់នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រពៃបាន ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់ធ្វើផ្ទះខាងក្រោមនៃផ្ទះមានកំពូល នឹងលើកផ្ទះខាងលើតែម្តង (គឺមិនបាច់ធ្វើគ្រឿងក្រោមធ្វើតែគ្រឿងលើ) ហេតុនេះមិនមានទេ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិនបាច់ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រពៃតែម្តង ហេតុនេះមិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៣៧] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ កូដាគារស្ស ហេដ្ឋិមំ ឃរំ ករិត្វា ឧបរិមំ ឃរំ អារោបេស្សាមីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៣៨] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលិយំ[១] បិណ្ឌាយ ចារិសិ ។

១ ឱ. ម. វេសាលឹ ។

[៤៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលណាពោលយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ បានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខបាន ហេតុនេះទើបមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលណាពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញធ្វើផ្ទះខាងក្រោមនៃផ្ទះមានកំពូលហើយសឹមលើកផ្ទះខាងលើ ហេតុនេះទើបមាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ ត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខ-និរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិតហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រពៃបាន ហេតុនេះទើបមានយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៣៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហ-សម័យ ហើយចូលទៅក្នុងក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សម្ពហុលេ លិច្ឆវិកុមារកេ សណ្ឋាគារេ ឧបាសនំ ករោន្តេ ទូរតោ វ សុខុមេន តាឡច្ឆិគ្គឡេន អសនំ អតិបាតេន្តេ បោខានុបោខំ[១] អវិរាធិតំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ សិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆវិកុមារកា សុសិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆវិកុមារកា យត្រ ហិ នាម ទូរតោ វ សុខុមេន តាឡច្ឆិគ្គឡេន អសនំ អតិបាតេស្សន្តិ បោខានុបោខំ អវិរាធិតន្តិ ។

[៤៣៩] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ បាវិសឹ ។ អទ្ទសំ ខ្វាហំ ភន្តេ សម្ពហុលេ លិច្ឆវិកុមារកេ សណ្ឋាគារេ ឧបាសនំ ករោន្តេ ទូរតោ វ សុខុមេន តាឡច្ឆិគ្គឡេន អសនំ អតិបាតេន្តេ បោខានុបោខំ អវិរាធិតំ ។

១ បោង្ខានុបោង្ខំ ។

ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏បានឃើញពួកលិច្ឆវិកុមារច្រើននាក់ កំពុងធ្វើគ្រឿងក្រោះក្នុងផ្ទះ ជាទីរៀននូវសិល្បៈ កំពុងបាញ់សរតាមរន្ធចន្ទោងដ៏តូចអំពីចម្ងាយឲ្យចេញទៅត ៗ គ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។ លុះព្រះអានន្ទនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា ពួកលិច្ឆវិកុមារនេះចេះសិក្សាណាស់តើ ពួកលិច្ឆវិកុមារនេះ ចេះសិក្សាល្អណាស់តើ ព្រោះពួកលិច្ឆវិកុមារនេះ ចេះបាញ់សរតាមរន្ធចន្ទោងដ៏តូចអំពីចម្ងាយ ឲ្យចេញទៅត ៗ គ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

[៤៣៩] លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ត្រាច់ទៅក្នុងក្រុងវេសាលីដើម្បីបិណ្ឌបាត កាលត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងបច្ឆាភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅក្នុងក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញពួកលិច្ឆវិកុមារច្រើននាក់ កំពុងធ្វើនូវគ្រឿងក្រោះក្នុងផ្ទះជាទីរៀននូវសិល្បៈ បាញ់សរតាមរន្ធចន្ទោងដ៏តូចអំពីចម្ងាយ ឲ្យចេញទៅត ៗ គ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

៣០៣

ទិស្វាន មេ ឯតទហោសិ សិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆវិ-កុមារកា សុសិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆវិកុមារកា យត្រ ហិ នាម ទូរតោ វ សុខុមេន តាឡច្ឆិគ្គឡេន អសនំ អតិបាតេស្សន្តិ បោខានុបោខំ អវិរាធិតន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ អានន្ទ កតមំ នុ ខោ ទុក្ករតរំ វា ទុរភិសម្ភវតរំ វា ។ យោ ទូរតោ វ សុខុមេន តាឡច្ឆិគ្គឡេន អសនំ អតិបាតេយ្យ បោខានុបោខំ អវិរាធិតំ យោ វា សត្តធា ភិន្នស្ស វាលស្ស កោដិយា កោដឹ បដិវិជ្ឈេយ្យាតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ទុក្ករតរញ្ចេវ ទុរភិសម្ភវតរញ្ច យោ វា សត្តធា ភិន្នស្ស វាលស្ស កោដិយា កោដឹ បដិវិជ្ឈេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ អានន្ទ ទុប្បដិវិជ្ឈតរំ បដិវិជ្ឈន្តិ យេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បដិវិជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យថាភូតំ បដិវិជ្ឈន្តិ ។ តស្មាតិហានន្ទ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ពួកលិច្ឆវិកុមារនេះ ចេះសិក្សាណាស់តើ ពួកលិច្ឆវិកុមារនេះ ចេះសិក្សាល្អណាស់តើ ព្រោះពួកលិច្ឆវិកុមារនេះ ចេះបាញ់សរតាមរន្ធចន្ទោងដ៏តូច ឲ្យចេញទៅតៗ គ្នា មិនឲ្យដាច់ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកសម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អំពើដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រក្រៃលែងផង ហេតុកើតឡើងព្រមដោយកម្រផង ។ ជនណាបាញ់សរតាមរន្ធចន្ទោងដ៏តូចអំពីចម្ងាយឲ្យចេញទៅតៗ គ្នា មិនឲ្យដាច់ ឬក៏ជនណាបាញ់ទម្លុះនូវចុងនៃចុងរោមកន្ទុយដែលច្រៀកជា ៧ ចម្រៀក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណាបាញ់ទម្លុះនូវចុងនៃចុងរោមកន្ទុយ ដែលច្រៀកជា ៧ ចម្រៀក ហេតុនុ៎ះដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រឬជាហេតុកើតឡើងព្រមដោយកម្រ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនណាចាក់ធ្លុះតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ចាក់ធ្លុះតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកជនទាំងនោះទើបឈ្មោះថាចាក់ធ្លុះនូវហេតុដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះបានដោយកម្រ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤០] អត្ថិ ភិក្ខវេ លោកន្តរិកា អឃា អសំវុតា អន្ធការា អន្ធការតិមិសា យត្ថបិមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ ឯវំមហិទ្ធិកានំ ឯវំមហានុភាវានំ អាភាយ នានុភោន្តីតិ ។

[៤៤១] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច មហា វត សោ ភន្តេ អន្ធការោ សុមហា វត សោ ភន្តេ អន្ធការោ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯតម្ហា អន្ធការា អញ្ញោ អន្ធការោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ ឯតម្ហា អន្ធការា អញ្ញោ អន្ធការោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ ឯតម្ហា អន្ធការា អញ្ញោ អន្ធការោ មហន្តតរោ ច ភយានកតរោ ចាតិ ។

[៤៤២] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិរមន្តិ ។

បបាតវគ្គ ទី ៥

[៤៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វក្នុងលោកន្តរនរក មានតែសេចក្ដីទុក្ខឥតល្ហែ ជានរកងងឹត ជានរកងងឹតសូន្យឈឹង ក្នុងនរកនោះ មិនដែលបានទទួលពន្លឺនៃព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយនេះ ដែលមានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំ យ៉ាងនេះឡើយ ។

[៤៤១] កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្ដែងយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ងងឹតនោះ ជាងងឹតធំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ងងឹតនោះ ជាងងឹតធំមហិមា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ងងឹតដទៃដែលធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងងងឹតនេះមានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុ ងងឹតដទៃដែលធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងងងឹតនេះ មានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះងងឹតដទៃធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាងងងឹតនេះ តើដូចម្ដេច ។

[៤៤២] ម្នាលភិក្ខុ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។

បេ ។ អភិរតា អភិសង្ខរោន្តិ ។ អភិសង្ខរិត្វា ជាតន្ធការម្បិ បបតន្តិ ជរន្ធការម្បិ បបតន្តិ មរណន្ធការម្បិ បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសន្ធការម្បិ បបតន្តិ ។ តេ ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

[៤៤៣] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ នាភិរមន្តិ ។ បេ ។ អនភិរតា ន អភិសង្ខរោន្តិ ។ អនភិសង្ខរិត្វា ជាតន្ធការម្បិ ន បបតន្តិ ជរន្ធការម្បិ ន បបតន្តិ មរណន្ធការម្បិ ន បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសន្ធការម្បិ ន បបតន្តិ ។ តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

កាលបើត្រេកអរហើយ រមែងតាក់តែង ។ លុះតាក់តែងហើយក៏ធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺជាតិផង ធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺជរាផង ធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺមរណៈផង ធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថា មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[៤៤៣] ម្នាលភិក្ខុ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។ កាលបើមិនត្រេកអរហើយ ក៏រមែងមិនតាក់តែង ។ លុះមិនបានតាក់-តែងហើយ ក៏មិនធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺជាតិផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺជរាផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺមរណៈផង មិនធ្លាក់ចុះកាន់ទីងងឹតគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈផង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះរមែងផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។

តស្មាតិហ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ មហាសមុទ្ទេ ឯកច្ឆិគ្គលំ យុគំ បក្ខិបេយ្យ តត្រាបិស្ស កាណោ កច្ឆបោ សោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ អបិ នុ សោ កាណោ កច្ឆបោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជន្តោ អមុស្មឹ ឯកច្ឆិគ្គឡេ យុគេ គីវំ បវេសេយ្យាតិ ។ យទិ នូន ភន្តេ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេនាតិ ។ ខិប្បតរំ ខោ សោ ភិក្ខវេ កាណោ កច្ឆបោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជន្តោ អមុស្មឹ ឯកច្ឆិគ្គឡេ យុគេ គីវំ បវេសេយ្យ ។ ន ត្វេវាហំ ភិក្ខវេ សកឹ វិនិបាតគតេន ពាលេន[១] មនុស្សត្តំ វទាមិ ។

១ ម. វិនិតកតេន ពហុលេន ។

បបាតវគ្គ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសបោះនឹមមានប្រហោងតែមួយក្នុងមហាសមុទ្រ ក៏ក្នុងមហាសមុទ្រនោះមានអណ្ដើកខ្វាក់ (មួយ) លុះកន្លងមួយរយឆ្នាំៗ ទៅ ទើបអណ្ដើកខ្វាក់នោះងើបម្ដងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច កាលបើកន្លងមួយរយឆ្នាំៗ ទៅ ទើបអណ្ដើកខ្វាក់នោះងើបម្ដងៗ តើគួរនឹងស៊កកក្នុងនឹមមានប្រហោងតែមួយឯណោះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្រែងតែកាលកន្លងយូរអង្វែងទៅ ទើបមានម្ដងៗ ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកន្លងមួយរយឆ្នាំៗ ទៅ ទើបអណ្ដើកខ្វាក់នោះងើបម្ដងៗ ក៏ស៊កកទៅក្នុងនឹមមានប្រហោងតែមួយឯណោះទុកជាឆាប់ពេកណាស់ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនពាលដែលធ្លាក់ទៅក្នុងវិនិបាតហើយ បានមកជាមនុស្សអស់វារៈម្ដង តថាគតពោលថា មិនបានឆាប់ឡើយគឺយូរពេកណាស់ ។

តំ កិស្ស ហេតុ ។ ន ហេតំ ភិក្ខវេ អត្ថំ ធម្ម-
ចរិយា សមចរិយា កុសលកិរិយា បុញ្ញកិរិយា
អញ្ញមញ្ញខាទិកា ។ ឯត្ថ ភិក្ខវេ វត្តតិ ទុព្វល-
ខាទិកា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ
ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិ-
បទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ
ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៨] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ អយំ មហាបថវី ឯកោ-
ទិកា[១] អស្ស តត្រ បុរិសោ ឯកច្ឆិគ្គឡំ យុគំ បក្ខិ-
បេយ្យ តមេនំ បុរត្ថិមោ វាតោ បច្ឆិមេន សំហរេយ្យ
បច្ឆិមោ វាតោ បុរត្ថិមេន សំហរេយ្យ ឧត្តរោ វាតោ ទក្ខិ-
ណេន សំហរេយ្យ ទក្ខិណោ វាតោ ឧត្តរេន សំហរេយ្យ
តត្រស្ស កាណោ កច្ឆបោ សោ វស្សសតស្ស
វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជេយ្យ ។

១ ឱ. ម. ឯកោទកា ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាលក្នុងលោកនេះគ្មានប្រព្រឹត្តនូវធម៌ គ្មានប្រព្រឹត្តស្មើ គ្មានធ្វើកុសល គ្មានធ្វើបុណ្យទេ មានតែទំពាស៊ីនូវគ្នានិងគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការទំពាស៊ីនូវសត្វដែលមានកម្លាំងថយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបុគ្គលពាលនុ៎ះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាលមិនឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផែនដីធំនេះ មានទីបំផុតជាមួយគ្នា មានបុរសបោះនឹមមានប្រឡោះតែមួយទៅលើផែនដីនោះ ខ្យល់ពីទិសខាងកើត បក់នឹមនោះទៅទិសខាងលិច ខ្យល់ពីទិសខាងលិច បក់ (នឹមនោះ) ទៅទិសខាងកើត ខ្យល់ពីទិសខាងជើង បក់ (នឹមនោះ) ទៅទិសខាងត្បូង ខ្យល់ពីទិសខាងត្បូង បក់(នឹមនោះ)ទៅទិសខាងជើង លុះកន្លងមួយរយឆ្នាំ ៗ ទៅ ទើបមានអណ្តើកខ្វាក់មួយក្នុងទីនោះងើបម្តង ៗ ។

តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ អបិ នុ ខោ កាណោ កច្ឆបោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជន្តោ អមុស្មឹ ឯកច្ឆិគ្គឡេ យុគេ គីវំ បវេសេយ្យាតិ ។ អធិច្ចមិទំ ភន្តេ យំ សោ កាណោ កច្ឆបោ វស្ស-សតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សកឹ សកឹ ឧម្មុជ្ជន្តោ អមុស្មឹ ឯកច្ឆិគ្គឡេ យុគេ គីវំ បវេសេយ្យាតិ ។ ឯវំ អធិច្ចមិទំ ភិក្ខវេ យំ មនុស្សត្តំ លភតិ ។ ឯវំ អធិច្ចមិទំ ភិក្ខវេ យំ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ ឯវំ អធិច្ចមិទំ ភិក្ខវេ យំ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិនយោ លោកេ ទិប្បតិ[១] ។ តស្សិទំ ភិក្ខវេ មនុស្សត្តំ លទ្ធំ តថាគតោ ច លោកេ ឧប្បន្នោ អរហំ សម្មា-សម្ពុទ្ធោ តថាគតប្បវេទិតោ ច ធម្មវិនយោ លោកេ ទិប្បតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

---

១ ម. ទិព្វតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច លុះកន្ទង់មួយរយឆ្នាំៗ ទៅ ទើបអណ្ដើកខ្វាក់នោះងើបម្ដងៗ តើគួរនឹងស៊កកក្នុងនឹមមានប្រហោងតែមួយឯណោះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះកន្ទង់មួយរយឆ្នាំៗទៅ ទើបអណ្ដើកខ្វាក់នោះងើបម្ដងៗ គួរនឹងស៊កកទៅក្នុងនឹមមានប្រហោងតែមួយឯណោះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះ កម្រក្រៃពេកយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបាននូវភាពជាមនុស្សកម្រក្រៃពេកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតក្នុងលោកកម្រក្រៃពេកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យដែលតថាគតសម្ដែងហើយ រមែងភ្លឺច្បាស់ក្នុងលោក កម្រក្រៃពេកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការបាននូវអត្តភាពជាមនុស្សនេះ ១ ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធកើតក្នុងលោក ១ ធម្មវិន័យដែលតថាគតសម្ដែងហើយ រមែងភ្លឺច្បាស់ក្នុងលោក ១ (ទាំង ៣ នេះក្រដូចគ្នា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ សិនេរុស្ស បព្វតរាជស្ស សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យា ច សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណ-សក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តា យោ ច សិនេរុ បព្វតរាជាតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ សិនេរុ បព្វតរាជា អប្បមត្តិកា សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តា សង្ខំម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ សិនេរុំ បព្វតរាជានំ ឧបនិធាយ សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិនោ ឯតទេវ ពហុតរំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សង្ខំម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តុំបរមតា ។

[៤៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសយកដុំក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្ដែកបាយ ទៅប្រៀបផ្ទឹមនឹងស្ដេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច ដុំក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្ដែកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបផ្ទឹមក្ដី ស្ដេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុក្ដី របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្ដេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុនេះមានចំនួនច្រើនជាង ដុំក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្ដែកបាយដែលបុគ្គលប្រៀបធៀបហើយមានចំនួនតិចជាង ដុំក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្ដែកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបធៀបនឹងស្ដេចភ្នំសិនេរុ មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអរិយសាវ័កដែលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកត្រាស់ដឹង (នូវមគ្គនិងផល) សេចក្ដីទុក្ខ (របស់អរិយសាវ័កនោះ) ដែលអស់ទៅរលីងទៅច្រើនជាង សេចក្ដីទុក្ខដែលសល់នៅតិចជាង មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដើម្បីប្រៀបធៀបនូវគំនរទុក្ខពីមុនដែលអស់ទៅរលីងទៅ ចំនួន ៧ អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ សិនេរុ បព្វតរាជា បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឋបេត្វា សត្ត មុគ្គ-មត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា សិនេរុស្ស បព្វតរាជស្ស បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ យា ច សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ សិនេរុស្ស បព្វតរាជស្ស យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត មុគ្គ-មត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា អវសិដ្ឋា សង្ខំម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ សិនេ-រុស្ស បព្វតរាជស្ស បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ សត្ត មុគ្គមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា អវសិដ្ឋាតិ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ក៏ដល់នូវការអស់ទៅរលីងទៅ លើកលែងតែគ្រួសប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយ ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅរលីងទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុក្តី ដុំគ្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលសល់នៅក្តី របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការអស់ទៅរលីងទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុមានចំនួនច្រើនជាង ដុំគ្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលសល់នៅមានចំនួនតិចជាង ដុំគ្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលសល់នៅ ក៏មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនូវការអស់ទៅរលីងទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិនោ ឯតទេវ ពហុតរំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តុំបរមតា ។ យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករ-ណីយោតិ ។

បបាតវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ចិន្តា បបាតោ បរិឡាហោ
កូដំ វាលន្ធការិទំ[១]
ឆិគ្គឡេន ច ទ្វេ វុត្តា
សិនេរុ អបរេ ទុវេតិ ។

១ ឱ. ម. កូដាគារន្ធការានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអរិយសាវ័កដែលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកត្រាស់ដឹង (នូវមគ្គនិងផល) សេចក្តីទុក្ខដែលអស់ទៅវិនាសទៅ (នៃអរិយសាវ័កនោះ) មានចំនួនច្រើន សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានចំនួនតិច មិនដល់នូវការរាប់ មិនដល់នូវការប្រៀបធៀប មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតនឹងគំនរទុក្ខពីមុនដែលអស់ទៅរលីងទៅចំនួន ៧ អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

ចប់ បបាតវគ្គ ទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃបបាតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការគិត ១ អំពីជ្រោះ ១ អំពីសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ ១ អំពីសាលាមានកំពូល ១ អំពីទម្លុះចុងសរសៃរោម ១ អំពីលោកន្តរនរកងងឹតសូន្យឈឹង ១ អំពីប្លោះនឹម ២ លើក អំពីស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុដទៃ ២ លើក ។

អភិសមយវគ្គោ ឆដ្ឋោ

[៤៤៨] អថខោ ភគវា បរិត្តំ នខសិខាយំ បំសុំ អារោបេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យោ វាយំ មយា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ អយំ វា មហាបថវីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបថវី អប្បមត្តកាយំ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ មហាបថវឹ ឧបនិធាយ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិនោ ឯតទេវ ពហុតរំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តុំបរមតា ។ យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។

អភិសមយវគ្គ ទី ៦

[៤៤៨] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកនូវអាចម៍ដីមានប្រមាណតិច ដាក់លើខ្នងព្រះនខា ហើយត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច អាចម៍ដីមានប្រមាណតិច ដែលតថាគតលើកដាក់លើចុងក្រចកក្ដី មហាប្រឹថពីនេះក្ដី របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រឹថពីនេះច្រើនជាង អាចម៍ដីមានប្រមាណតិច ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកដាក់លើខ្នងព្រះនខា មានប្រមាណតិចទេ អាចម៍ដីមានប្រមាណតិច ដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខា មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រឹថពីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអរិយសាវ័កដែលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកត្រាស់ដឹង (នូវមគ្គនិងផល) សេចក្ដីទុក្ខរបស់អរិយសាវ័កនោះដែលអស់ទៅ រលីងទៅច្រើនជាង សេចក្ដីទុក្ខដែលសល់នៅមានប្រមាណតិច មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងគំនរទុក្ខពីមុនដែលអស់ទៅរលីងទៅចំនួន ៧ អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។

បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ចោក្ខរណី បញ្ញាស យោជនានិ អាយាមេន បញ្ញាស យោជនានិ វិត្ថារេន បញ្ញាស យោជនានិ ឧព្វេធេន បុណ្ណា ឧទកស្ស សមតិត្តិកា កាកបេយ្យា តតោ បុរិសោ កុសគ្គេន ឧទកំ ឧទ្ធរេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា កុសគ្គេន[១] ឧព្ភតំ យំ វា ចោក្ខរណិយា ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ ចោក្ខរណិយា ឧទកំ អប្ប-មត្តកំ កុសគ្គេន ឧទកំ ឧព្ភតំ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ ចោក្ខរណិយា ឧទកំ ឧបនិធាយ កុសគ្គេន ឧទកំ ឧព្ភតន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ។ បេ ។ យោគោ ករណីយោតិ ។

---

១ ឱ. យំ វា កុសគ្គេន ឧទកំ ។

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្រះបោក្ខរណី បណ្តោយ ៥០ យោជន៍ ទទឹង ៥០ យោជន៍ ជម្រៅ ៥០ យោជន៍ មានទឹកពេញស្មើល្មមក្អែកឱនផឹកបាន បុរសគប្បីជ្រលក់ទឹកដោយចុងនៃស្បូវអំពីស្រះនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលបុរសជ្រលក់ដោយចុងនៃស្បូវហើយលើកឡើង និងទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណី ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណីនុ៎ះច្រើនជាង ទឹកដែលបុរសជ្រលក់ដោយចុងនៃស្បូវហើយលើកឡើង មានប្រមាណតិច ទឹកដែលបុរសជ្រលក់ដោយចុងនៃស្បូវហើយលើកឡើង មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបផ្ទឹមនឹងទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអរិយសាវ័ក ។បេ។ ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៨០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យត្ថិមា មហានទិយោ សំសន្ទន្តិ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីទំ ។ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ។ តតោ បុរិសោ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧទ្ធរេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧព្ភតានិ យំ វា សម្ភេជ្ជ ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ សម្ភេជ្ជំ ឧទកំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទក-ផុសិតានិ ឧព្ភតានិ សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ សម្ភេជ្ជំ ឧទកំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧព្ភតានីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៨១] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យត្ថិមា មហា-នទិយោ សំសន្ទន្តិ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីទំ ។ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ។ តំ ឧទកំ បរិក្ខយំ

អភិសមយវគ្គ ទី ៦

[៤៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្ទឹងធំទាំងឡាយនេះ រមែងហូរជោរជន់ ។ ស្ទឹងធំទាំងនោះគឺស្ទឹងណាខ្លះ ។ គឺស្ទឹងគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ។ បុរសគប្បីលើកឡើងនូវតំណក់នៃទឹកពីរឬបីតំណក់អំពីស្ទឹងទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច តំណក់នៃទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលបុរសលើកឡើងនិងទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីទឹកដទៃហូរជោរជន់មក ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីស្ទឹងដទៃហូរជោរជន់មកនុ៎ះច្រើនជាង តំណក់នៃទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលបុរសលើកឡើង មានប្រមាណតិចទេ តំណក់នៃទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលបុរសលើកឡើង មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីស្ទឹងដទៃហូរជោរជន់មកបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្ទឹងធំទាំងឡាយនេះ រមែងហូរជោរជន់មក ។ ស្ទឹងធំទាំងនោះគឺស្ទឹងណាខ្លះ ។ គឺស្ទឹងគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ។ ទឹកនោះក៏គង់ដល់នូវការអស់ទៅរលីងទៅ

បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឋបេត្វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ ។ យំ វា សមុទ្ទំ ឧទកំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ សមុទ្ទំ ឧទកំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ សមុទ្ទំ ឧទកំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ។ បេ ។ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៨២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ មហាបថវិយា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តា អយំ វា មហាបថវីតិ ។

លើកលែងតែតំណក់ទឹកពីរឬបីចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-ឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលលាយច្រឡំគ្នានិងតំណក់នៃទឹកពីរឬបីតំណក់ ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកដែលអស់ទៅរលីងទៅ ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកដែលលាយច្រឡំគ្នា ដែលអស់ទៅរលីងទៅនុ៎ះច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ ដែលសល់នៅមានប្រមាណតិច តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលសល់នៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកដែលលាយច្រឡំគ្នាដែលអស់ទៅរលីងទៅបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ។ បេ ។ ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសតម្កល់ទុកនូវដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រា ដើម្បីប្រៀបផ្ទឹមនឹងមហា-ប្រឹថពី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលបុរសតម្កល់ទុកនិងមហាប្រឹថពីនេះ របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។

ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបឋវី អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តា សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ មហាបឋវឹ ឧបនិធាយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៨៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាបឋវី បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឋបេត្វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា មហាបឋវិយា បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ មហាបឋវិយា យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា អវសិដ្ឋា សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ មហាបឋវិយា បរិក្ខីណំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រឹថពីនុ៎ះច្រើនជាង ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលបុរសតម្កល់ទុកមានប្រមាណតិច ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលបុរសតម្កល់ទុក មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រឹថពីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាប្រឹថពីដល់នូវការអស់ទៅរលីងទៅ លើកលែងតែដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅរលីងទៅនៃមហាប្រឹថពីនិងដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលសល់នៅ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការអស់ទៅរលីងទៅ នៃមហាប្រឹថពីនុ៎ះ មានប្រមាណច្រើនជាង ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលសល់នៅមានប្រមាណតិច ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុនផ្លែពុទ្រាដែលសល់នៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀប នឹងការអស់

បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៥៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ មហាសមុទ្ទេ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧទ្ធរេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧព្ភតានិ យំ វា មហាសមុទ្ទេ ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧព្ភតានិ សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ឧព្ភតានីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៥៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ[១] បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឋបេត្វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ

---

១ ឱ. ម. មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ ។

ទៅ រលីងទៅ នៃមហាប្រឹថពីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើ សេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសលើកឡើងនូវតំណក់ទឹកពីរ ឬបីតំណក់ក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវ ហេតុនោះដូចម្តេច តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលបុគ្គលលើកឡើងនិងទឹក ក្នុងមហាសមុទ្រ ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រនុ៎ះមានប្រមាណច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរឬបី តំណក់ដែលបុរសលើកឡើងមានប្រមាណតិច តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ ដែលបុរសលើកឡើងមិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀប ធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀប នឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្របានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដល់នូវ ការអស់ទៅ រលីងទៅ លើកលែងតែតំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនុ៎ះ ដូចម្តេច

កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ[១] បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៩៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តា អយំ វា ហិមវា បព្វតរាជាតិ ។

១ ឱ. ម. ឧទកំ យទិទំ ។

ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅរលីងទៅ និងតំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលសល់នៅ ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅរលីងទៅនុ៎ះមានប្រមាណច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលសល់នៅមានប្រមាណតិច តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលសល់នៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង ទាំងមិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលអស់ទៅ រលីងទៅបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសតម្កល់ទុកនូវដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ (ដើម្បីប្រៀបធៀប) នឹងស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលបុរសតម្កល់ទុកនិងស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។

ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ ហិមវា បព្វតរាជា អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តា សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ ហិមវន្តំ បព្វតរាជានំ ឧបនិធាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ឧបនិក្ខិត្តាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ។ បេ ។ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៩៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ហិមវា បព្វតរាជា បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឋបេត្វា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសក្ខរា អវសិដ្ឋា សង្ខម្បិ ន ឧបេន្តិ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តនុ៎ះ មានប្រមាណច្រើនជាង ដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលបុរសតម្កល់ទុកមានប្រមាណតិច ដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលបុរសតម្កល់ទុក មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តបានឡើយយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ។ បេ ។ ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ដល់នូវការអស់ទៅ រលីងទៅ លើកលែងតែក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅរលីងទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តនិងដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់នៅ របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការអស់ទៅ រលីងទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តនុ៎ះឯង មានប្រមាណច្រើនជាង ដុំក្រួស ៧ ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់នៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង

៣២០

អភិសមយវគ្គោ ឆដ្ឋោ

ឧបនិធម្បិ ន ឧបេន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស បរិក្ខីណំ បរិយា-
ទិន្នំ ឧបនិធាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណ-
សក្ខរា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវ-
កស្ស ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិនោ
ឯតទេវ ពហុតរំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ
អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន
ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធំ
បរិក្ខីណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ យទិទំ សត្តក្ខ-
ត្តុំបរមតា ។ យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជា-
នាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ
ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ-
គាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

អភិសមយវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងការអស់ទៅ រលីងទៅ នៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខរបស់អរិយសាវ័កជាបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនុ៎ះឯង ដែលអស់ទៅ រលីងទៅ មានប្រមាណច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានប្រមាណតិច សេចក្តីទុក្ខនោះ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងគំនរទុក្ខពីមុនដែលអស់ទៅ រលីងទៅ អស់ ៧ អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ-គាមិនីបដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

ចប់ អភិសមយវគ្គ ទី ៦ ។

៣២១

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

នខសិខា បោក្ខរណិយោ[១]

សម្ភេជ្ជ អបរេ ទុវេ

បឋវី ទ្វេសមុទ្ទេហិ[២]

ទ្វេមា ច បព្វតូបមាតិ ។

---

១ ឱ. នខសិខំ បោក្ខរណី ។ ម. នខសិខោ បោក្ខរណី ។ ២ ឱ. ម. បឋវី ទ្វេ សមុទ្ទា ទ្វេ ។ ឥមេ បាឋា យុត្តតរាយេវ ។

ឧទ្ទាននៃអភិសមយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីដីលើចុងព្រះនខា ១ អំពីស្រះបោក្ខរណី ១ អំពីទឹកដែលលាយច្រឡំ ២ លើកដទៃទៀត អំពីផែនដី ២ លើក អំពីសមុទ្រ ២ លើក អំពីដុំក្រួសប្រៀបធៀបនឹងភ្នំ ២ លើក ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ បឋមវគ្គោ សត្តមោ

[៤៩៨] អថខោ ភគវា បរិត្តំ នខសិខាយំ បំសុំ អារោបេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យោ វាយំ មយា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ អយំ វា មហាបឋវីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបឋវី អប្បមត្តកាយំ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ មហាបឋវឹ ឧបនិធាយ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អញ្ញត្រ មនុស្សេហិ[1] បច្ចាជាយន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។

[1] ម. អញ្ញត្រ មនុស្សេសុ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលបឋមវគ្គ ទី ៧

[៤៩៨] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកនូវអាចម៍ដីមានប្រមាណតិច ដាក់លើចុងព្រះនខា ហើយត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍-ដីបន្តិចដែលតថាគតលើកដាក់លើចុងក្រចកនិងមហាប្រឹថពីនេះ របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហា-ប្រឹថពីនុ៎ះឯងច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខា មានប្រមាណតិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខា មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រឹថពីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងកំណើតមនុស្សទាំងឡាយមានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលកើតក្រៅអំពីកំណើតពួកមនុស្សមានប្រមាណច្រើន ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះពួកសត្វមិនឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ។ យោគោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៩] អថខោ ភគវា បរិត្តំ នខសិខាយំ បំសុំ អារោបេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យោ វាយំ មយា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ អយំ វា មហាបថវីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបថវី អប្ប-មត្តកាយំ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ មហាបឋឹ ឧបនិធាយ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ បច្ចាជាយន្តិ ។ អវិញ្ញាតារេសុ មិលក្ខូសុ[១] ។ បេ ។

---

១ ឱ. មិលក្ខេសុ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៥៩] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកនូវអាចម៍ដីបន្តិចដាក់លើចុងព្រះនខា ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដីបន្តិចដែលតថាគតលើកឡើងដាក់លើចុងក្រចកនិងមហាប្រឹថពីនេះ របស់ទាំងពីរតើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រឹថពីនុ៎ះច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកឡើងដាក់លើចុងព្រះនខាមានប្រមាណតិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខាមិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រឹថពីបានឡើយយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងមជ្ឈិមជនបទមានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ចន្តិមជនបទទាំងឡាយមានប្រមាណច្រើន ។ សត្វទាំងឡាយ រមែងកើតក្នុងមិលក្ខជនបទទាំងឡាយដែលមិនមានប្រាជ្ញា ក៏យ៉ាងនោះឯងដែរ ។ បេ ។

[៤៦០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ អរិយេន បេន បញ្ញាចក្ខុនា សមន្នាគតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អវិជ្ជាគតា សម្មូឡ្ហា ។ បេ ។

[៤៦១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ សុភាមេវយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ សុភាមេវយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៦២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ថលជា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ឧទកជា ។ បេ ។

[៤៦៣] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មត្តេយ្យា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អមត្តេយ្យា ។ បេ ។

[៤៦៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បេត្តេយ្យា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អបេត្តេយ្យា ។ បេ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលបឋមវគ្គ ទី ៧

[៤៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញាចក្ខុដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនចេះដឹងប្រកបដោយសេចក្តីល្ងង់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលវៀរចាកសុរាមេរយ-មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនវៀរចាកសុរាមេរយ-មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតនៅលើគោកមានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលកើតក្នុងទឹក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៥] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ សាមញ្ញា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អសាមញ្ញា ។ បេ ។

[៤៦៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ព្រាហ្មញ្ញា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អព្រាហ្មញ្ញា ។ បេ ។

[៤៦៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ កុលេជេដ្ឋាបចាយិនោ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អកុលេជេដ្ឋាបចាយិនោតិ ។

បឋមវគ្គោ សត្តមោ ។

[៤៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តកោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូល មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងត្រកូល មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ បឋមវគ្គ ទី ៧ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ បឋមវគ្គោ សត្តមោ

ឧទ្ទានំ

អញ្ញត្រ បច្ចន្តំ បញ្ញាយ
សុរាមេរយឱទកា
មត្តេយ្យបេត្តេយ្យា ចាបិ
សាមញ្ញំ ព្រាហ្មបចាយិកន្តិ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលបបមវគ្គ ទី ៧

ឧទ្ទាន គឺ

និយាយអំពីពួកសត្វ ដែលកើតក្រៅអំពីមនុស្ស មានប្រមាណច្រើន ១ អំពីពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ចន្តិម-ជនបទ ១ អំពីពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញា ១ អំពីពួកសត្វដែលវៀរចាកសុរាមេរយ ១ អំពីពួកសត្វដែលកើតក្នុងទឹក ១ អំពីពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា ១ បិតា ១ សមណៈ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីសេចក្តីកោតក្រែងចំពោះបុគ្គលជាធំ ក្នុងត្រកូល ១ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ ទុតិយវគ្គោ អដ្ឋមោ

[៤៦៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ចាណាតិបាតា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ចាណាតិបាតា អប្ប-ដិវិរតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ បេ ។

[៤៦៩] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ អទិន្នាទានា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អទិន្នាទានា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ កាមេសុ មិច្ឆាចារា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មុសាវាទា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ មុសាវាទា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុ-តរា សត្តា យេ បិសុណាយ វាចាយ អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលទុតិយវគ្គ ទី ៨

[៤៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិ-បាត មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណាតិបាត មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បេ ។

[៤៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកអទិន្នាទាន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកអទិន្នាទាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកាមេសុ-មិច្ឆាចារ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកាមេសុ-មិច្ឆាចារ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកមុសាវាទ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមុសាវាទ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកបិសុ-ណាវាចា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកបិសុ-ណាវាចា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧៣] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ផរុសាយ វាចាយ អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ សម្ផប្បលាបា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧៥] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ពីជគាម-ភូតគាមសមារម្ភា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៧៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ វិកាលភោជនា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ វិកាលភោជនា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលទុតិយវគ្គ ទី ៨

[៤៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកផរុសវាចា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ជាអ្នកមិនវៀរចាកផរុសវាចា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកការញុំាងពីជគាមនិងភូតគាមឲ្យកម្រើក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកការញុំាងពីជគាមនិងភូតគាមឲ្យកម្រើក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកវិកាលភោជន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកវិកាលភោជន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋានា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ មាលា-គន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋានា អប្បដិវិរតា ។

ទុតិយវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

ឧទ្ទានំ

ចាណំ អទិន្នំ កាមេសុ
មុសាវាទញ្ច បេសុញ្ញំ
ផរុសំ សម្ផប្បលាបំ ពីជំ
វិកាលេ គន្ធវិលេបនន្តិ ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកមាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋាន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ទី ៨ ។

ឧទ្ទាន គឺ

និយាយអំពីការវៀរចាកបាណាតិបាត ១ អទិន្នាទាន ១
កាមេសុមិច្ឆាចារ ១ មុសាវាទ ១ បេសុញ្ញវាទ ១
ផរុសវាទ ១ សម្ផប្បលាបៈ ១ ពីជគាម ១
វិកាលភោជន ១ គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាប ១ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ តតិយវគ្គោ នវមោ

[៤៧៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា អប្បដិវិរតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ បេ ។

[៤៧៩] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ឧច្ចាសយនមហាសយនា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ឧច្ចាសយន-មហាសយនា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ជាតរូបរជតប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ជាតរូប-រជតប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ អាមកធញ្ញប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អាមកធញ្ញប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលតតិយវគ្គ ទី ៩

[៤៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយារាំច្រៀងប្រគំនិងការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយារាំច្រៀងប្រគំនិងការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ មានប្រមាណច្រើនក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បេ ។

[៤៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកទីដេកឬទីអង្គុយដ៏ខ្ពស់ហួសប្រមាណនិងទីដេកឬទីអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកទីដេកឬទីអង្គុយដ៏ខ្ពស់ហួសប្រមាណនិងទីដេកឬទីអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកការទទួលនូវមាសនិងប្រាក់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកការទទួលនូវមាសនិងប្រាក់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលធញ្ញជាតិស្រស់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលធញ្ញជាតិស្រស់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ អាមកមំសប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អាមកមំសប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨៣] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ឥត្ថីកុមារិកប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ឥត្ថីកុមារិកប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ទាសីទាសប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ទាសីទាសប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨៥] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ អជេឡកប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ អជេឡកប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកការទទួលយកសាច់ឆៅ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលមិនវៀរចាកការទទួលយកសាច់ឆៅ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីនិងក្មេងស្រី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីនិងក្មេងស្រី មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលទាសីនិងទាសៈ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលទាសីនិងទាសៈ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលពពែនិងចៀម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលពពែនិងចៀម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ កុក្កុដសូករប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ កុក្កុដសូករប្ប-ដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ហត្ថិគវស្សវឡវាបដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ហត្ថិគវស្ស-វឡវាបដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។

តតិយវគ្គោ នវមោ ។

ឧទ្ទានំ

ឆច្ចំ សយនំ រជតំ
ធញ្ញំ មំសំ កុមារិកា[១]
ទាសី អជេឡកញ្ចេវ
កុក្កុដសូករហត្ថិគោតិ ។

---

១ ឱ. កុមារិយំ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលតតិយវគ្គ ទី ៩

[៤៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលមាន់និងជ្រូក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលមាន់និងជ្រូក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោលញី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោលញី មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ តតិយវគ្គ ទី ៩ ។

ឧទ្ទាន គឺ

និយាយអំពីកិរិយារាំ ១ អំពីកិរិយាដេកលើទីខ្ពស់និងទីដ៏ប្រសើរ ១
អំពីកិរិយាទទួលប្រាក់និងមាស ១ អំពីកិរិយាទទួលស្រូវ ១
អំពីកិរិយាទទួលសាច់ ១ អំពីកិរិយាទទួលស្រីនិងក្មេងស្រី ១
អំពីកិរិយាទទួលទាសីទាសៈ ១ អំពីកិរិយាទទួលពពែនិងចៀម ១
អំពីកិរិយាទទួលមាន់ ជ្រូក ១ អំពីកិរិយាទទួលដំរី ១ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ ចតុត្ថវគ្គោ ទសមោ

[៤៨៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ខេត្តវត្ថុប្បដិគ្គហណា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ខេត្តវត្ថុប្បដិគ្គហណា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៨៩] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ កយវិក្កយា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ កយវិក្កយា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៩០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ទូតេយ្យប្បហិណគមនានុយោគា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ទូតេយ្យប្បហិណគមនានុយោគា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៩១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ តុលាកូដកំសកូដមានកូដា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ តុលាកូដកំសកូដមានកូដា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលចតុត្ថវគ្គ ទី ១០

[៤៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការទទួលស្រែនិងចម្ការ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរស្រឡះចាកការទទួលស្រែនិងចម្ការ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការទិញនិងលក់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកការទិញនិងលក់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការប្រកបនូវទូតកម្មគឺនាំសំបុត្រឬពាក្យបណ្តាំ ដល់គ្រហស្ថនឹងទៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណតិច ពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរស្រឡះចាកការប្រកបនូវទូតកម្មគឺនាំសំបុត្រឬពាក្យបណ្តាំ ដល់គ្រហស្ថនឹងទៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការឆបោកឬបន្លំដោយជញ្ជីង និងឆបោកដោយភាជន៍មាសគឺឆបោកដោយរង្វាស់រង្វាល់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការឆបោកឬបន្លំដោយជញ្ជីង និងឆបោកដោយភាជន៍មាសគឺឆបោកដោយរង្វាស់រង្វាល់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៩២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ឧក្កោដនវញ្ចននិកតិសាចិយោគា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ឧក្កោដនវញ្ចននិកតិសាចិយោគា អប្បដិវិរតា ។ បេ ។

[៤៩៣] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ឆេទនវធពន្ធនវិបរាមោសអាលោបសហសាការា បដិវិរតា អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ឆេទនវធពន្ធនវិបរាមោសអាលោបសហសាការា អប្បដិវិរតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលចតុត្ថវគ្គ ទី ១០

[៤៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកការប្រកបអំពើវៀចគឺបន្លុសនិងបំភាន់ បញ្ឆោតបោកប្រាស ឬបន្ទំដោយរបស់ប្លម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរស្រឡះចាកការប្រកបអំពើវៀចគឺបន្លុសនិងបំភាន់ បញ្ឆោតបោកប្រាសឬបន្ទំដោយរបស់ប្លម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកកិរិយាកាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) សម្លាប់ចាប់ចងធ្វើមនុស្សឲ្យវង្វេងផ្លូវប្លន់អ្នកស្រុកនិងកំហែងយកទ្រព្យ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរស្រឡះចាកកិរិយាកាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) សម្លាប់ចាប់ចងធ្វើមនុស្សឲ្យវង្វេងផ្លូវប្លន់អ្នកស្រុកនិងកំហែងយកទ្រព្យ មានប្រមាណច្រើន ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះសត្វទាំងនោះមិនឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

[៤៩៤] អថខោ ភគវា បរិត្តំ នខសិខាយំ បំសុំ អារោបេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យោ វាយំ មយា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ អយំ វា មហាបឋវីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបឋវី អប្បមត្តកាយំ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ មហាបឋវឹ ឧបនិធាយ ភគវតា បរិត្តោ នខសិខាយំ បំសុ អារោបិតោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ បេ ។

[៤៩៥] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ (ឥមិនា នយេន បញ្ច គតិយោ វិត្ថារេតព្វា) ។

[៤៩៤] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកនូវអាចម៍ដីបន្តិចដាក់លើចុងព្រះនខា ទ្រង់ត្រាសនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដីដែលតថាគតលើកដាក់លើចុងក្រចកបន្តិចនេះនិងមហាប្រឹថពីនេះ របស់ទាំងពីរ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រឹថពីនុ៎ះឯងច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខានេះមានប្រមាណតិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនខា មិនដល់នូវកិរិយារាប់ផង មិនដល់នូវកិរិយាប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបផ្ទឹមនឹងមហាប្រឹថពីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតជាតិរច្ឆាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ (គតិ ៥ បណ្ឌិតត្រូវឲ្យពិស្តារតាមន័យនេះចុះ) ។

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ មនុស្សា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤៩៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ទេវា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ទេវា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤៩៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ ទេវា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ ទេវា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤៩៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ និរយា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ និរយា ចុតា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្ស ទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាទៅកើតក្នុងឋានទេវតាទាំងឡាយ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាមកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនរកមកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនរក

និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤៩៩] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ និរយា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ និរយា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៥០០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ តិរច្ឆានយោនិយា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ តិរច្ឆានយោនិយា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៥០១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ តិរច្ឆានយោនិយា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ តិរច្ឆាន-យោនិយា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆាន-យោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

កើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនរកទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនរកកើតក្នុងនរកវិញ មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតតិរច្ឆានមកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតតិរច្ឆានទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតតិរច្ឆានទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតតិរច្ឆានទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤០២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា មនុស្សេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ បិត្តិវិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤០៣] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា និរយេ បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤០៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា តិរច្ឆានយោនិយា បច្ចាជាយន្តិ ។

[៤០៥] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ចាជាយន្តិ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា យេ បិត្តិវិសយា ចុតា បិត្តិ-វិសយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលចតុត្ថវគ្គ ទី ១០

[៥០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិវិស័យមកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិ-វិស័យទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិវិស័យទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិ-វិស័យទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិវិស័យទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិ-វិស័យ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិវិស័យទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិត្តិវិស័យទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យ មានប្រមាណច្រើន ។ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

៣៣៩

អទិដ្ឋត្តា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យោគោ ករណីយោ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ យោគោ ករណីយោតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

ចតុត្ថវគ្គោ ទសមោ ។

ចក្កបេយ្យាលសមត្តិ[១] ។

សច្ចសំយុត្តំ សមត្តំ ។

មហាវារសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱរោបិយបោត្ថកេ ឥតោ បរំ ខេត្តកយវគ្គយញ្ច ទូតេយ្យំ តុលាកូដំ វធេន ច អលោប-សហសាការំ អប្បកា តេ វិទតំ អថខោ ឯតេវ ពហុតរា សត្តា គតិយោ បញ្ចកា សោ វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ទិស្សតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះពួកសត្វមិនឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ចតុត្ថវគ្គទី១០ ។

ចប់ ចក្កបេយ្យាល ។

ចប់ សច្ចសំយុត្ត ។

ចប់ មហាវារសំយុត្ត ។

៣៤០

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ ចតុត្ថវគ្គោ ទសមោ

តស្សុទ្ទានំ

មគ្គពោជ្ឈង្គំ សតិយា
ឥន្ទ្រិយសម្មប្បធាន ច
ពលិទ្ធិបាទានុរុទ្ធា
ឈានានាបានសំយុត្តំ
សោតាបត្តិ សច្ចញ្ចាតិ
ទេសិតានិ សយម្ភុនា
មហាវារវគ្គនាមេន
វិស្សុតានិ ទ្វាទសាតិ ។

អាមកធញ្ញបេយ្យាលចតុត្ថវគ្គ ទី ១០

ឧទ្ទាននៃមហាវារសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីមគ្គសំយុត្ត ១ អំពីពោជ្ឈង្គសំយុត្ត ១

អំពីសតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត ១ អំពីឥន្ទ្រិយសំយុត្ត ១

អំពីសម្មប្បធានសំយុត្ត ១ អំពីពលសំយុត្ត ១

អំពីឥទ្ធិបាទសំយុត្ត ១ អំពីអនុរុទ្ធសំយុត្ត ១

អំពីឈានសំយុត្ត ១ អំពីអានាបានសំយុត្ត ១

អំពីសោតាបត្តិសំយុត្ត ១ អំពីសច្ចសំយុត្ត ១

សំយុត្តទាំង ១២ នេះ ប្រាកដដោយឈ្មោះថា

មហាវារវគ្គ ដែលព្រះសយម្ភូទ្រង់សម្តែងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

ឯកាទសមោ ភាគោ

ឈានសំយុត្តំ

មាតិកា		អង្គេ
ឈានសំយុត្តំ		១

អានាបានស្សតិសំយុត្តំ

អានាបានស្សតិសំយុត្តេ	ឯកធម្មវគ្គោ បឋមោ	៥
	ទុតិយវគ្គោ ទុតិយោ	៣៥
	សោតាបត្តិសំយុត្តំ	
សោតាបត្តិសំយុត្តេ	វេឡុទ្វារវគ្គោ បឋមោ	៦១
	រាជការាមវគ្គោ ទុតិយោ	១០៧
	សរកានិវគ្គោ តតិយោ	១២៦
	បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ ចតុត្ថោ	១៧៨
	សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គោ បញ្ចមោ	១៩៨

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយមហាវារវគ្គ

ឯកាទសមភាគ

ឈានសំយុត្ត

មាតិកា *លេខទំព័រ*

ឈានសំយុត្ត ១

អានាបានស្សតិសំយុត្ត

អានាបានស្សតិសំយុត្ត *ឯកធម្មវគ្គ ទី ១* ៥
ទុតិយវគ្គ ទី ២ .... ៣៥

សោតាបត្តិសំយុត្ត

សោតាបត្តិសំយុត្ត *វេឡុទ្វារវគ្គ ទី ១* ៦១
រាជការាមវគ្គ ទី ២ .... ១០៧
សរកានិវគ្គ ទី ៣ .... ១២៦
បុញ្ញាភិសន្ទវគ្គ ទី ៤ .... ១៧៨
សគាថកបុញ្ញាភិសន្ទវគ្គ ទី ៥ .... ១៩៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

សប្បញ្ញវគ្គោ ឆដ្ឋោ ២១០

មហាបញ្ញវគ្គោ សត្តមោ.. ២២៤

សច្ចសំយុត្តំ

សច្ចសំយុត្តេ សមាធិវគ្គោ បឋមោ ២២៦

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គោ ទុតិយោ ២៣៩

កោដិគាមវគ្គោ តតិយោ... ២៦១

សីសបាបណ្ណវគ្គោ ចតុត្ថោ... ២៧៣

បបាតវគ្គោ បញ្ចមោ... ២៩០

អភិសមយវគ្គោ ឆដ្ឋោ ៣១២

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ បឋមវគ្គោ សត្តមោ.............. ៣២២

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ ទុតិយវគ្គោ អដ្ឋមោ.............. ៣២៧

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ តតិយវគ្គោ នវមោ............... ៣៣០

អាមកធញ្ញបេយ្យាលេ ចតុត្ថវគ្គោ ទសមោ.............. ៣៣៣

សន្លឹកចង្អុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា លេខទំព័រ

សប្បញ្ញវគ្គទី ៦ .... ២១០

មហាបញ្ញវគ្គទី ៧ .... ២២៤

សច្ចសំយុត្ត

សច្ចសំយុត្តសមាធិវគ្គទី ១ .... ២២៦

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គទី ២ .... ២៣៩

កោដិគាមវគ្គទី ៣ .... ២៦១

សីសបាបណ្ណវគ្គទី ៤ .... ២៧៣

បបាតវគ្គ ទី ៥ .... ២៩០

អភិសមយវគ្គទី ៦ .... ៣១២

អាមកធញ្ញបេយ្យាលបឋមវគ្គទី ៧ .... ៣២២

អាមកធញ្ញបេយ្យាលទុតិយវគ្គទី ៨ .... ៣២៧

អាមកធញ្ញបេយ្យាលតតិយវគ្គទី ៩ .... ៣៣០

អាមកធញ្ញបេយ្យាលចតុត្ថវគ្គទី ១០ .... ៣៣៣